

รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

โดย
นางสาวณัฐศศิ นิลนรศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

MODEL AND STRATEGY, BUSSINESS OPERATIONS OF DUCKS EGG FARM IN
PHOTHARAM, RATCHABURI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Business Administration (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
PROGRAM)

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอ โพธาราม จังหวัดราชบุรี
โดย	ณัฐศศิ นิลนรศรี
สาขาวิชา	หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ดร. พิชญ์พัฐ ไวยโชติ)

57602382 : หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : รูปแบบ, กลยุทธ์, เปิดไข่, เกษตรกร, ปัญหา, อุปสรรค, แปรรูป

นางสาว ณิชฐาศิ นิลนรศรี: รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเปิดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเปิดไข่ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเปิดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงเปิดไข่ในโรงเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะจงจากผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเกษตรกร จำนวน 6 ราย ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัยพบว่า การเลี้ยงเปิดไข่แบบโรงเรียนเริ่มเลี้ยงจากเปิดสาว เกษตรนำพันธุ์เปิดไขมาเลี้ยงจากต่างจังหวัด จนถึงจำหน่ายเป็นเปิดปลดระวาง การเลี้ยงเปิดแบบในโรงเรียนเกษตรกรใช้อาหารสำเร็จซึ่งต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อประหยัดต้นทุนการผลิต เนื่องจากเป็นปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนสูงที่สุด การจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรจะขายเป็นไข่สดให้กับพ่อค้าเพื่อไปแปรรูป เกษตรกรที่เลี้ยงเปิดไข่แบบโรงเรียน ประสบปัญหาด้านการจำหน่ายไข่เปิด ด้านการตลาดราคาไข่เปิดตกต่ำ ไข่ล้นตลาดในบางช่วง

57602382 : Major (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM)

Keyword : FORMAT, STRATEGY, DUCKS EGG, FARMER, PROBLEMS, OBSTACLES,
PROCESSING

MISS NUTTHASASI NILNORASRI : MODEL AND STRATEGY, BUSSINESS
OPERATIONS OF DUCKS EGG FARM IN PHOTHARAM, RATCHABURI THESIS ADVISOR :
ASSOCIATE PROFESSOR PITAK SIRIWONG, Ed.D.

This research is a qualitative research. The study aimed to study the format and strategy, business operations of Ducks Egg Farm, problems and obstacles in conducting Egg Duck farms in Photharam district, Ratchaburi Province. The study also investigated the factors affecting the acceptance of egg ducks in tenements. The collected data from electronic documents together with purposive sampling from six key Informants who were farmers in photharam district. The research found that taking care of egg ducks farm in tenement started from taking care of young ducks. The farmers brought a breeding egg ducks from other provinces until sold duck to be discharged ducks. Taking care of ducks in tenements, farmers used the packaged foods which required good management in order to save production costs due to factors of production with the highest costs. The selling eggs of farm produces, the farmer sold fresh eggs to the merchant to processing. farmers who are taking care of egg ducks in tenement had faced difficulties in selling products, the market price, low price of selling, and oversupply in some period.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ “รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณา รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม และ อาจารย์ ดร.พิชญ์พฐ์ ไวยโชติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา แนวคิด คำแนะนำทางวิชาการ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่คอยดูแลการดำเนินการในทุก ๆ เรื่อง ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดประสบการณ์อย่างละเอียด ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน จนทำให้เกิดวิทยานิพนธ์ที่มีคุณค่าเล่มนี้ขึ้น อีกทั้งยังดูแลช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นกำลังใจ และแรงบันดาลใจกับทุกท่านที่นำไปศึกษา และเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง บรรดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

ณัฐศศิ นิลนรศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบการ.....	8
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการ (การบริหารเชิงกลยุทธ์).....	11
3. ลักษณะการเลี้ยงปศุสัตว์ในจังหวัดราชบุรี.....	19
4. แนวทางการวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม.....	37
5. ปัญหาและอุปสรรคจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงปศุสัตว์.....	40
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	45
1. แหล่งข้อมูลเบื้องต้น.....	45

2. แหล่งข้อมูลวิจัย.....	45
3. ขั้นตอนในการวิจัย.....	46
4. วิธีที่ใช้ในการวิจัย	46
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
7. การบันทึกข้อมูลภาคสนาม.....	48
8. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
9. การนำเสนอข้อมูล.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
1. ข้อมูลความเป็นมาของธุรกิจของผู้ประกอบการ.....	50
2. รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ	53
3. การประเมินผล	68
4. ปัญหาและอุปสรรค.....	69
5. แนวทางการแก้ไขปัญหา	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
1. การวางแผน.....	83
2. การดำเนินงาน.....	84
3. การประเมินผล	85
4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหากจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่	85
5. แนวทางการแก้ไขปัญหา	86
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	88
รายการอ้างอิง.....	89
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญตาราง

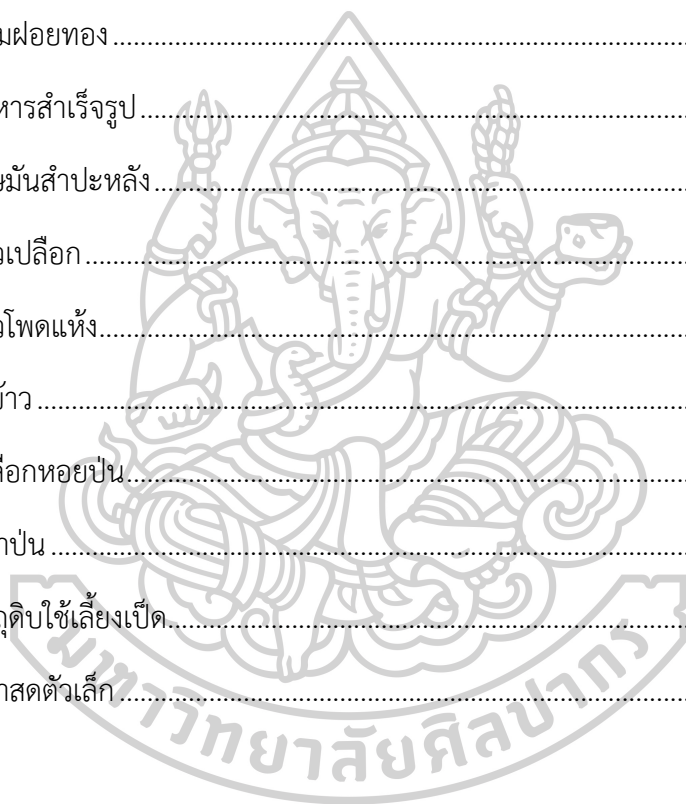
	หน้า
ตารางที่ 1 ขนาดพื้นที่โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ดไข่	29
ตารางที่ 2 สูตรอาหารเป็ดไข่.....	33
ตารางที่ 3 ปริมาณอาหารของเป็ดไข่.....	34
ตารางที่ 4 ความต้องการโภชนาของเป็ดไข่	35
ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดจุดเริ่มต้นของธุรกิจ.....	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ผุงเปิดไล่ทุ้งที่กำลังหาอาหาร	21
ภาพที่ 2 ผุงเปิดไล่ทุ้งที่กำลังหาอาหาร	21
ภาพที่ 3 ผลผลิตของเปิดไล่ทุ้ง.....	21
ภาพที่ 4 ผุงเปิดที่เลี้ยงแบบปล่อยทุ้ง.....	22
ภาพที่ 5 ผุงเปิดที่เลี้ยงแบบปล่อยทุ้งเข้าโรงเรียน.....	22
ภาพที่ 6 ลักษณะการเลี้ยงเปิดไซ้ในโรงเรียน.....	23
ภาพที่ 7 ลักษณะการเลี้ยงเปิดไซ้ในโรงเรียน.....	23
ภาพที่ 8 ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงเปิดไซ้.....	55
ภาพที่ 9 ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงเปิดไซ้.....	56
ภาพที่ 10 ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงเปิดไซ้.....	56
ภาพที่ 11 ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงเปิดไซ้.....	57
ภาพที่ 12 ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงเปิดไซ้.....	57
ภาพที่ 13 การออกไซ้ของเปิด.....	59
ภาพที่ 14 การออกไซ้ของเปิด.....	60
ภาพที่ 15 การเก็บไซ้.....	60
ภาพที่ 16 ลักษณะการเก็บไซ้เปิดรอการจำหน่าย.....	60
ภาพที่ 17 ลักษณะฟองไซ้เปิด.....	61
ภาพที่ 18 ลักษณะไซ้แดงเปิด.....	61
ภาพที่ 19 รูปไซ้เปิดแบบขายปลีก.....	63
ภาพที่ 20 รูปไซ้เปิดแบบขายปลีกใส่แผง.....	64
ภาพที่ 21 รูปไซ้เปิดแผงรวม.....	64
ภาพที่ 22 รูปไซ้เปิดที่จำหน่ายขายส่ง.....	64

ภาพที่ 23 ไช้เค็มใบเตย	75
ภาพที่ 24 ไช้วันแก้ว	75
ภาพที่ 25 ไช้เค็ม	75
ภาพที่ 26 ไช้เค็ม	76
ภาพที่ 27 ไช้เค็ม	76
ภาพที่ 28 ไช้เหี่ยวม้า	76
ภาพที่ 29 ขนมฝอยทอง	77
ภาพที่ 30 อาหารสำเร็จรูป	78
ภาพที่ 31 เศษมันสำปะหลัง	78
ภาพที่ 32 ข้าวเปลือก	79
ภาพที่ 33 ข้าวโพดแห้ง	79
ภาพที่ 34 รำข้าว	79
ภาพที่ 35 เปลือกหอยป่น	80
ภาพที่ 36 ปลาป่น	80
ภาพที่ 37 วัสดุคืบใช้เลี้ยงเป็ด	80
ภาพที่ 38 ปลาสดตัวเล็ก	81

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีจำนวนประชากรที่ทำการประกอบอาชีพทางการเกษตรมากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะอาชีพการทำการเกษตร โดยการทำนาของชาวนาซึ่งถูกยกย่องว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติ เกษตรกรรายย่อยมีการทำการเกษตรแบบครอบครัว และมักจะเป็นการทำงานแบบปลูกพืชผสมกับการเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงเป็ดในนาข้าวเป็นวิถีชาวบ้านอย่างหนึ่งที่นิยมกันมาก โดยเกษตรกรจะปล่อยเป็ดในทุ่งนาที่เพิ่งเก็บเกี่ยวเสร็จ เพื่อให้เป็ดกินเมล็ดข้าวที่ตกอยู่ในนา หอยเชอร์รี่ และปุ๋ย ซึ่งช่วยทำให้ลดการหาอาหารให้เป็ดได้ ในขณะเดียวกันชาวนาก็ได้ประโยชน์จากการที่เป็ดกินหอยเชอร์รี่ ปู ทำให้ลดจำนวนศัตรูของต้นข้าว อีกทั้งมูลเป็ดยังช่วยปรับปรุงดินของพื้นที่นา ซึ่งจะช่วยลดการใส่ปุ๋ยของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวด้วย

การเลี้ยงเป็ดไข่เป็นอาชีพทางการเกษตรแขนงหนึ่งในประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงสัตว์ประเภทนี้มาก ไข่เป็ดที่ผลิตได้ในปีหนึ่ง ๆ สามารถส่งไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศอย่างแพร่หลาย เพราะไข่เป็ดเป็นอาหารที่ชนทุกระดับชั้นนิยมบริโภค รวมทั้งสามารถถนอมไว้ได้นานวันอีกด้วย ไข่เป็ดนับเป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงหาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดและราคาไม่แพงมากนัก

การเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพที่มีการเลี้ยงมาอย่างยาวนาน เป็ดไข่เป็นสัตว์ปีกที่นิยมเลี้ยงกันแพร่หลายในประเทศไทย และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยเฉพาะในชนบทของไทย การเลี้ยงเป็ดจึงนับได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย โดยในทางเกษตรกรรมการเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะการเลี้ยงเป็ดไข่ที่มีไข่เป็ดเป็นผลผลิตที่ถูกนำไปใช้ในการแปรรูปเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ เช่น ไข่เค็ม ขนมหวาน การปรุงอาหารในครัวเรือน และยังเป็นอาชีพทางการเกษตรแขนงหนึ่งในประเทศไทย เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงสัตว์ประเภทนี้มาก ไข่เป็ดที่ผลิตได้ในปีหนึ่ง ๆ สามารถส่งไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศอย่างแพร่หลาย เพราะไข่เป็ดเป็นอาหารที่ชนทุกระดับชั้นนิยมบริโภค รวมทั้งสามารถถนอมไว้ได้นานวันอีกด้วย ไข่เป็ดนับเป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดและราคาไม่แพงมากนัก

เดิมการเลี้ยงเป็ดในประเทศไทย เลี้ยงกันมากเฉพาะในท้องที่ของจังหวัดที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล เช่น จังหวัดชลบุรี สุราษฎร์ธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และเพชรบุรี ทั้งนี้ เพราะใน

สมัยก่อนผู้เลี้ยงเปิดเข้าใจว่า การเลี้ยงเปิดถ้าจะได้ผลดีและไข่ตักนั้นจะต้องหาปลาสด หอยสดให้กิน อยู่เสมอจําทำให้ไข่แดงของเปิดสีแดงสวย และจังหวัดชายทะเลก็มีอาหารดังกล่าวอุดมสมบูรณ์ จึงมีการเลี้ยงเปิดกันแต่เฉพาะในจังหวัดที่กล่าวข้างต้นกันมาก ต่อมาวิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้ามากขึ้นและพบว่า การเลี้ยงเปิดนั้นไม่จำเป็นจะต้องให้ปลาสดหรือหอยสดเสมอไป หากแต่ถ้ามีการจัดการที่ถูกต้อง ให้อาหารที่มีคุณค่าทางโปรตีนเพียงพอสำหรับความต้องการของเปิดในระยะต่าง ๆ แล้ว การเลี้ยงเปิดจะประสบผลสำเร็จได้

เปิดไข่ เป็นสัตว์ปีกที่เลี้ยงง่าย อยู่ง่าย กินง่าย จึงนิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ และนับเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชนบทในปัจจุบัน โดยเฉพาะชนบทแถบชายทะเลริมแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งอื่น ๆ ที่สามารถหาอาหารตามธรรมชาติได้ง่ายโดยไม่ต้องลงทุนมากนัก

ในอดีตการเลี้ยงเปิดมักจะนิยมเลี้ยงกันในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เลี้ยงกันมากเฉพาะในท้องที่ของจังหวัดที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล เช่น จังหวัดชลบุรี สุราษฎร์ธานี สมุทรปราการ สมุทรสาครและเพชรบุรี ทั้งนี้ เพราะในสมัยก่อนผู้เลี้ยงเปิดเข้าใจว่า การเลี้ยงเปิดถ้าจะได้ผลดีและไข่ตักนั้นจะต้องหาปลาสด หอยสดให้กินอยู่เสมอจําทำให้ไข่แดงของเปิดสีแดงสวย และจังหวัดชายทะเลก็มีอาหารดังกล่าวอุดมสมบูรณ์ จึงมีการเลี้ยงเปิดกันแต่เฉพาะในจังหวัดที่กล่าวข้างต้นกันมาก ต่อมาวิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้ามากขึ้นและพบว่า การเลี้ยงเปิดนั้นไม่จำเป็นจะต้องให้ปลาสดหรือหอยสดเสมอไป หากแต่ถ้ามีการจัดการที่ถูกต้อง ให้อาหารที่มีคุณค่าทางโปรตีนเพียงพอสำหรับความต้องการของเปิดในระยะต่าง ๆ แล้ว การเลี้ยงเปิดจะประสบผลสำเร็จได้

อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพชนบทของไทยในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนเป็นสังคมเมืองและมีการเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงการปลูกข้าวไปเป็นการปลูกพืชชนิดอื่น ทำให้เกษตรกรมีความสนใจอาชีพในการเลี้ยงเปิดลดลง ส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิมแบบชาวนาไทยเริ่มหายไป ประกอบกับการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา การเลี้ยงเปิดถูกมองว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของการระบาดของไข้หวัดนก ทำให้เกิดทัศนคติเชิงลบจากประชาชนทั่วไป (กรมปศุสัตว์, 2555) ประกอบกับนโยบายของราชการ แผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกของคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์ไข้หวัดนกในช่วงปี พ.ศ.2548 – 2550 มีนโยบายที่ส่งเสริมให้ปรับการเลี้ยงเปิดเข้าสู่ระบบฟาร์มปิดเพื่อการควบคุมไข้หวัดนกที่มีประสิทธิภาพ

พันธุ์เปิดที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงกันมากในประเทศไทย ได้แก่ พันธุ์ปากน้ำ พันธุ์นครปฐม พันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ พันธุ์ปักกิ่งและเปิดเทศ เป็นต้น การเลี้ยงเปิดของเกษตรกรนั้นมีความหลากหลายสามารถเลี้ยงเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมก็ได้ เลี้ยงแบบฟาร์มในโรงเรือนหรือเลี้ยงแบบไล่ทุ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่าง โดยการเลี้ยงแบบการไล่ทุ่งนี้เกษตรกรจะเลี้ยงเฉพาะในพื้นที่ตำบลหรือ

อำเภอของตนเท่านั้น เมื่อปัจจุบันมีการขยายตัวทางธุรกิจของการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องเคลื่อนย้ายเป็ดจากอำเภอหรือจากจังหวัดอื่น เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ที่ที่นาแบบนาปรัง เพราะมีอาหารสำหรับเป็ดตลอดทั้งปีโดยเฉพาะเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2553 มีจำนวนเป็ดทั้งหมด 29,232,925 ตัว ส่วนใหญ่เป็นเป็ดเนื้อจำนวน 7,796,711 ตัว คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมา เป็นเป็ดไข่จำนวน 7,412,077 ตัว คิดเป็นร้อยละ 25 เป็ดไข่ไล่ทุ่งจำนวน 7,120,197 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24 เป็ดเทศ จำนวน 6,033,357 ตัว คิดเป็นร้อยละ 21 และเป็ดเนื้อไล่ทุ่งจำนวน 870,588 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3 ดังได้แสดงไว้ในรูปที่ 1 และมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งจำนวน 5,711 ครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด เนื้อไล่ทุ่งจำนวน 4,115 ครัวเรือน (ศูนย์สารสนเทศกรมปศุสัตว์, 2553)

ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่คนไทยประกอบเพื่อใช้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เป็นอาชีพที่สร้างงานสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการเป็นอย่างดี การเลี้ยงเป็ดจะได้ไข่เพื่อนำมาบริโภคในชีวิตประจำวันแล้ว ยังสามารถนำมาจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรอีกด้วย จึงมีการขยายการเลี้ยงเป็นรูปแบบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ สามารถนำไข่ไปจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศ ตลาดไข่เป็ดจึงเป็นตัวชี้ว่าธุรกิจฟาร์มไข่เป็ดจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยผู้ผลิตสามารถนำไข่เป็ดไปขายได้หลายรูปแบบ เช่น การขายปลีก การขายส่ง การขายประกันราคา ซึ่งปริมาณการขายไข่เป็ดนั้นจะมากหรือน้อยอาจจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ราคา ฤดูกาล โรคระบาด อย่างไรก็ตามการเลี้ยงเป็ดไข่ต้องใช้ความรู้และเทคนิคการจัดการ เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่กำหนดวิธีการผลิต อาทิ ความต้องการของตลาดด้านคุณภาพของไข่ ปริมาณความต้องการของตลาดที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะในช่วงที่ประสบภาวะไข่เป็ดล้นตลาด การควบคุมต้นทุนการผลิต และราคาอาหารสัตว์ เป็นปัญหาอุปสรรคในการในการเลี้ยงเป็ดไข่ตามมา ทำให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงไปเป็นจำนวนมาก

ยิ่งกว่านั้นการประกอบธุรกิจจำเป็นต้องมีระบบการจัดการเพื่อให้ธุรกิจมีประสิทธิภาพ โดยหวังว่าคุณค่านั้นถือได้ว่าครอบคลุมถึงการดำเนินงานของธุรกิจทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการทำทั้งในด้านกิจกรรมหลักตั้งแต่กิจกรรมสถานที่ประกอบการ การได้รับเข้าวัตถุดิบมาผ่านกระบวนการผลิตจนถึงกระบวนการจัดและจำหน่ายให้ลูกค้า และยังมีกิจกรรมสนับสนุนซึ่งเป็นการบริหารการจัดการที่ช่วยให้การดำเนินงานกิจกรรมหลักมีประสิทธิภาพ ทั้งสองกิจกรรมมีส่วนทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น (พัคตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และ พสุ เดชะรินทร์, 2545)

อย่างไรก็ตามสำหรับการประกอบธุรกิจนั้น การวางแผนเชิงกลยุทธ์นับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ทั้งนี้ ก็เพราะการวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทางและแนวทางของการปฏิบัติขององค์กรในอนาคต การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นการวางแผนการทำงานที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการวางแผนโดยทั่วไป ซึ่งอาจวางแผนได้โดยการวิเคราะห์โครงสร้างองค์กร สถานภาพทางการเงิน เทคโนโลยี วัฒนธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อที่จะหาจุดอ่อนและ

จุดแข็งในด้านต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ซึ่งกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์นี้จะทำให้องค์กรสามารถสร้างผลตอบแทน (Returns) ที่เหนือกว่าคู่แข่งได้ด้วยการสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ตัวอย่างที่สำคัญทางด้านกลยุทธ์ เช่น กลยุทธ์ทางการตลาด กลยุทธ์การเลือกพื้นที่ เป็นต้น (สุพานิ สฤกษ์วานิช, 2553)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ ของผู้ประกอบการในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษา

การศึกษารูปแบบและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการดำเนินธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ พร้อมทั้งเสนอแนะและหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงศึกษาค่าใช้จ่ายและรายได้ในการเลี้ยงเป็ดไข่

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจเลี้ยงเป็ดพันธุ์ไข่ในเขตอำเภอ โพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 6 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการเลือก โดยทำการคัดเลือกเฉพาะผู้ประกอบการที่อนุญาตให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลโดยละเอียด โดยมีเกณฑ์การเลือกสัมภาษณ์เฉพาะฟาร์มที่มีกลางและขนาดใหญ่

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

ผู้วิจัยเลือกเป้าหมายการทำข้อมูลด้านพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Selective) ศึกษาในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงเป็ดกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม อีกทั้งยังเป็นเขตอำเภอที่มีการเลี้ยงเป็ดมากที่สุดของจังหวัดราชบุรี

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2558 – มิถุนายน 2559 เป็นระยะเวลา 8 เดือน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบรูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจเลี้ยงเป็ดไข่ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเสนอกับเกษตรกรผู้ประกอบการหาแนวทางเพื่อปรับปรุงรูปแบบโครงสร้างให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อให้ได้ทราบถึงวิธีการเลี้ยง การดูแลและการจัดการทางด้านต่าง ๆ ในการเลี้ยงเป็ดไข่
3. ได้ทราบถึงปัญหาการเลี้ยงเป็ดไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำ มาพัฒนาการเลี้ยงเป็ดไข่ในรูปแบบของระบบฟาร์มต่อไป
4. ผลของการศึกษาสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ ของผู้ที่มีความสนใจที่จะลงทุนในอนาคต

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ หมายถึง การกำหนดประเภทหรือลักษณะในการประกอบกิจการ
2. กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งในการประกอบกิจการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
3. ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ด หมายถึง การทำกิจกรรมของกลุ่มบุคคล หรือบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย และการบริการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้รับผลตอบแทน หรือผลกำไรจากการดำเนินกิจกรรมนั้นอย่างเป็นระบบ และเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือผู้บริโภค
4. เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบการทางการเกษตรซึ่งรวมถึงการเลี้ยงสัตว์ด้วย
5. เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและขึ้นทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
6. เป็ดไข่ หมายถึง เป็นพันธุ์ที่เลี้ยงเพื่อเอาไข่โดยเฉพาะ เมื่อหมดไข่หรือให้ไข่ไม่คุ้มค่าก็จะถูกขายเป็นเป็ดเนื้อต่อไป
7. เป็ดสาว หมายถึง เป็ดที่พร้อมให้ไข่แก่เกษตรกรทันทีเมื่อนำมาเลี้ยง มีอายุ 4 – 5 เดือนขึ้นไป เกษตรกรสามารถเก็บไข่ขายเป็นรายได้
8. การเลี้ยงเป็ดไข่ หมายถึง สภาพการเลี้ยงเป็ดของเกษตรกรซึ่งเลี้ยงตามไร่นาแหล่งน้ำต่าง ๆ บริเวณที่อยู่อาศัยของชาวบ้านหรือโรงเรียน
9. พันธุ์เป็ดไข่ หมายถึง พันธุ์เป็ดที่นิยมเลี้ยงกันในประเทศไทย คือ
 - 9.1 พันธุ์ต่างประเทศ ได้แก่ พันธุ์กาก็แคมป์เบลล์
 - 9.2 พันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ พันธุ์นครปฐม พันธุ์ปากน้ำ

9.3 พันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์ต่างประเทศและพันธุ์พื้นเมือง

10. เปิดไข่ปลดหรือเปิดปลด หมายถึง เปิดไข่ที่คัดทิ้ง เนื่องจากเป็นเบ็ดที่ไม่ไข่ หรือให้ไข่น้อย นอกจากนี้ในระหว่างการเลี้ยง หากเปิดไข่น้อยก็จะมี การคัดเปิดออกจากฝูงอยู่เสมอ เพราะเปิดเหล่า นี้จะกินอาหารอยู่ทุกวัน ทำให้ต้นทุนการผลิตไข่ต่อฟองสูง ปกติเปิดจะให้ไข่ได้ประมาณ 1 ปี หลังจากนั้นไข่ก็จะลดลงจนเลี้ยงไม่คุ้มค่าอาหาร ก็จะมีการปลดขายเปิดทั้งฝูง

11. การจัดการเลี้ยงเปิด หมายถึง การจัดการด้านพันธุ์ การจัดการด้านอาหาร และแผนการผลิต การจัดการผลผลิต และการจัดการด้านการสุขาภิบาล

12. สภาพการเลี้ยงเปิด หมายถึง สภาพที่เกี่ยวกับพันธุ์เปิด แหล่งพันธุ์ โรงเรือน อุปกรณ์ในการเลี้ยง อาหารและการให้อาหาร การปฏิบัติดูแล สภาพการเป็นโรคต่าง ๆ การป้องกันการรักษาโรค และการจำหน่ายผลผลิต

13. โรงเรือน หมายถึง โรงเรือนที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ให้ใช้สำหรับเลี้ยงเปิดไข่ โดยใช้ตาข่ายล้อมเพื่อป้องกันสัตว์อื่นเข้ามาปะปนกับเปิด โดยเฉพาะนกที่เป็นพาหะของโรคไข่หวัดนก

14. ฟาร์มเปิดไข่ หมายถึง สถานที่สำหรับเลี้ยงเปิดไข่เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตไข่เปิดในทางการค้า โดยมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของเปิดไข่ และอุณหภูมิจะแปรผันไปตามสภาพของอากาศ ตลอดจนสามารถป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคได้

15. มาตรฐานฟาร์มเปิดไข่ หมายถึง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มหรือโรงเรือนที่ใช้ในการเลี้ยงเปิด

16. ระบบการผลิต หมายถึง การจัดเตรียมปัจจัยในการเลี้ยงเปิดไข่ การเลี้ยงเปิดไข่ตลอดไปจนถึงการจำหน่ายไข่เปิด และการจำหน่ายเปิดปลด

17. อาหารสำเร็จรูป หมายถึง อาหารที่เป็นอาหารสำเร็จรูปซึ่งผลิตโดยบริษัทอาหารต่าง ๆ เชื่อกันว่าอาหารสำเร็จรูปนี้มีคุณค่าทางโปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน แร่ธาตุ ตลอดจนถึงอื่น ๆ ที่ร่างกายสัตว์ต้องการตามระยะต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และสามารถนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ได้ทันที ทำให้ร่างกายสัตว์เจริญเติบโตรวดเร็ว มีความต้านทานโรคดี และสัตว์ให้ผลผลิตสูง

18. ปลาเปิด หมายถึง ปลาสดขนาดเล็ก ๆ ชนิดต่าง ๆ ที่ใช้เป็นอาหารเปิดโดยนำมาสับให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำไปให้เปิดกินเป็นอาหาร เป็นการสร้างเสริมให้ร่างกายเปิดได้รับอาหารโปรตีนอย่างเพียงพอ เปิดไข่จะให้ไข่สม่ำเสมอถ้าได้ปลาเปิดอย่างเพียงพอ

19. อาหารผสม หมายถึง อาหารที่ผู้เลี้ยงเปิดซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ต่าง ๆ มาผสมเป็นอาหารสำหรับใช้เลี้ยงเปิด โดยการผสมนั้นอาจใช้เครื่องผสมอาหารหรือผสมด้วยแรงคนก็ได้ อาหารที่ผสมขึ้นจะใช้อัตราส่วนของวัตถุดิบในปริมาณที่แตกต่างกันออกไปตามระยะอายุเปิด วัตถุดิบที่นิยมนำมาใช้

ผสม เป็นอาหารผสมได้แก่ รำหยาบ รำละเอียด ปลายข้าว ปลาป่นจืด กระจุกป่น เปลือกหอยปน น้ำมันตับปลาและอื่น ๆ

20. กากเปียร์ หมายถึง กากที่เหลือจากการทำเปียร์แล้ว มีส่วนเหลือของคาร์โบไฮเดรท โปรตีน และแร่ธาตุที่ยังเป็นประโยชน์อยู่ นำเอามาใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ได้

21. รายได้ หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายไข่เป็ดและการเปิดผลของเกษตรกร

22. รายได้เนื้อรายจ่าย หมายถึง รายได้หักรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงเป็ดไข่

23. ปัญหาการเลี้ยงเป็ด หมายถึง ปัญหาด้านการเลี้ยงและโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่ พันธุ์สัตว์ การป้องกันโรค อาหารและการให้อาหาร แหล่งเงินทุน แรงงาน การตลาด และมาตรฐานฟาร์มเป็ดไข่

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการการเลี้ยงเป็ดไข่ ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ รวมถึงงานวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูล สามารถสรุปสาระสำคัญของเอกสารค้นคว้าได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการ
3. ลักษณะการเลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดราชบุรี
4. แนวทางการวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม
5. ปัญหาและอุปสรรคจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบการไว้หลายทฤษฎีซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไปมีความหมายคล้ายคลึงกัน และผู้วิจัยขอนำเสนอเพียงบางส่วนมาประกอบการศึกษา ดังนี้

ความหมายของการประกอบการ (Entrepreneurship) มีความหมายในลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทในการพิจารณาในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

การประกอบการมีความหมายในเชิงศาสตร์ว่า เป็นกระบวนการที่จะนำปัจจัยการผลิต (ที่ดิน แรงงาน และทุน) ชนิดต่าง ๆ มาแปรสภาพเป็นค่าและบริการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การประกอบการในความหมายเชิงธุรกิจ ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งร่วมกันในการผลิตหรือการจำหน่ายสินค้าและบริการ โดยมุ่งหวังในผลกำไรและมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน จากความหมายดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า การประกอบการใด ๆ ซึ่งเป็นของบุคคลเดียวหรือกลุ่มของบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดก็ตาม หากมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตและจำหน่ายสินค้าโดยมุ่งหวังในผลกำไร และยอมเสี่ยงต่อการขาดทุนย่อมถือว่าเป็นธุรกิจทั้งสิ้น อาทิ โรงงานผลิตรถยนต์ ร้านค้าปลีก ธนาคาร คลินิกแพทย์ เป็นต้น

การประกอบการในความหมายเชิงระเบียบข้อบังคับด้านกฎหมาย มักจะหมายถึงวิธีการจัดตั้งกิจการหรือหน่วยธุรกิจ โดยอาศัยหลักเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับของกฎหมายเป็นแนวทางควบคุมในการดำเนินกิจการ (จรรยา โกสีย์ไกรนิรมล, 2543)

ความสำคัญและบทบาทของการประกอบการ

สถานประกอบการธุรกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมย่อมจะสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของสังคม เมื่อสังคมมีความมั่นคงสลับซับซ้อนมากขึ้น ก็จะทำให้การประกอบธุรกิจต้องแสดงบทบาทมากขึ้นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม มนุษย์ทุกคนเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการเพื่อการมีชีวิตที่สะดวกสบาย ดังนั้น จึงต้องพึ่งพาผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายสินค้าหรือบริการเพื่อนำมาบำบัดความต้องการและเพื่อให้สังคมได้พัฒนายิ่งขึ้นไปก็จำเป็น ต้องอาศัยการมีระบบเศรษฐกิจมั่นคงทั้งทางด้านการเงิน การลงทุน และการมีงานทำอย่างเต็มที่ (Full Employment) ซึ่งเป็นผลพวงจากการประกอบธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง อย่างไรก็ตามเราสามารถสรุปบทบาทของการประกอบการที่มีต่อสังคมได้ ดังนี้

1. ช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเจริญก้าวหน้าและมั่นคง ด้วยการเพิ่มจำนวนผลผลิตหรือรายได้ประชาชาติและเปิดโอกาสให้มีการจ้างงานมากขึ้น
2. ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้จ่ายสร้างความเจริญให้แก่ประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น สร้างสาธารณูปโภค อันได้แก่ ถนนหนทาง ท่าเรือ โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น
3. ช่วยให้เกิดความก้าวหน้าของวิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ การประกอบธุรกิจในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม ต้องอาศัยการสืบค้น ศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยศึกษาเพื่อการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการแข่งขันในตลาด
4. ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น โดยที่ธุรกิจได้ช่วยสร้างงานให้แก่บุคคลและเกิดมีรายได้เพื่อนำไปซื้อหาสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ทำให้ได้รับความพอใจเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถที่จะเลือกหาสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงขึ้น ทำให้เกิดการกินดีอยู่ดี
5. ช่วยสร้างสรรค์และรักษาค่านิยมในด้านศิลปวัฒนธรรมของสังคม โดยที่สินค้าต่าง ๆ ที่นำมาเสนอขายแก่ผู้ซื้อนั้น เมื่อพิจารณาในด้านของรูปแบบและคุณค่าของสินค้า ซึ่งเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตที่ช่วยกำหนดแนวทางของรสนิยมในการบริโภค ตลอดจนการเสียดสีของธุรกิจเพื่อส่วนรวม เพื่อจะรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม เช่น การเสนอรายการสารคดีทางโทรทัศน์เรื่องจดหมายเหตุกรุงศรีฯ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีต่อธุรกิจที่เป็นเจ้าของรายการให้เกิดขึ้นกับประชาชนโดยทั่วไป
6. ช่วยในการป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมให้ปราศจากมลพิษด้านต่าง ๆ เพื่อให้สังคมของมนุษย์อยู่อาศัย โดยมีสุขอนามัยที่ดี (จรรยา โกสีย์ไกรนิรมล, 2543)

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้ประกอบการ (entrepreneur) หมายถึง ผู้คิดริเริ่มดำเนินธุรกิจขึ้นมา เป็นของตนเอง มีการวางแผนดำเนินงานและดำเนินธุรกิจทุกด้านด้วยตนเอง มีการค้นหาความต้องการของตลาดและเปิดกิจการใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการ มองเห็นโอกาสทางธุรกิจและสามารถหาช่องทางที่จะสร้างธุรกิจของตนเอง มีความพร้อมที่จะรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ตั้งแต่ตัดสินใจที่จะเริ่มดำเนินธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อมุ่งหวังผลกำไรที่เกิดจากผลการดำเนินงานของธุรกิจตนเอง ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษา รูปแบบและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการการเลี้ยงเป็ดไข่ ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ความหมายของผู้ประกอบการ

ความหมายของคำว่า “ผู้ประกอบการ” หรือ “เถ้าแก่” ภาษาอังกฤษคือ Entrepreneurs ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ หมายถึง บุคคลที่ยอมรับความเสี่ยง ตั้งองค์ธุรกิจขึ้นมาเพื่อหวังผลกำไรนอกจากนั้นก็ยังมีนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงหลายคนได้ให้คำนิยามไว้มากมายและแตกต่างกันออกไป แต่จะขอคัดลอกนิยามที่น่าสนใจของ ดร.นิมิต นนทพันธุ์ราชวาทย์ ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของไทย ได้บรรยายให้กับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของโครงการพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรม รุ่นที่ 1 ที่จังหวัดสงขลา เมื่อปี 2528 ซึ่งได้ให้ความหมายชัดเจนไว้ดังต่อไปนี้

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม” คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของ ได้มองเห็นโอกาสที่จะทำกำไร โดยการผลิตสินค้าชนิดใหม่ขึ้นมาเสนอขายในตลาด ด้วยการนำเอากระบวนการผลิตใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพดี กว่าเดิมเข้ามาใช้หรือด้วยการปรับปรุงองค์การผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เป็นผู้แสวงหาเงินทุน รวบรวมปัจจัยในการผลิตและการจัดการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น” คำจำกัดความดังกล่าว ทำให้เห็นว่าบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ขวนขวายที่จะเอาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผสมผสานด้านหลักการจัดการ จัดการ ทำให้เกิดเป็นสินค้าที่แปลกใหม่ เกิดผู้บริโภคนใหม่ หรือช่องทางทำให้เกิดกำไร เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่มีความแปลกใหม่ให้กับสินค้าตัวเดิมอยู่เสมอ หรือปรับปรุงกระบวนการผลิตเดิมให้ดีขึ้น ติดตามข่าวสารสถานการณ์ต่าง ๆ ที่รุดหน้าอย่างรวดเร็วตลอดจน วิทยาการใหม่ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงให้ดีขึ้น

โชติภา โอภาสานนท์ (2549: 48-52) ได้ให้ความหมายของคำว่า “พ่อค้า” กับ “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม” นั้นมีความหมายต่างกัน “พ่อค้า” ไม่ได้เป็นผู้ผลิต แต่ทำหน้าที่เป็นผู้ที่มีเงินไปซื้อของมาขาย หรือบางทีอาจจะไปเครดิตสินค้ากับผู้ผลิตหรือคนกลางนำของนั้นมาจำหน่าย เมื่อได้เงินทองจากการจ่ายไปและรับกลับมา หรือเป็นการหมุนเวียนเงินในระยะที่สั้นกว่า พ่อค้าจะมีความเสี่ยงน้อยกว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่จะต้องใช้ความคิดในการลงทุนหาผลิตภัณฑ์ มีความเสี่ยงหาเงินลงทุนตั้งโรงงาน ซื้อเครื่องจักร จ้างแรงงาน ทำการบริหารจัดการ

ทรัพยากรต่าง ๆ หาดตลาด และปรับสภาวะให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ขยายงาน ทั้งผลักดันทุกวิถีทางให้บรรลุเป้าหมาย จนกลายเป็นผู้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้ที่ดำเนินธุรกิจใหญ่โตขึ้นมาได้จนถึงปัจจุบัน และกลายเป็นแหล่งจ้างงานสร้างรายได้ให้กับประเทศ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่น่าส่งเสริมอย่างยิ่ง

2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการ (การบริหารเชิงกลยุทธ์)

เช่นเดียวกัน นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้หลายทฤษฎี แต่ผู้วิจัยขอนำเสนอเพียงบางส่วน ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการเชิงกลยุทธ์

กลูอิค (Gluck, 1984: 4) ให้ความหมายของนโยบายธุรกิจ หรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึงแนวทาง หรือแผนในการดำเนินงานทั้งหมดขององค์กรที่ถูกกำหนดขึ้น โดยมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2532: 4) ให้ความหมายของนโยบายธุรกิจ หรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ว่า เป็นการปรับปรุง สนใจพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงานต่าง ๆ ที่ได้มีการคิดออกมามีประสิทธิภาพ และได้จัดระเบียบเป็นเป้าหมาย และทิศทางการดำเนินของทั้งองค์กร ทั้งนี้ตามกลยุทธ์ของแผนงานทั้งหลายที่ดำเนินการเป็นขั้น ๆ เป็นลำดับก่อนหลัง

สมยศ นาวิการ (2539: 16) กล่าวว่า นโยบายธุรกิจหรือการจัดการเชิงกลยุทธ์จะมุ่งที่ การตรวจสอบและการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนภายใน สภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยมุ่งใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายธุรกิจ จะมุ่งที่การกำหนดแนวทางโดยทั่วไป เพื่อบรรลุภารกิจและเป้าหมายของบริษัท

การบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือ การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การตัดสินใจและการบริหารที่จะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานระยะยาวขององค์กร การบริหารเชิงกลยุทธ์ จะประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ และประเมินทั้งโอกาส อุปสรรคภายในของสภาพแวดล้อมภายนอก และจุดแข็ง จุดอ่อนภายในของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2542: 3) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หรือการคิดอย่างกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ถือได้ว่าเป็นแนวทางบริหารเชิงระบบ (Systemic Management) ซึ่งมีความยืดหยุ่นกับการเปลี่ยนแปลง เป็นการบริหารที่ป้องกันปัญหา (Preventive) ด้วยระบบแนวคิดที่มองไปสู่นาคต (Proactive) และมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนเป็นแนวทางที่ครบวงจร (Holistic)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541: 10) กล่าวถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การวางแผนดำเนินการและการควบคุมในแนวทางกลยุทธ์ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จุดเน้นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ มุ่งพิจารณาในแง่ของการบริหารกลยุทธ์ที่คิดค้นขึ้นมาต้องอาศัยพื้นฐานทางการบริหารเป็นหลัก (อ้างถึง นายบุญเลิศ เย็นคงคา, 2549)

เพียช และ โรบินสัน (Pearce and Robinson, 2005) การบริหารเชิงกลยุทธ์ คือ ชุดของการตัดสินใจและการกระทำที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการจัดสร้างแผนและปฏิบัติตามแผนที่ได้ออกแบบมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท การบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยงานตามหน้าที่ 9 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดพันธกิจของบริษัทที่ประกอบด้วยคำประกาศที่กว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายปรัชญาและเป้าหมายของบริษัท 2) ทำการวิเคราะห์เงื่อนไขภายในและกำลังความสามารถของบริษัท 3) ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมทั่วไป และสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน 4) วิเคราะห์ทางเลือกของบริษัทโดยจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก 5) ระบุทางเลือกที่ปรารถนาที่สุด โดยทำการประเมินแต่ละทางเลือกให้สอดคล้องกับภารกิจของบริษัท 6) ทำการคัดเลือกวัตถุประสงค์ระยะยาวและกลยุทธ์ใหญ่ (Grand Strategies) ที่บรรลุทาง เลือกที่ปรารถนาที่สุดได้ 7) พัฒนาวัตถุประสงค์ประจำปี (Annual Objectives) และกลยุทธ์ระยะสั้นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาว และกลยุทธ์ใหญ่ที่เลือกไว้แล้ว 8) นำเอากลยุทธ์ที่เลือกสรรไว้แล้วไปปฏิบัติ โดยวิธีการจัดสรรทรัพยากรตามงบประมาณที่วางไว้ ซึ่งมีการเน้นความเข้าใจกันได้ของงานตามหน้าที่ บุคลากรโครงสร้าง เทคโนโลยี และระบบการให้รางวัล 9) ทำการประเมินความสำเร็จของกระบวนการเชิงกลยุทธ์ในฐานะที่เป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับการตัดสินใจในอนาคต

งานตามหน้าที่ทั้ง 9 ประการ แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานเชิงกลยุทธ์เกี่ยวข้องกับ การวางแผน (Planning) การกำกับ (Directing) การจัดองค์กร (Organising) และการควบคุม (Controlling) การตัดสินใจและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของบริษัท สำหรับกลยุทธ์ในความหมายของผู้จัดการแล้ว หมายถึงแผนที่มีขนาดใหญ่และมุ่งเน้นอนาคตเพื่อให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน กลยุทธ์คือ แผนการเล่นเกมส์ของบริษัท (Company Game Plan) แม้ว่าแผนดังกล่าวนี้จะไม่ได้มีรายละเอียดสำหรับการปฏิบัติการในอนาคตที่รัดกุมก็ตาม แต่แผนนี้ก็ให้กรอบแนวคิดสำหรับการตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุป คือ การบริหารกลยุทธ์เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทได้ตระหนักว่าบริษัทควรจะแข่งขันกับใคร อย่างไร เมื่อใด ที่ไหน และจุดมุ่งหมายของการแข่งขันควรจะเป็นอะไร มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้วปฏิบัติตามให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยประเมินสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์ ทางเลือกให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม แล้วนำเอากลยุทธ์ที่เลือกไปปฏิบัติ

2. ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์

ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์มีดังนี้ 1) ช่วยให้องค์กรได้รับความผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กรในอนาคตอย่างชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) ช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องในหน้าที่ต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) เปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์กร 4) ช่วยให้องค์กรสามารถคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนแปลงปัญหาให้เป็นโอกาสที่จะดำเนินธุรกิจในอนาคต 5) ช่วยให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และสามารถลดความเสี่ยงได้ (บุญเลิศ เย็นคงคา, 2549: 18-19)

3. การแบ่งระดับกลยุทธ์

ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ แบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกันการแบ่งระดับการบริหาร แต่ละระดับก็มีผู้รับผิดชอบหลัก (Primary Responsibility) และมีหน้าที่หลักในกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์แตกต่างกันไป การวางแผนเชิงกลยุทธ์ของกิจการ ประกอบด้วยแผนกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์กรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ โดยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. กลยุทธ์ระดับบริษัท (Corporate-Level Strategy) กลยุทธ์ในระดับนี้ครอบคลุมถึงขอบเขตการทำธุรกิจ ทิศทางของธุรกิจและกิจกรรมที่สำคัญจะต้องปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์รวมขององค์กร เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง จุดมุ่งหมายของกลยุทธ์ระดับบริษัทคือ การตอบคำถามว่า “เราอยู่ในธุรกิจอะไร หรือ เรากำลังธุรกิจจะอะไรอยู่ หรือ เราควรจะทำธุรกิจอะไร” คำตอบจะแสดงให้เห็นภาพทั้งหมดของธุรกิจที่บริษัทหรือองค์กรทำอยู่หรือจะทำครั้งหนึ่ง บริษัท แอปเปิ้ลคอมพิวเตอร์ ได้ตอบคำถามนี้ โดยตัดสินใจไม่เป็นผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ที่มีราคาสูงอีกต่อไป และเลือกที่จะใช้กลยุทธ์ที่มุ่งเป็นผู้นำตลาดซอฟต์แวร์ใหม่ ๆ ที่มีราคาถูกลง การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ระดับนี้ หน้าที่หลักตกเป็นของผู้บริหารระดับสูง ซึ่งได้แก่ตั้งแต่ระดับรองประธานขึ้นไปจนถึงระดับประธานบริหาร

2. กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business-Level Strategy) เป็นการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ของกิจการ โดยมุ่งเน้นกลยุทธ์ในการแข่งขันตลอดจนการแบ่งสรรทรัพยากรในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง กลยุทธ์ระดับธุรกิจตอบคำถามว่า “เราแข่งขันธุรกิจนี้ได้อย่างไร?” กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นที่ว่าแต่ละผลิตภัณฑ์ หรือแต่ละหน่วยกลยุทธ์ธุรกิจ (Strategic Business Units : SBU) ในการที่องค์กรหรือบริษัทจะทำการแข่งขันอย่างไร การตัดสินใจระดับนี้ ภารกิจตกอยู่กับผู้จัดการผลิตภัณฑ์หรือผู้จัดการโครงการนั่นเอง

3. กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional-Level Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร เช่น การตลาด การผลิต การเงิน การวิจัยและการพัฒนา เพื่อให้ธุรกิจของกิจการสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับต้น กลยุทธ์ระดับหน้าที่ที่ตอบคำถามว่า “เราจะสนับสนุนการแข่งขันในการยุทธ์ระดับธุรกิจได้อย่างไร?” กลยุทธ์ระดับนี้ถือว่าเป็นหน้าที่หลักของผู้จัดการต่าง ๆ เช่น ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายการตลาด ฝ่ายการเงิน ฝ่ายผลิต ตัวอย่างเช่น ครั้งหนึ่งบริษัทอเมริกันแอร์ไลน์ ได้ใช้กลยุทธ์ระดับหน้าที่ในฝ่ายการตลาด โดยใช้ “ราคา” เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเพื่อต่อสู้กับคู่แข่งจึงมีอีกตัวอย่างคือ ฮาเกน-ดาส ผู้ผลิตไอศกรีม ราคาพรีเมียมได้ใช้กลยุทธ์ระดับหน้าที่ในฝ่ายวิจัยและพัฒนาลดราคาในการทดสอบผลิตภัณฑ์ใหม่ลงได้ถึง 25% ทำให้บริษัทสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญเลิศ เย็นคงคา, 2459: 37-38)

4. ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์

ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ความสามารถคาดคะเนสร้างวิสัยทัศน์รักษาความคล่องตัวและให้อำนาจแก่บุคคลอื่น เพื่อที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์เมื่อจำเป็น ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์จะมีความหมายของการบริหารองค์การ โดยส่วนรวมแทนที่จะเป็นหน่วยงานหนึ่งและ ช่วยให้องค์การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนมากขึ้นภายในสภาพแวดล้อมการแข่งขันปัจจุบัน ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์จะมีส่วนประกอบสามส่วน คือ ความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำเชิงบริหาร และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป

ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องการความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำเชิงบริหาร และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป ความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จะสร้างจินตนาการในอนาคตที่จับใจบุคคลและให้ทิศทางเพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์การ ความเป็นผู้นำเชิงบริหารจะมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็งเชื่อมั่น และเปลี่ยนแปลงการสร้างความผูกพันของบุคคลที่เข้มแข็ง และการบันดลใจบุคคลให้บรรลุวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปและเลยพ้นไปจากความเป็นผู้นำเชิงบริหาร การปฏิรูปองค์การด้วยการจูงใจให้บุคคลบรรลุสูงกว่าความคาดหวังปกติ และแม้สูงกว่าที่พวกเขาคิดว่าเป็นไปไม่ได้

เนื่องจากสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่ซับซ้อนและทั่วโลก ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องเรียนรู้ว่าพวกเขาจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลภายในสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอนได้อย่างไร ด้วยคำพูดและ/หรือ ตัวอย่างส่วนบุคคลและความฝันเพื่ออนาคต ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรม ความคิดและความรู้สึกของบุคคลภายในองค์การ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและเต็มใจตัดสินใจอย่างตรงไปตรงมา กล้าหาญ แต่ปฏิบัติได้ การตัดสินใจที่อาจอยู่ยากแต่จำเป็น เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่บริษัทเผชิญอยู่ ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะแสวงหาการป้อนกลับเพื่อที่จะแก้ไขการตัดสินใจที่ยังยากจากบุคคลทุกคนบ่อยครั้ง การป้อนกลับนี้จะถูกแสวงหาจากการติดต่อสื่อสารเผชิญหน้า ความไม่เต็มใจ

ยอมรับการป้อนกลับ อาจจะเป็นเหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ล้มเหลวได้ ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องแสวงหา การป้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ จากบุคคลที่ถูกกระทบจากการตัดสินใจของพวกเขา

การเลี้ยงเปิดไข่ในประเทศไทย

การเลี้ยงเปิดนั้น เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเกษตรกรไทย เพราะตามชนบททั่วไปมีห้วย หนอง คลอง บึง เหมาะแก่การเลี้ยงเปิด อาหารเปิดจะมีอยู่ทั่วไป การเลี้ยงเปิดก็ง่าย แม้จะไม่มีน้ำ และใช้เวลาสั้น โดยทั่วไปเกษตรกรมักจะเริ่มเลี้ยงเปิดก่อนหน้าฤดูเก็บเกี่ยวข้าว 1 เดือน เพราะหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว สามารถถอนเปิดเลี้ยงตามทุ่งนามาหากินข้าวตกได้ (กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์, ม.ป.ป.: 35)

สวัสดิ์ วีระเดชะ (2519: 583) มีความเห็นว่า เปิดเป็นสัตว์เลี้ยงง่าย โตเร็ว และให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้เลี้ยงได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ว่าจะเลี้ยงเพื่อเอาไข่หรือใช้ตัวเป็นอาหาร เปิดเลี้ยงได้ในทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะการเลี้ยงเปิดเพื่อเอาไข่นั้นไม่จำเป็นต้องมีน้ำสำหรับให้เปิดว่ายน้ำเล่นก็ได้ ข้อสำคัญให้มีอาหารและน้ำกินพอเพียงเท่านั้น ยิ่งถ้าเลี้ยงเปิดเพียงจำนวนเล็กน้อยในแถบบริเวณที่มีหนองน้ำ หรือลำคลองที่เปิดพอที่จะหาอาหารกินเองตามธรรมชาติได้บ้างแล้ว ก็จะไม่มีโอกาสจะขาดทุนเลย

สำหรับหน่วยงานราชการก็ได้มีการสำรวจ และรายงานสภาพการเลี้ยงเปิดไข่ในประเทศไทยว่า มีการเลี้ยงเปิดไข่แพร่หลายทุกจังหวัด แต่มีเลี้ยงกันมากในจังหวัดที่อยู่ใกล้ชายทะเล หรือท่าเล ที่หาหอย ปลา เป็นอาหารเปิดได้ง่าย เช่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มเลี้ยงเปิดไข่ได้วิธีใดวิธีหนึ่งจาก 2 วิธีคือ ซึ่งลูกเปิดมาเลี้ยงพวกหนึ่ง กับอีกพวกหนึ่งซื้อเปิดรุ่นอายุประมาณ 3-4 เดือนมาเลี้ยง (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2527: 1)

หนองจอก 5 (2529: 69-71) ได้กล่าวถึงกรรมวิธีการเลี้ยงเปิดไข่ของเกษตรกร โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีว่า ช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคมของทุกปี นายทุนจะกว้านซื้อลูกเปิดตัวเมียไปให้ชวานาปล่อยทุ่ง หรือจ้างเลี้ยง เพื่อซื้อกลับคืนในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้เลี้ยงเปิดจะปลายขายเปิดแก่ แล้วเอาเปิดรุ่นจากทุ่งนามาเลี้ยงแทน (หนองจอก 5, 2529: 69-71)

สุริยพงศ์ วัฒนาศักดิ์ และคณะ (2549: 193) กล่าวว่า การเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกษตรกรเรียนรู้ และคิดค้น จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง เปิดเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรค สามารถใช้วัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรได้ (บุญยัง สรรวงท่าไม้, 2547) จึงไม่พบว่ามีบันทึกหรือเอกสารวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งแต่อย่างใด ในระยะแรกคาดว่า การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งนั้นเกิดขึ้นโดยบังเอิญ เนื่องจากเกษตรกรพบว่าหลังจากเกี่ยวข้าวแล้วยังมีข้าวตกเหลือเป็นจำนวนมาก เปิดไก่ที่เลี้ยงไว้มีจำนวนน้อยได้ถุ่นบ้านกินข้าวที่ตกไม่หมด ขณะเดียวกันหน่วยงานราชการกรม

ปศุสัตว์ก็ได้ปรับปรุง และขยายพันธุ์เปิดไข่จำหน่ายให้เกษตรกร จึงมีการเลี้ยงเปิดแบบฟาร์มย่อย ๆ และปล่อยลงเลี้ยงในนาข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว

กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ (อ้างถึงใน สุริพงษ์ วัฒนาศักดิ์ และคณะ, 2549: 194) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงเปิดไข่ว่า เมื่อเกษตรกรมีเวลารว่างจากการทำไร่ ทำนา ทำสวน และต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ประกอบกับการต้องการเพิ่มรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ แก่ครอบครัว ปัญหาหนึ่งที่มีมักจะประสบก่อนอื่นคือขาดเงินทุนที่จะดำเนินกิจการ เมื่อไม่สามารถลงทุนกับกิจการใหญ่ ๆ ได้ เกษตรกรหลายคนจึงท้อแท้ ปล่อยเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ การเลี้ยงเปิดไข่จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมขนาดเล็กภายในครอบครัวที่ต้องการเงินลงทุนต่ำ เพียงแต่มีเงินซื้อลูกเปิด ทุกอย่างก็จะดำเนินต่อไปได้ นอกจากนั้นการเลี้ยงเปิดยังเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเกษตรกรไทย เนื่องจาก

1. พื้นที่ชนบททั่วไปมีห้วย หนอง บึง คลอง เหมาะแก่การเลี้ยงเปิด
2. อาหารเปิดมีอยู่ทั่วไป
3. เปิดเลี้ยงง่ายใช้เวลาระยะสั้น
4. การเลี้ยงเปิดทำได้ทุกสภาพพื้นที่ แม้จะไม่มีน้ำ
5. คนทั่วไปนิยมกินไข่และกินเนื้อเปิด

โดยทั่วไปเกษตรกรมักจะเริ่มเลี้ยงเปิดก่อนหน้าฤดูเก็บเกี่ยว 1 เดือน เพราะหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว สามารถตอนเปิดเลี้ยงตามทุ่งนาหากินข้าวที่ตกได้ พออายุเปิดประมาณ 3-4 เดือน ก็จับตัวผู้ขายเหลือตัวเมียไว้ทำเป็นเปิดไข่ เกษตรกรที่เลี้ยงเปิดไว้ได้ถุนบ้าน 10-20 ตัว ไม่จำเป็นต้องซื้ออาหารให้เปิดกิน เปิดก็ยังให้ไข่จำนวนเพียงพอที่จะกินในครอบครัวและขายเป็นรายได้พิเศษได้เป็นอย่างดี ประชาชนนิยมนำมาบริโภคเป็นอาหารและทำขนมได้หลายชนิด เหมาะสำหรับแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การทำไข่เค็ม ไข่เยี่ยวม้า เป็นต้น การพิจารณาเลือกอาชีพการเลี้ยงไข่เปิดนั้น ควรที่จะมีพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งอาหารที่เพียงพอหรือผลพลอยได้จากโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นอาหารเลี้ยงเปิดได้และราคาถูก เช่น หัวปลา เศษปลา มีตลาดรับซื้อไข่เปิดที่ชัดเจน และที่สำคัญผู้เลี้ยงต้องมีความรู้ ความตั้งใจ และสรุปได้ว่าต้นทุนการผลิตไข่อายุ 18 สัปดาห์เท่ากับ 87.97 บาทต่อตัว (บุญยัง สรวงท่าไม้, 2547)

ธำรงค์ดี พลบำรุง (2547) กล่าวว่าไว้ว่าวันนี้วิถีเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทยต้องเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดจะต้องเลี้ยงในพื้นที่จำกัด มีโรงเรือน มีระบบป้องกันโรค มีการจัดการ และให้อาหารที่ถูกหลักวิชาการมากขึ้น ต้นทุนการผลิตทุกชนิดจะสูงขึ้น ขณะเดียวกันราคาจากผลผลิตจากสัตว์ทุกชนิด ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นและมีความเท่าเทียมกัน เนื่องจากผู้ผลิตทุกรายจะผลิตภายใต้ระบบเดียวกัน

จากหัวข้อนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไป เป็นข้อมูลพื้นฐานของการเลี้ยงเป็ดในประเทศไทย เป็ดเป็นสัตว์ปีกที่นิยมเลี้ยงกันมากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคเนื้อและไข่ในประเทศไทยพบว่าการเลี้ยงเป็ดมากในพื้นที่ทำนา พื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติและพื้นที่ติดชายทะเล เช่น สมุทรสาคร นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี อ่างทอง เนื่องจากเป็ดสามารถหาอาหารได้ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการเลี้ยงเป็ดที่เลี้ยงในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์มาจากเป็ดมอลลาร์ด (Mallard; *Ana platyrhyncho*) ยกเว้นเป็ดเทศ (Muscovy; *Cairina moschata*) โดยพันธุ์เป็ดที่เลี้ยงในประเทศไทย แบ่งออกได้ดังนี้

1. เป็ดพันธุ์เนื้อ (Meat Type Duck) จะมีลักษณะเป็นเป็ดที่มีขนาดใหญ่ ตัวใหญ่ และให้เนื้อมากแต่มีผลผลิตไข่น้อย เป็ดพันธุ์เนื้อที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทยมีทั้งหมด 5 สายพันธุ์ ประกอบไปด้วย

1.1 เป็ดเนื้อพันธุ์ปักกิ่ง (Pekin Duck) เป็ดเนื้อพันธุ์ปักกิ่งมีต้นกำเนิดจากประเทศจีน เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตได้ดีภายในระบบการเลี้ยงแบบโรงเรือนที่มีการจัดการดี

1.2 เป็ดเทศ (Muscovy) เป็ดเทศพบที่ทวีปอเมริกาใต้ ให้เนื้อมาก ให้ไข่น้อย เป็ดตัวผู้และเป็ดตัวเมียมีน้ำหนักแตกต่างกันมาก ประกอบกับมีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า จึงไม่นิยมเลี้ยงเพื่อการค้า

1.3 เป็ดบัวฉ่าย (Mule Duck) เป็ดบัวฉ่ายหรือเป็ดโปิยฉ่าย เป็นเป็ดพันธุ์ผสมระหว่างเป็ดเทศกับเป็ดธรรมดา เลี้ยงง่าย โตเร็ว ทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อม

1.4 เป็ดพันธุ์ผสมเพื่อการค้า (Hybrid breed) เป็ดพันธุ์ผสมเพื่อการค้าส่วนใหญ่เป็นเป็ดพันธุ์ผสมที่มีพันธุ์เป็ดปักกิ่งผสมอยู่ด้วย เช่น พันธุ์เซอร์วีวอลเลย์ พันธุ์ทีเกล เป็นต้น

1.5 เป็ดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี เป็นเป็ดที่มีการปรับปรุงพันธุ์มาจากเป็ดพันธุ์บาร์บารี เลี้ยงง่ายขยายพันธุ์ได้ดี ทนต่อโรคเหมาะกับการเลี้ยงในประเทศไทย

2. เป็ดไข่ (Egg Type Duck) เป็นเป็ดที่ให้ไข่เป็นผลผลิตหลัก มีขนาดและน้ำหนักตัวไม่มาก เป็ดไข่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย มีทั้งหมด 4 สายพันธุ์ ประกอบไปด้วย

2.1 เป็ดพันธุ์กากิแคมเบลล์ (Khaki Campbell) เป็ดพันธุ์กากิแคมเบลล์เป็นพันธุ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Adele Campbell ให้ไข่ดก เฉลี่ยประมาณ 300 ฟองต่อปี

2.2 เป็ดพันธุ์อินเดียนเนอร์ (Indian Runner) เป็ดพันธุ์อินเดียนเนอร์พบครั้งแรกในแถบประเทศอินโดนีเซีย มีขนาดเล็ก ให้ไข่ฟองโต เฉลี่ยประมาณ 150-200 ฟองต่อปี

2.3 เป็ดพันธุ์พื้นเมือง (Native Ducks) ในประเทศไทยเป็ดพันธุ์พื้นเมืองที่นิยมเลี้ยงจำนวน 2 สายพันธุ์ ได้แก่ เป็ดนครปฐมและเป็ดปากน้ำ เป็นเป็ดพันธุ์พื้นเมืองของไทย อย่างไรก็ตามเป็ดพันธุ์พื้นเมืองในปัจจุบันค่อนข้างหายากเนื่องจากการผสมข้ามสายพันธุ์ กลายเป็นเป็ดพันธุ์ผสม

2.4 เป็ดพันธุ์ลูกผสมกาก็แคมเบลล์กับพื้นเมือง (Kaki and Native Ducks) เป็นเป็ดที่เกิดจากการผสมข้ามสายพันธุ์ เกษตรกรนิยมเลี้ยงกันมากเนื่องจากทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อมให้เนื้อนุ่มและไขดก ประมาณ 260 ฟองต่อปี 14

กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ (2558) รายงานข้อมูล การเลี้ยงเป็ดทั้งหมดในประเทศไทยมีจำนวน 28,762,259 ตัว แบ่งเป็นเป็ดเนื้อ 9,234,511 ตัว คิดเป็นร้อยละ 32 เป็ดไขไล่ฟุ้งจำนวน 7,027,178 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24 เป็ดไขจำนวน 6,521,188 ตัว คิดเป็นร้อยละ 23 เป็ดเทศจำนวน 5,481,712 ตัว คิดเป็นร้อยละ 29 เป็ดเนื้อไล่ฟุ้งจำนวน 497,670 ตัว คิดเป็นร้อยละ 2 จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดมีจำนวนทั้งสิ้น 422,366 ครัวเรือน แบ่งเป็นครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเทศจำนวน 328,827 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72 เป็ดไขจำนวน 91,159 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20 เป็ดเนื้อจำนวน 29,894 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.57 เป็ดไขไล่ฟุ้งจำนวน 3,300 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.72 และเป็ดเนื้อไล่ฟุ้งจำนวน 1,457 ครัวเรือน ร้อยละ 0.32 จากสถิติของกรมปศุสัตว์พบว่าในปี 2547 ประชากรเป็ดทั่วประเทศลดลงจากปีก่อนหน้าเนื่องจาก มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก และจากข้อมูลในปี 2553 พบว่ามีเป็ดไขไล่ฟุ้งประมาณ 7 ล้านตัว (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2553) ในปี 2546 กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกันประกาศการระบาดของโรคไข้หวัดในประเทศไทย เช่นเดียวกับหลายภูมิภาคของเอเชีย โดยมาตรการของรัฐได้ส่งผลกระทบต่อ การเลี้ยงสัตว์ปีก ของเกษตรกรรายย่อยทั่วประเทศ โดยมีมาตรการบังคับให้เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ปีกทุกประเภท ต้องเลี้ยงในระบบปิด (Compartment system) ซึ่งรัฐบาลเชื่อว่าสามารถตัดวงจรการระบาดของ โรคไข้หวัดนกได้

รูปแบบการเลี้ยงเป็ดไข

สามารถแบ่งการ เลี้ยงเป็ดออกเป็น 2 ลักษณะคือ การเลี้ยงเป็ดที่ไม่มุ่งเน้นเพื่อการค้า และการเลี้ยงเป็ดเพื่อการค้า

1. การเลี้ยงเป็ดที่ไม่มุ่งเน้นเพื่อการค้า

การเลี้ยงเป็ดที่ไม่มุ่งเน้นเพื่อการค้าเป็นการเลี้ยงเป็ดเพื่อบริโภคในครัวเรือน เป็นการเลี้ยง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อบริโภคในครัวเรือนไม่มุ่งเน้นผลทางการค้าจากการเลี้ยงเป็ด เป็ดส่วนใหญ่ เป็นเป็ดพันธุ์พื้นเมือง อย่างไรก็ตามหากมีไข่เป็ดเหลือจากการบริโภคในบางครั้งอาจมีการนำไปขาย ในหมู่บ้าน พันธุ์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์พื้นเมืองเป็นหลัก

2. การเลี้ยงเป็ดที่มุ่งเน้นเพื่อการค้า

ประกอบไปด้วย การเลี้ยงเป็ดแบบไล่ฟุ้ง การเลี้ยงเป็ดแบบปล่อยฟุ้งหรือการเลี้ยงเป็ด แบบปล่อยลาน และการเลี้ยงเป็ดแบบโรงเรือนหรือระบบฟาร์มปิด

2.1 การเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง

การเลี้ยงวิธีนี้มีทั้งการเลี้ยงเปิดเนื้อและเปิดไข่ โดยส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงเปิดเนื้อมากกว่าเปิดไข่ โดยการปล่อยเปิดไปตามแหล่งอาหาร เช่น พื้นที่นาที่เพิ่งเก็บเกี่ยวหรือตามแหล่งน้ำธรรมชาติ พบมากในพื้นที่ภาคกลางที่มีการทำนาข้าวเป็นหลัก เปิดที่นำมาเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเปิดพันธุ์พื้นเมืองที่มีความแข็งแรง อดทนต่อสภาพที่ต้องหากินตามธรรมชาติ การเลี้ยงแบบไล่ทุ่งจะแบ่งการเลี้ยงเป็น 2 ฤดูคือทำนาปรังและหลังฤดูทำนาปี จะมีการเลี้ยงเปิดเล็กในโรงเรือนจนอายุได้ประมาณ 1 เดือน หลังจากนั้นจะปล่อยลงทุ่งนา

2.2 การเลี้ยงแบบปล่อยลาน

เป็นการเลี้ยงเปิดเนื้อและเปิดไข่โดยจะมีแหล่งน้ำใกล้กับโรงเรือนเปิด จะปล่อยให้เปิดออกหากินน้ำและอาหารนอกโรงเรือน เป็นวิธีที่จะทำให้ความหนาแน่นของเปิดลดลงไปเกษตรกรต้องมีลานดินและบ่อน้ำอยู่ใกล้กับโรงเรือน เปิดจะกินอาหารนอกโรงเรือนและจะลงน้ำ การเลี้ยงแบบนี้พบได้ทั่วไปในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก โดยมักจะใช้เลี้ยงเปิดไข่

2.3 การเลี้ยงเปิดแบบปล่อยทุ่ง

เป็นการเลี้ยงเปิดโดยเกษตรกรมีโรงเรือนเปิด ปล่อยให้เปิดออกหากินตามแหล่งน้ำและ ทุ่งนาที่ใกล้เคียง โดยตกเย็นเปิดจะกลับเข้ามาที่โรงเรือน

2.4 การเลี้ยงในโรงเรือนหรือระบบฟาร์มแบบปิด

การเลี้ยงในโรงเรือนเปิดจะอยู่ในโรงเรือนตลอดเวลา โดยการเลี้ยงแบบนี้ใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง โดยการเลี้ยงเปิดในโรงเรือนซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาโรคระบาดได้ดีกว่าการเลี้ยงแบบอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงเปิดเนื้อ โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงจะเป็นโรงเรือนแบบปิด อาจมีตาข่ายกันเพื่อป้องกันมิให้สัตว์อื่นเข้า

โดยสรุปการเลี้ยงเปิดแบบไล่ทุ่ง เป็นการเลี้ยงเพื่อการค้า โดยปล่อยเปิดไปเลี้ยงในทุ่งนาที่มีการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และมีการเคลื่อนย้ายเปิดไปตามที่ต่าง ๆ

3. ลักษณะการเลี้ยงเปิดไข่ในจังหวัดราชบุรี

การเลี้ยงเปิดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีลักษณะการเลี้ยง 3 รูปแบบ คือ

1. การเลี้ยงเปิดแบบไล่ทุ่ง (Nomadic system, free-grazing system)

การเลี้ยงเปิดแบบไล่ทุ่งมีหลายรูปแบบ เช่น การเลี้ยงตั้งแต่เปิดเล็กจนปลดระวาง การซื้อเปิดสาวมาเลี้ยงจนกระทั่งปลดระวาง การซื้อเปิดปลดระวางจากฟาร์มมาเลี้ยง โดยจะทำเมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว วิธีการคือ จะมีการปล่อยเปิดลงทุ่งนาเพื่อเก็บกินเมล็ดข้าวที่เหลือและกินกุ้ง หอย ปู ปลา ในทุ่งนาจนกระทั่งหมดอาหารในบริเวณนั้น ในการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งจะมีการเคลื่อนย้ายเปิดไปในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีอาหาร ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดค่าอาหาร ผู้เลี้ยงจะทำคอกชั่วคราวโดยการใช้

ตาข่ายกันให้เป็นที่อยู่อาศัยของเปิดในช่วง เวลากลางวัน สำหรับพันธุ์เปิดที่นิยมนำมาเลี้ยงแบบไล่ทุ่งมากที่สุด คือ พันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ ผู้เลี้ยงเปิดไล่ทุ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย

ลักษณะการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง จะแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การเลี้ยงลูกเปิดแรกเกิดจนกระทั่งปลดระวาง

ผู้เลี้ยงจะทำการเลี้ยงลูกเปิดในโรงเรือนประมาณ 1 เดือน หลังจากนั้นจะนำไปเลี้ยงแบบไล่ทุ่งจนกระทั่งปลดระวาง ผู้เลี้ยงบางรายจะขายเปิดสาวออกไปบางส่วน เมื่อเปิดมีอายุประมาณ 4-5 เดือน ส่วนเปิดที่เหลือก็นำไปเลี้ยงแบบไล่ทุ่งจนกระทั่งปลดระวาง ลูกเปิดที่นำมาเลี้ยงส่วนใหญ่จะมีในภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ฯลฯ ในการเลี้ยงแบบนี้ผู้เลี้ยงจะต้องมีการจัดการต่าง ๆ เช่น การกักไฟให้ความอบอุ่นในช่วงเปิดเล็ก การทำวัคซีนต่าง ๆ ตามโปรแกรม เช่น วัคซีนกาฬโรคเปิด วัคซีนอหิวาต์ อาหารที่ใช้เลี้ยงในช่วงเปิดเล็กในโรงเรือนจะเป็นอาหารสำเร็จรูป เมื่อเปิดมีอายุประมาณ 1 เดือน จะมีการนำข้าวเปลือกมาผสมกับอาหารสำเร็จรูปเพื่อให้ลูกเปิดฝึกกินข้าวเปลือก หลังจากนั้นก็จะนำไปเลี้ยงแบบไล่ทุ่งจนกระทั่งปลดระวาง

2. การผลิตเปิดสาวขาย

การเลี้ยงแบบนี้จะมีการจัดการในช่วงเปิดเล็กเหมือนแบบที่ 1 โดยผู้เลี้ยงจะทำการซื้อลูกเปิดมาเลี้ยงในโรงเรือนประมาณ 1 เดือน หลังจากนั้นจะนำไปเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง เมื่อเปิดสาวมีอายุประมาณ 4-5 เดือน ก็จะขายเปิดสาวทั้งหมดและนำไปตั้งรุ่นต่อไปมาเลี้ยง การผลิตเปิดสาวขายจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อลดการสูญเสีย เนื่องจากในช่วงเปิดเล็กอาจมีการสูญเสียมากถ้าการจัดการไม่ถูกต้อง และควรมีการทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรค

3. การซื้อเปิดสาวมาเลี้ยง

การเลี้ยงแบบนี้ผู้เลี้ยงจะซื้อเปิดสาวที่มีอายุประมาณ 4-5 เดือน จากภาคกลางหรือจากผู้เลี้ยงเปิดสาวในพื้นที่มาเลี้ยงจนกระทั่งปลดระวาง การซื้อเปิดสาวมาเลี้ยงจะมีความสะดวกสำหรับเกษตรกร ลดภาระในการจัดการและเปิดมีอัตราการตายน้อย เปิดสาวที่ซื้อมาสามารถให้ผลผลิตไข่ได้ทันที แต่จะมีข้อเสียคือราคาเปิดสาวที่ซื้อมาจะมีราคาสูงมากในบางช่วง โดยเฉพาะช่วงที่ไข่เปิดที่มีราคาแพงขึ้น

4. การซื้อเปิดปลดระวางมาเลี้ยง

ผู้เลี้ยงจะซื้อเปิดปลดระวางจากฟาร์มเลี้ยงเปิดในพื้นที่หรือซื้อเปิดปลดระวางจากผู้เลี้ยงรายอื่นมาเลี้ยงแบบไล่ทุ่งจนกระทั่งจำหน่ายเป็นเปิดปลดระวาง ซึ่งมีระยะเวลาในการปลดระวางแตกต่างกันออกไป การซื้อเปิดปลดระวางมาเลี้ยงจะใช้ต้นทุนน้อย และเปิดไม่ค่อยมีการสูญเสีย แต่จะมีข้อเสียที่ผลผลิตไข่อาจจะไม่สูงเหมือนกับการซื้อเปิดสาวเข้ามาเลี้ยง

ภาพที่ 1 ฝูงเป็ดไล่ทุ่งที่กำลังหาอาหาร

ภาพที่ 2 ฝูงเป็ดไล่ทุ่งที่กำลังหาอาหาร

ภาพที่ 3 ผลผลิตของเป็ดไล่ทุ่ง

2. การเลี้ยงเป็ดแบบปล่อยทุ่ง (Extensive system)

การเลี้ยงเป็ดแบบนี้เกษตรกรจะต้องมีพื้นที่ และบ่อน้ำอยู่ใกล้กับโรงเรือน การเลี้ยงแบบนี้จะปล่อยเป็ดไปในช่วงเช้าหลังจากเปิดวางไข่แล้ว และจะต้อนกลับมาเข้าคอกในช่วงเย็น เป็ดจะหากินอาหารนอกโรงเรือน อาจจะมีการให้อาหารชั้นหรือเปลือกหอยเสริมบ้างในตอนเย็น ผู้เลี้ยงเป็ดนิยมใช้หอยกะพงมาเสริมให้เป็ดกินเพื่อให้เปลือกไข่มีความแข็งแรง ไม่แตกง่าย การเลี้ยงแบบนี้จะประหยัดต้นทุนค่าอาหารได้ส่วนหนึ่ง

ภาพที่ 4 ฝูงเป็ดที่เลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง

ภาพที่ 5 ฝูงเป็ดที่เลี้ยงแบบปล่อยทุ่งเข้าโรงเรือน

3. การเลี้ยงเป็ดไขในโรงเรือน (Intensive system)

เป็นการเลี้ยงที่ให้อาศัยอยู่ในโรงเรือนตลอดเวลา อาจจะมีการจัดพื้นที่ให้เปิดได้ สัมผัสกับ น้ำบ้าง ทำให้บางพื้นที่อาจจะเปียกแฉะบ้าง การเลี้ยงแบบนี้ต้องลงทุนมาก แต่จะได้รับ ผลตอบแทนสูง ผู้เลี้ยงมักจะปลดเป็ดออกจากฟาร์มเมื่อเป็ดมีอายุการให้ไข่ประมาณ 1 ปี อาหารที่ใช้ เลี้ยงจะเป็นอาหารชั้นทั้งหมด โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงมักเป็นโรงเรือนแบบปิด หรือมีตาข่ายกันไม่ให้สัตว์อื่น หรือนกเข้าไปภายในโรงเรือนได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันโรคต่าง ๆ ตามมาตรการป้องกันโรคของกรมปศุสัตว์

ภาพที่ 6 ลักษณะการเลี้ยงเป็ดไขในโรงเรือน

ภาพที่ 7 ลักษณะการเลี้ยงเป็ดไขในโรงเรือน

พันธุ์เป็ด

เอกสารประกอบการสอนการผลิตสัตว์ปีก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภากร ธาราฉาย ได้กล่าวไว้ว่า เป็ดที่เลี้ยงเป็นการค้าในปัจจุบันแบ่งออกได้ 2 ประเภทตามวัตถุประสงค์การเลี้ยง ได้แก่ เป็ดไข่ (Egg-type duck) และเป็ดเนื้อ (Meat-type duck)

1. เป็ดไข่ (Egg-type duck) เป็ดพันธุ์ไข่ที่นิยมเลี้ยงกันในปัจจุบันมี ได้แก่

1.1 พันธุ์กากิแคมเบลล์ (Khaki Campbell) เป็ดพันธุ์นี้พัฒนาพันธุ์โดย Adele Campbell ในประเทศอังกฤษตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 จนได้เป็นเป็ดพันธุ์ที่ให้ไข่ดกที่สุดในโลก พันธุ์หนึ่ง โดยให้ไข่ประมาณ 300 ฟอง/ปี เป็ดกากิแคมเบลล์มีขนสีน้ำตาล แต่ขนที่หลังและปีก มีสีสลับอ่อนกว่า ปากสีดำค่อนข้างไปทางเขียว จะงอยปากต่ำ ตาสีน้ำตาลเข้ม คอส่วนบนสีน้ำตาล แต่ส่วนล่างเป็นสีกากิ ขาและเท้ามีเดียวกับสีขน แต่เข้มกว่าเล็กน้อย ตัวเมียเมื่อโตเต็มทีหนักประมาณ 2.0-2.5 กิโลกรัม เริ่มไข่เมื่ออายุประมาณ 4 เดือนครึ่ง ตัวผู้ จะมีขนบนหัว คอ ใหญ่ และปลายปีก สีเขียว ขนปกคลุมลำตัวสีกากิและน้ำตาล ขาและเท้าสีกากิเข้ม เมื่อโตเต็มทีจะมีน้ำหนักประมาณ 2.5-2.7 กิโลกรัม

1.2 พันธุ์อินเดียรันเนอร์ (Indian Runner) เป็ดพันธุ์นี้พบครั้งแรกในหมู่เกาะของประเทศอินโดนีเซีย ชาว และบาห์ลี มีขนาดเล็ก ตัวผู้โตเต็มเมื่อโตเต็มทีมีจะน้ำหนักประมาณ 1.7-2.5 กิโลกรัม ตัวเมียมีน้ำหนักประมาณ 1.5-2.0 กิโลกรัม เป็ดพันธุ์นี้มีอยู่ 3 สี คือ สีขาว สีเทา และสีลาย เป็ดพันธุ์นี้มีลักษณะเด่นประจำพันธุ์ที่แปลกกว่าเป็ดพันธุ์อื่น ๆ คือ ขณะยืนคอยึดตั้งตรง ลำตัวเกือบตั้งฉากกับพื้นคล้ายกับนกเพนกวิน ไม่ค่อยบินแต่จะเคลื่อนที่โดยการเดินและวิ่งมากกว่า ปากสีเหลือง แข็งและเท้าสีส้ม ตัวเมียเริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 4 เดือนครึ่ง ให้ไข่ฟองโตและไข่ทน ให้ไข่ประมาณ 150-200 ฟอง/ปี

1.3 พันธุ์พื้นเมือง (Native ducks) เป็ดที่นิยมเลี้ยงกันในประเทศไทยมี 2 สายพันธุ์ ได้แก่

1.3.1 เป็ดนครปฐม เลี้ยงกันมากในเขตจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี สุพรรณบุรี และในพื้นที่ลุ่มในภาคกลางซึ่งเป็นเขตน้ำจืด ตัวเมียมีขนสีลายกบอ้อย ปากสีเทา เท้าสีส้ม ตัวผู้จะมีสีเขียวแก่ตั้งแต่คอไปถึงหัว รอบคอมีวงรอบสีขาว ออกสีแดง ลำตัวสีเทา ปากสีเทา และเท้าสีส้ม ตัวผู้เมื่อโตเต็มทีจะมีน้ำหนักประมาณ 3.0-3.5 กิโลกรัม ตัวเมียมีน้ำหนักประมาณ 2.5-3.0 กิโลกรัม เริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 6 เดือน (เอกสารประกอบการสอนการผลิตสัตว์ปีก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภากร ธาราฉาย, 2)

1.3.2 เป็ดปากน้ำ เลี้ยงกันมากในเขตจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ตลอดจนถึงจังหวัดที่อยู่ชายฝั่งทะเลอื่น ๆ เป็นเป็ดพันธุ์เล็ก ตัวเมีย มีปาก เท้า และขนปกคลุมลำตัวสีดำ ออกสีขาว ส่วนตัวผู้จะมีขนบนหัวและคอสีเขียวเป็นเหลืองเบา มีลำตัว

ขนาดเล็กกว่าเป็ดนครปฐม ให้ไข่ฟองเล็กกว่า เริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 5-6 เดือน ตัวผู้ของเป็ดพันธุ์พื้นเมืองนิยมนำไปเลี้ยงเป็นเป็ดเนื้อ

ในปัจจุบัน เป็ดไข่พันธุ์พื้นเมืองหายากมาก เนื่องจากมีการผสมพันธุ์ข้ามพันธุ์ระหว่างพันธุ์กากิแคมเบลล์กับพันธุ์พื้นเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนกลายเป็นเป็ดพันธุ์ผสม

1.4 พันธุ์ลูกผสมกากิแคมเบลล์กับพื้นเมือง (Kaki x Native duck) นิยมเลี้ยงกันมากกว่าพันธุ์แท้ เนื่องจากเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อม ให้น้ำนมมากและให้ไข่ตกให้ไข่ประมาณ 260 ฟอง/ปี จะเริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 5-6 เดือน

2. เป็ดเนื้อ (Meat-type duck) เป็ดเนื้อที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทยมีดังนี้ คือ

2.1 พันธุ์ปักกิ่ง (Pekin duck) มีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน รูปร่างใหญ่ ลำตัวกว้าง ลึก และหนา ขนปกคลุมลำตัวมีสีขาวล้วน ปากสีเหลืองส้ม แข็งและทำสีแดงส้ม ผิวหนังสีเหลือง เป็นเป็ดที่เลี้ยงง่าย ไม่มีนิสัยฟักไข่ ให้ไข่ประมาณ 160 ฟอง/ปี เปลือกไข่สีขาว เมื่อโตเต็มที่ตัวผู้จะมีน้ำหนักประมาณ 4 กิโลกรัม ตัวเมียจะมีน้ำหนักประมาณ 3.5 กิโลกรัม จะเจริญเติบโตได้ดีเมื่อเลี้ยงภายในโรงเรือนที่การจัดการดี นอกจากให้เนื้อแล้ว ขนเป็ดปักกิ่งยังเป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมผลิตลูกขนไก่ และใช้ทำฟูกที่นอนได้ด้วย

2.2 เป็ดเทศ (Muscovy) พบครั้งแรกในทวีปอเมริกาใต้ เป็นเป็ดอีกพันธุ์หนึ่งต่างหาก เป็นเป็ดที่ให้เนื้อมากแต่ให้ไข่น้อยและโตค่อนข้างช้า ตัวเมียมีนิสัยชอบฟักไข่และเลี้ยงลูกเก่ง เมื่อโตเต็มที่ตัวผู้จะมีน้ำหนักประมาณ 4-4.5 กิโลกรัม ตัวเมียจะมีน้ำหนักประมาณ 3.0-3.5 กิโลกรัม เนื่องจากเป็นเป็ดที่โตช้าและตัวผู้กับตัวเมียมีน้ำหนักแตกต่างกันมากจึงไม่ค่อยมีผู้นิยมเลี้ยงเป็นการค้า อย่างไรก็ตามเมื่อนำมาผสมพันธุ์กับเป็ดพันธุ์อื่นจะให้ลูกเป็นหมันแต่มีอัตราการเจริญเติบโตดีขึ้นและความแตกต่างของน้ำหนักตัวระหว่างเพศผู้และเพศเมียจะน้อยลง เช่น เป็ดพันธุ์ปิวฉ่าย (Mule duck)

เป็ดเทศที่พบในประเทศไทยมี 2 สี ได้แก่ ชนิดที่มีสีขาวและชนิดที่มีสีดำ ทั้ง 2 ชนิด ที่บริเวณใบหน้าและเหนียงจะมีหนังสีแดง เป็ดเทศชนิดที่มีสีขาวจะมีขนสีขาว ผิวหนังสีขาว แข็งสีเหลืองส้มอ่อน ปากมีสีเนื้อ ส่วนชนิดที่มีสีดำจะมีขนที่หน้าอก ลำตัวและหลังสีดำ ประขาว ปากสีชมพู แข็งสีเหลืองหรือตะกั่วเข้ม

2.3 พันธุ์ปิวฉ่าย (Mule duck) เป็นเป็ดพันธุ์ผสมระหว่างเป็ดเทศกับเป็ดธรรมดา ลูกเป็ดที่ได้จะเป็นหมันทั้งเพศผู้และเพศเมีย ลักษณะเด่นของเป็ดปิวฉ่าย ได้แก่ มีโครงร่างใหญ่ เลี้ยงง่าย โตเร็ว ไม่ร้องเสียงดัง ทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อม เนื้อมีรสชาติดีกว่าเป็ดธรรมดา เนื้อแน่น มีไขมันต่ำ ชาวจีนนิยมบริโภคมานานหลายร้อยปีแล้ว ใช้เวลาประมาณ 3.5-4 เดือน ตัวผู้จะมีน้ำหนักประมาณ 3-3.5 กิโลกรัม ส่วนตัวเมียจะมีน้ำหนักประมาณ 2.5-3 กิโลกรัม

2.4 พันธุ์ลูกผสมเพื่อการค้า (Hybrid breed) การเลี้ยงเป็ดเนื้อเพื่อการค้ามีการนำมาเผยแพร่และส่งเสริมโดยบริษัทเอกชน มีการพัฒนาระบบการเลี้ยงให้มีความทันสมัยเช่นเดียวกับ

การเลี้ยงไก่กระทง มีเลี้ยงกันอยู่หลายพันธุ์ในขณะนี้ เช่น พันธุ์เซอร์วีวอลเลย์ พันธุ์ทีเกิล พันธุ์ฮักการ์ด พันธุ์เลคการ์ด ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่มีการพัฒนาพันธุ์โดยมีพันธุ์ปักกิ่งผสมอยู่ด้วย

2.5 เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี เป็นเปิดเทศพันธุ์เนื้อพันธุ์แท้ที่กรมปศุสัตว์ได้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 การปรับปรุงเริ่มจากเปิดพันธุ์บาร์บารี จากประเทศฝรั่งเศส โดยสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์บางปะกงได้ทำการขยายพันธุ์ คัดเลือกปรับปรุงพันธุ์ ให้สามารถเลี้ยงง่ายขยายพันธุ์ได้ดี เติบโตเร็ว สามารถเลี้ยงส่งตลาดได้ในระยะเวลา 12 สัปดาห์ ต้านทานต่อโรคและปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิ อากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และสามารถผลิตได้จำนวนมากในเชิงอุตสาหกรรม ลักษณะประจำพันธุ์ 1) ขนสีขาวตลอดลำตัว มีขนสีดำเป็นจุดเด่นอยู่กลางหัว จะมีจุดดำเล็กๆ แขนงกลางหัว 2) ปากสีชมพู เท้าสีเหลืองอ่อน 3) ใบหน้ามีผิวหนังขรุขระเป็นสันนูนเด่น ไม่มีขนและสีชมพู เริ่มจากปากไปบนใบหน้าและขอบตา โดยเฉพาะตัวผู้ จะเห็นชัดเจนกว่าตัวเมีย ดูคล้ายๆ เปิดใส่หน้ากาก เป็นลักษณะเฉพาะพันธุ์เปิดเทศเท่านั้น 4) ลำตัวยาว หน้าอกกว้าง ออกตัน เนื้อมาก 5) น้ำหนักตัวแรกเกิดเฉลี่ย 42 - 54 กรัม เมื่อโตเต็มที่ตัวผู้โตเต็มจะมีน้ำหนักประมาณ 5 - 6 กิโลกรัม ตัวเมียจะมีน้ำหนักประมาณ 2.6 - 2.8 กิโลกรัม

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2527: 1 - 2) รายงานว่า พันธุ์เปิดไข่ที่นิยมเลี้ยงกันมี 4 พันธุ์ ดังนี้

1. พันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ เป็นพันธุ์เปิดไข่ที่นิยมแพร่หลายมากที่สุดเพราะให้ไข่ดก นับตั้งแต่วันเริ่มไข่ 336 วัน ได้ไข่ 326 ฟอง รูปร่างเช่นเดียวกับเปิดไข่ปาน้ำพื้นเมืองของไทย แต่มีขนาดใหญ่และสีส้มอำเสมอกว่า ตัวผู้โตเต็มที่หนักประมาณ 2.0 - 2.5 กิโลกรัม ตัวเมียหนักประมาณ 1.5 - 2.0 กิโลกรัม

2. พันธุ์อินเดียนเนอร์ มี 3 ชนิด คือ ชนิดสีขาว สีลาย และสีกระ ทุก ๆ ชนิด ไข่ดกเหมือนกัน

3. พันธุ์พื้นเมือง ที่เลี้ยงกันทั่วไปมี 2 พันธุ์ คือ

3.1 เปิดนครปฐม เป็นพันธุ์ไข่ ตัวใหญ่ ออกกว้าง เริ่มไข่ช้า แต่ไข่ฟองโต ตัวเมียขนมีลายกบอ้อย ตัวผู้หัวสีเขียว คอค้วนขาว อีกลีแดง ลำตัวสีเทา ปากสีเทา เท้าสีส้ม นิยมเลี้ยงกันมากที่จังหวัดนครปฐม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เปิดพันธุ์นี้เวลาขายเป็นเปิดเนื้อได้ราคาดี เพราะตัวโต น้ำหนักดี

3.2 เปิดปากน้ำ เป็นพันธุ์ไข่ ตัวเล็กกว่าพันธุ์นครปฐม ขนตัวสีดำ ออกสีขาว ปากและเท้าสีดำ เริ่มไข่เร็วและไข่ดกกว่าพันธุ์นครปฐม แต่ฟองเล็กกว่า นิยมเลี้ยงกันแถบจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายทะเล

4. พันธุ์ผสม ที่นิยมเลี้ยงกันมากคือพันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ กับพันธุ์พื้นเมือง ให้ไข่ดี ที่นิยมรองลงมาคือ พันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์นครปฐมกับพันธุ์ปากน้ำ ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อขายไข่ในระยะแรกพอเริ่มให้ไข่น้อยลงก็ขายเป็นเป็ดเนื้อ

นิติย์ ถาวรกันต์ (ม.ป.ป.: 18 - 32) กล่าวโดยสรุปถึงพันธุ์เป็ดไข่ที่นิยมเลี้ยงกัน ในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เป็ดไข่พันธุ์ต่างประเทศ ได้แก่ พันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ และพันธุ์อินเดียรันเนอร์
2. เป็ดไข่พันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ พันธุ์ปากน้ำ และพันธุ์นครปฐม

สวัสดี วีระเดชะ (2519: 586) ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันเกษตรกรนิยมเลี้ยงเป็ดพันธุ์ลูกผสม ระหว่างเป็ดพันธุ์กาก็แคมป์เบลล์กับพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งให้ไข่ดีและเริ่มไข่เร็วกว่าพันธุ์พื้นเมืองประมาณ 1 เดือน เลี้ยงง่ายโตเร็ว หาอาหารกินเองเก่ง ทนต่อโรค สามารถเลี้ยงสภาพเดียวกันเป็ดพื้นเมืองได้

โรงเรียนและอุปกรณ์

กรมส่งเสริมการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป.: 37-38) แนะนำเรื่องการเตรียมความพร้อม ของโรงเรียนเพื่อเลี้ยงเป็ดไข่ว่า โดยทั่วไปเหมือนโรงเรียนไก่ จะมีความแตกต่างกันบ้างคือ

1. หลังคาต่ำกว่า เพื่อกันลมโกรก เพราะเป็ดไม่ชอบลมโกรก
2. โรงเรียนทึบกว่า เพื่อให้ภายในมืดกว่าเล็กน้อย
3. มีลานให้เป็ดเดินเล่น
4. รั้วกันรอบ ๆ โรงเรียนสูงเพียงฟุตครึ่ง
5. ในคอกนอนต้องปูด้วยหญ้าแห้ง ฟางแห้งหรือแกลบ หนาประมาณ 3-4 นิ้ว
6. ขนาดเนื้อที่โรงเรียนใช้ 1 ตารางเมตรต่อเป็ดไข่ประมาณ 4-5 ตัว
7. เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ กรงกกลูกเป็ด รางน้ำมีทั้ง 3 ขนาด คือเป็ดเล็ก เป็ดรุ่น และเป็ดไข่ รางน้ำสำหรับเป็ดเล็กควรใช้กระตัก ส่วนเป็ดรุ่นและเป็ดไข่ ควรใช้อ่างกระเบื้องหรือ อ่างซีเมนต์ สำหรับรังไข่อาจจะทำแบบรังของไก่โดยปูด้วยแกลบหรือฟางบนพื้นภายในโรงเรียน

การวางผังฟาร์มและโรงเรียน

การวางผังฟาร์ม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นเลี้ยงสัตว์ การวาง แผนผังฟาร์มที่ดี จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงหรือเจ้าของธุรกิจในการขยายกิจการ สะดวกในการ จัดการฟาร์ม การควบคุมป้องกันโรคจะทำได้ง่ายขึ้นและลดการสูญเสียจากการเกิดโรคระบาด

หลักการสำคัญในการวางผังฟาร์มมีดังนี้

1. จัดวางโรงเรียนเป็นในแนวทิศตะวันออก ตะวันตกเพื่อลดอิทธิพลความร้อนจาก แสงอาทิตย์
2. โรงเรียนเป็ดจะต้องอยู่ห่างจากกันไม่น้อยกว่า 30 เมตร สำหรับเป็ดอายุเดียวกัน และ 50 เมตร สำหรับเป็ดอายุต่างกัน และห่างจากรั้วไม่น้อยกว่า 30 เมตร

3. โรงเรือนเปิดและโรงเรือนอื่น ๆ ควรจัดวางอย่างมีระเบียบ อย่าให้บังทิศทางลมธรรมชาติต่อโรงเรือนเปิด นอกจากนั้นควรมีถนนภายในฟาร์มติดต่อกันระหว่างโรงเรือนต่าง ๆ ตามความจำเป็น เพื่อสะดวกในการขนส่งภายในฟาร์ม หรือขนผลิตผล

4. ทางเข้า – ออก สำหรับฟาร์มควรมีเพียงทางเดียว และทางนี้จะต้องผ่านโรงฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนที่จะถึงเขตเลี้ยงเปิดเสมอ

5. ต้องมีรั้วรอบขอบชิด สามารถป้องกันคนและสัตว์ผ่านเข้า – ออกได้ นอกจากนี้จะต้องมีรั้วแบ่งเขตเลี้ยงเปิดและเขตที่พักแยกจากกัน

6. อาคารบ้านพักและที่พักผ่อนสำหรับคนงานจะต้องอยู่นอกเขตเลี้ยงเปิดและห่างจากเขตเลี้ยงเปิดไม่น้อยกว่า 30 เมตร

7. ควรมีโรงอาบน้ำฆ่าเชื้อสำหรับผู้เลี้ยงและผู้ที่จะเข้าไปยังโรงเรือนเปิด อยู่ตรงบริเวณทางเข้าติดต่อกันระหว่างเขตที่พักกับเขตเลี้ยงเปิด

8. สถานที่เก็บอาหารและอุปกรณ์ ควรอยู่ระหว่างเขตที่พักกับเขตเลี้ยงเปิด เพื่อสะดวกในการขนส่งอาหารและอุปกรณ์เข้าไปยังโรงเรือนเลี้ยงเปิด

ทิม พรรณศิริ (2525: 4) ให้ความเห็นว่า สิ่งสำคัญในการปลูกสร้างโรงเรือนก็คือ (1) จะต้องเป็นที่บังแดดฝนได้ดี (2) มีระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี (3) ต้องเข้าทำความสะอาดและรักษาให้สะอาดได้เสมอ (4) จะต้องกว้างพอกับจำนวนเปิดที่เลี้ยง และแบ่งออกตามขนาดของเปิดที่จะเลี้ยง และเพื่อความสะดวกแก่ผู้เลี้ยง การปลูกโรงเรือน ควรแบ่งเป็น 3 ชนิดด้วยกันคือ (1) โรงเรือนลูกเปิด ใช้เลี้ยงลูกเปิดระยะ 1 เดือนแรก มีฝาปิดมิดชิด ควรแบ่งเป็นคอก ๆ หนึ่ง ไม่ควรเกิน 100 ตัว (2) โรงเรือนเปิดรุ่น ใช้เลี้ยงเปิดหลังอายุ 1 เดือนแล้ว นิยมปลูกเป็นโรงใหญ่ แล้วก็แบ่งเป็นคอก ควรมีลานให้เปิดเดินเล่น (3) โรงเรือนเปิดไข่ ให้มีพื้นที่ประมาณ 3.5 ตารางฟุตต่อตัว จัดสำหรับเปิดไข่ เช่น ปูฟางพื้นโรงเรือน

เกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงเปิดนั้น ปฐม เลหาเกษตร (2529: 47) แนะนำว่า อัตราการเลี้ยงเปิดต่อพื้นที่โรงเรือนควรให้พอดี อย่าให้แน่นหรือหลวมเกินไป ดังนี้

ตารางที่ 1 ขนาดพื้นที่โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ดไข่

อายุ (สัปดาห์)	ขนาดพื้นที่/ตัว (ตารางฟุต)
0 - 1	1/2
1 - 2	3/4
2 - 3	1
3 - 4	1 1/4
4 - 5	1 1/2
5 - 6	2
7	2 1/2
เปิดไข่	4
เปิดพันธ์	5 - 6

ที่มา : (ปฐม, 2529: 47)

ทั้งนี้ควรเลี้ยงลูกเป็ดคอกละประมาณ 50 - 100 ตัว หรืออย่างมากไม่เกิน 500 ตัว เปิดไข่หรือเปิดพันธ์ควรเลี้ยงรวมกันคอกละประมาณ 50 - 100 ตัว

อาหารและการให้อาหาร

นิตย์ ถาวรกันต์ (ป.ป.ป.: 117) สรุประดับความต้องการโปรตีนในอาหารของเป็ดวัยต่าง ๆ ไว้ว่า ลูกเป็ดแรกเกิดจนถึงอายุ 6 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีนร้อยละ 19-21 เป็ดรุ่นอายุ 6-12 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีนร้อยละ 17-18 ส่วนเปิดไข่และเปิดพันธ์ต้องการอาหารที่มีโปรตีนร้อยละ 15-16

กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ป.ป.ป.: 10-41) แนะนำไว้ว่า เป็ดไข่ต้องการอาหารที่มีคุณค่าสูง ต้องผสมอาหารให้มีโปรตีนร้อยละร้อยละ 15-17 และต้องตั้งเปลือกหอยป่นให้กินตลอดเวลาหรือสับหอยสดให้กินวันละ 5 กิโลกรัมต่อเป็ด 100 ตัว

สำหรับเรื่องเกี่ยวกับการให้อาหารเป็ดไข่นั้น ปฐม เลหาเกษตร (2529 ซ 30-40) กล่าวว่า การให้อาหารเป็ดไข่มีหลายวิธีคือ (1) การให้อาหารแบบปล่อยทุ่ง โดยปล่อยให้เปิดหาอาหารพวก หอย ปู กุ้ง ปลาตามธรรมชาติ และให้เก็บข้าวที่ตกหล่นหลังเก็บเกี่ยว เมื่อตกเย็นก็จะต้อนเข้าโรงเรือนให้อาหารเสริม เช่น ข้าวเปลือก รำ ปลายข้าว และพวกปฏิวินะบ้าง เป็นต้น การเลี้ยงเป็ดวิธีนี้จะไม่อยู่ประจำที่ เป็ดจะถูกต้อนไปเรื่อย ๆ (2) การให้อาหารผสม เป็นการให้อาหารสำหรับเป็ดที่เลี้ยงแบบกักขัง โดยตั้งอาหารและน้ำให้กินตลอดเวลา ควรให้อาหารในรูปเปียกหมาด ๆ เพื่อสะดวกต่อการกลืนอาหารของเป็ดและลดการสูญเสียของอาหาร แต่ต้องกะให้เป็ดกินหมดภายใน

15-20 นาที อย่าให้อาหารเหลือหมักหมมติดรางอาจเป็นพิษต่อเปิดได้ (3) การให้อาหารเม็ด จะช่วยให้เปิดไขได้ดีกว่าให้อาหารผงร้อยละ 1,2 ประหยัดอาหารได้ร้อยละ 15-20 ลดการเปียกชื้นของอาหาร ทำให้รางสะอาดแต่ราคาแพง

อนึ่ง ผู้บริโภคส่วนใหญ่ต้องการไข่แดงที่มีสีเข้ม อาหารผสมสำหรับเปิดไข่จึงใส่สารแซนฟิล หรือผสมไบकरणิน หย้าสด ข้าวโพดเหลือง เพื่อช่วยให้ไข่แดงสีเข้ม

อัญชลี ชื่นโกมล (2530: 17-22) ได้กล่าวถึง วิธีการให้อาหารและการประกอบสูตรอาหารที่ ดร.เยวมาลย์ แนะนำไว้ว่า มีปัจจัยที่ควรพิจารณา 4 ประการคือ (1) ระดับโภชนะต่าง ๆ ที่เปิดต้องการ ซึ่งขึ้นกับพันธุ์เปิด น้ำหนักตัว การให้ผลผลิตต่ำและสภาพภูมิอากาศหรือฤดูกาล (2) การจัดการในการให้อาหาร เปิดเป็นสัตว์ที่ตกใจง่ายถ้ามีสิ่งรบกวนจะหยุดไข่ทันที ดังนั้น เวลาให้น้ำหรืออาหารต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ และในช่วง 1-5 เดือนแรก ที่เปิดเริ่มไข่ ไม่ควรเปลี่ยนอาหารอย่างทันที มิฉะนั้นเปิดจะหยุดไข่ การเปลี่ยนอาหารต้องค่อย ๆ เปลี่ยน โดยใช้อาหารใหม่ผสมกับอาหารเดิมเพื่อให้เปิดปรับตัวประมาณ 4-5 วัน (3) ในฤดูร้อน เปิดจะกินอาหารน้อยในตอนกลางวัน ฉะนั้น จึงควรเพิ่มอาหารในเวลากลางคืน วิธีการแก้ปัญหาเปิดกินอาหารน้อยอีกวิธีคือ เพิ่มระดับโปรตีนในอาหาร และที่สำคัญต้องให้น้ำอย่างเพียงพอ (4) เปิดเป็นสัตว์กินจุจก จึงควรให้อาหารวันละ 3-4 ครั้ง สำหรับเปิดไข่ควรให้อาหารวันละ 2-3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งอย่าให้มากจนเหลือในรางอาหาร จะทำให้เกิดเชื้อจุลินทรีย์ได้ นอกจากนี้ เปิดจะขาดน้ำไม่ได้ ถ้าขาดน้ำเปิดจะหยุดไข่ทันที และอาจพลัดขนด้วย โดยเฉพาะฤดูร้อน ควรใส่น้ำแข็งและแช่แข็งให้เปิดกิน จะช่วยลดความเครียด เปิดไข่ดีขึ้น และสำหรับการให้แร่ธาตุควรให้อย่างเพียงพอ เช่น กระดูกป่น เปลือกหอย และควรมีกรวดตั้งทิ้งไว้ให้กิน เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้เปิดมีการย่อยอาหารดีขึ้น

งานเผยแพร่และวิเทศสัมพันธ์ กรมปศุสัตว์ (ป.ป.ป.: 13-14) กล่าวถึงการดูแลและสุขภาพเปิดว่าควรปฏิบัติดังนี้

1. รักษาความสะอาดเล้าเปิดอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้บริเวณที่เลี้ยงเปิดขึ้นแฉะ รางอาหาร รางน้ำหรือภาชนะที่ใส่น้ำและอาหาร ควรทำความสะอาดเป็นประจำ
2. อาหารที่ใช้เลี้ยงเปิดต้องเป็นอาหารใหม่ คุณภาพดี น้ำที่ให้กินต้องเป็นน้ำสะอาด
3. เมื่อมีเปิดป่วยหรืออ่อนแอเกิดขึ้นในเล้า ให้รีบแยกไว้ต่างหาก ปรีกษาสัตว์แพทย์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษา ถ้ามีเปิดตายให้จัดการฝังหรือเผาเสีย ยานำไปทิ้งลงในแหล่งน้ำหรือโยนให้สัตว์อื่นกิน
4. ระวางอย่าให้บุคคลภายนอกตลอดจนสัตว์อื่นทุกชนิด เข้าไปในบริเวณเล้าเปิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างที่เกิดโรคระบาด

อุปกรณ์ในการเลี้ยงเปิด

1. เครื่องกกลูกเปิด

ลูกเปิดเมื่อยังเล็กอยู่ไม่สามารถสร้างความอบอุ่นให้แก่ร่างกายได้เพียงพอ เมื่ออยู่ในสภาพอากาศเย็นโดยเฉพาะในเวลากลางคืนหรือตอนเช้า ถ้าปล่อยไว้เช่นนี้นาน ๆ ลูกเปิดจะตายหรือแคะแกระ็นได้ ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงต้องมีเครื่องกกเพื่อให้ลูกเปิดได้รับความอบอุ่นเพียงพอ

การกกลูกเปิด สามารถทำได้ 2 วิธี คือ กกโดยใช้แม่เปิดกก และกกโดยใช้เครื่องกก

1.1 การกกด้วยแม่เปิด เป็นวิธีแบบธรรมชาติใช้ได้สำหรับกรณีที่เลี้ยงเปิดจำนวนไม่มาก หรือเป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน มีลูกเปิดไม่กี่ตัวก็ปล่อยให้แม่เปิดกกและเลี้ยงลูกเอง

1.2 กกด้วยเครื่องกก เครื่องกกที่มีใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ เครื่องกกแก๊ส เครื่องกกไฟฟ้า หลักการและวิธีดำเนินการ ดูรายละเอียดในการเลี้ยงไก่และการจัดการไก่กระหง

2. อุปกรณ์ให้อาหาร

อุปกรณ์ให้อาหารเปิดควรทำเป็นรางจะได้ผลดีกว่าการให้อาหารเช่นเดียวกับที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ เนื่องจากเปิดเป็นสัตว์ปีกที่หากินตามแหล่งน้ำ ปากเปิดจึงออกแบบมาให้เหมาะสมกับการกินอาหารในลักษณะกรองของแข็งจากนั้น ดังนั้น พฤติกรรมการกินอาหารของเปิดจะไม่ใช้วิธีจิกแล้วกลืนกินแบบไก่ แต่จะกินอาหารเข้าปากก่อนแล้วจึงค่อยยกหัวขึ้นเพื่อกินอาหารโดยใช้ลิ้นดันเข้าไป จึงทำให้อาหารบางส่วนร่วงหล่นออกจากปาก ดังนั้น การให้อาหารเปิดจึงควรใช้อุปกรณ์ให้น้ำแบบรางจะช่วยให้อาหารหกหล่นจากปากสู่พื้นน้อยกว่าการให้แบบถังอาหาร รางอาหารสำหรับเปิดมีหลายรูปแบบ เช่น ทำเป็นรางไม้กึ่งอัตโนมัติ รางไม้รูปตัววี หรือรูปตัวยู หรืออาจจะใช้รางรถยนต์ผ่าซีกก็ได้

3. อุปกรณ์ให้น้ำ

เนื่องจากเปิดเป็นสัตว์ที่หากินตามแหล่งน้ำ ดังนั้น นอกจากเปิดจะดื่มน้ำแล้วก็ยังมินิสัยชอบเล่นน้ำอีกด้วย จึงทำให้สิ้นเปลืองน้ำมาก ถ้าหากเราใช้กระปุกน้ำเช่นเดียวกับที่ใช้เลี้ยงไก่ก็อาจจะสิ้นเปลืองแรงงานมากในการเติมน้ำ ดังนั้น การเลี้ยงเปิดจึงนิยมใช้อุปกรณ์ให้น้ำแบบรางอัตโนมัติ โดยอาจจะใช้ท่อน้ำขนาดใหญ่ผ่าซีกแล้วใช้ปูนซีเมนต์ปิดหัวท้าย ด้านหนึ่งติดวาล์วลูกกลอยเพื่อควบคุมระดับน้ำในราง หรืออาจจะก่อบ่อนทำเป็นรางน้ำไว้ด้านหนึ่งของโรงเรือนเพื่อให้เปิดได้กินและเล่นน้ำด้วยก็ได้ น้ำที่ล้นออกมาก็ปล่อยให้ไหลออกไปนอกโรงเรือน

รางน้ำควรระวังให้ห่างจากรางอาหารพอควร เพื่อบังคับให้เปิดได้เดินไปกินน้ำและอาหารจะช่วยให้เปิดได้ออกกำลังกายและช่วยลดการการสูญเสียอาหาร เนื่องจากเมื่อเปิดกินอาหารก็จะกินจนเต็มปากแล้วจึงค่อยกลืนลงคอ ถ้าหากอุปกรณ์ให้อาหารอยู่ใกล้อุปกรณ์ให้น้ำเมื่อกินอาหารอยู่ในปากเปิดก็จะเดินไปกินน้ำทันทีจะทำให้อาหารที่ยังค้างอยู่ในปากตกลงไปในน้ำทำให้สิ้นเปลือง

อาหารและทำให้น้ำสกปรกเร็วขึ้น (เอกสารประกอบการสอน การผลิตสัตว์ปีก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภากร ธาราฉาย, 5)

4. ภาวะให้น้ำและอาหาร

ภาวะให้น้ำและอาหารจะต้องเพียงพอกับจำนวนเปิดที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นและอายุ โดยให้คำนวณจากขนาดที่เหมาะสมที่กล่าวแล้วข้างต้น

ผู้เลี้ยงควรที่จะดูแลความสะอาดภาชนะให้น้ำ ราน้ำหรือถังน้ำ โดยการขัดถูทำความสะอาดให้หมดคราบเศษอาหาร คราบตะไคร่น้ำ หรือตะกอนต่าง ๆ ให้สะอาดทุกวันเพื่อป้องกันการหมักหมมของสิ่งสกปรกโดยเฉพาะเชื้อรา สำหรับน้ำที่ใช้เลี้ยงเปิดในแต่ละวัน ควรเป็นน้ำจืดที่สะอาด ไม่มีสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อเปิดปนเปื้อนอยู่ หมั่นตรวจสอบน้ำในรางอยู่เสมออย่าให้ขาดน้ำ ไม่จำเป็นต้องใช้น้ำหรือแหล่งน้ำเพื่อให้เปิดลงเล่นน้ำนั้นก็ได้เพราะสามารถเลี้ยงบนพื้นดินธรรมดาหรือในโรงเรือนแบบปิดก็ได้โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองน้ำมาก

อาหารเปิด

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการเลี้ยงเปิดเพราะต้นทุนในการผลิตอาหารจะเป็น ค่าอาหารเปิดถึง 75 % การนำเปิดไปเลี้ยงตามทุ่งนาหรือแหล่งน้ำต่าง ๆ เพื่อให้เปิดหาอาหารธรรมชาติกิน เปิดจะได้รับอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละวันหรือได้รับอาหารที่มีคุณค่าต่ำ ทำให้ผลผลิตไข่ไม่แน่นอน ไม่สม่ำเสมอ เปิดกินอาหารเพื่อใช้ในการดำรงชีพและส่วนที่เกินจากการดำรงชีพจะใช้เพื่อการให้ผลผลิต ปัจจุบันมีการพัฒนาวิทยาการด้านอาหารสูงขึ้น มีการผลิตอาหารสำเร็จรูปจำหน่ายให้เหมาะสมกับอายุและความต้องการของเปิดในแต่ละอายุ นอกจากนี้ยังมีการผลิตหัวอาหารเพื่อให้ผู้เลี้ยงนำไปผสมหรือผู้เลี้ยงจะผสมอาหารขึ้นใช้เลี้ยงเปิดเองก็ได้ซึ่งจะทำให้เปิดได้รับอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม ผลผลิตไข่ก็จะสูงและสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 สูตรอาหารเปิดไข่

วัตถุดิบ (กก.)	เปิดสาวก่อนไข่ (อายุ 6-48 สัปดาห์)			เปิดไข่ (อายุ 24-48 สัปดาห์)			เปิดไข่ (อายุ 48 สัปดาห์ ขึ้นไป)		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
ปลายข้าว	47.5	-	-	47	-	-	41.8	-	-
ข้างโพดบด	-	47.4	-	-	51.25	-	-	46	-
รำละเอียด	25	25	25	15	10	10	30	25	24.5
มันเส้นบด	-	-	40	-	-	43	-	-	39
กากถั่วเหลือง	7.3	7.5	13.9	18.2	19	25.2	.75	10.55	17.45
ปลาป่น (55% โปรตีน)	5.5	5.5	6.5	7	7	8	7	7	7.5
รำหยาบ	8	8	8	-	-	-	-	-	-
ใบกระถินป่น	4	4	4	3	3	3	3	3	3
เปลือกหอยบด	1	1	1	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1
ไดแคลเซียมฟอสเฟต (P18)	1	1	1	7.5	7.5	7.5	7.5	6.5	6.5
ไขมันสัตว์/น้ำมันพืช	-	-	-	-	-	1	-	-	-
ดีแอล-เมทไธโอนีน	-	-	-	0.35	0.3	0.35	0.1	0.1	0.2
เกลือป่น	0.45	0.45	0.45	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
แร่ธาตุวิตามินรวม (ตาม ระยะอายุสัตว์)	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100
โปรตีนอาหาร (%)	15	15	15	18	18	16	16	16	16
พลังงานใช้ประโยชน์ (กิโล แคลอรี/กก.)	2700	2700	2700	2750	2750	2750	2750	2750	2750

การให้อาหารสำหรับเปิดไข่ แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

1. ระยะลูกเปิด อายุ 0 -2 สัปดาห์ ใช้อาหารลูกเปิด
2. ระยะลูกเปิด อายุ 2 -7 สัปดาห์ ใช้อาหารเปิดเล็ก
3. ระยะเปิดรุ่น อายุ 8 -19 สัปดาห์ ใช้อาหารเปิดรุ่น
4. ระยะเปิดไข่ อายุ 20 สัปดาห์ จนถึงปลด

ตารางที่ 3 ปริมาณอาหารของเป็ดไข่

อายุ	อาหารที่กิน/ตัว/สป.	เฉลี่ย/ตัว/วัน
สัปดาห์ที่ 1	85	12.14
สัปดาห์ที่ 2	144	20.57
สัปดาห์ที่ 3	310	44.42
สัปดาห์ที่ 4	405	57.86
สัปดาห์ที่ 5	548	78.31
สัปดาห์ที่ 6	550	75.57
สัปดาห์ที่ 7	550	78.57
สัปดาห์ที่ 8	570	81.43
สัปดาห์ที่ 9	600	85.71
สัปดาห์ที่ 10	703.95	100.58
สัปดาห์ที่ 11	739.45	105.64
สัปดาห์ที่ 12	732	104.57
สัปดาห์ที่ 13	770	110
สัปดาห์ที่ 14	800	114.29
สัปดาห์ที่ 15	820	117.14
สัปดาห์ที่ 16	820	117.14
สัปดาห์ที่ 17	830	118.57
สัปดาห์ที่ 18	830	115.57
สัปดาห์ที่ 19	840	120
สัปดาห์ที่ 20	840	120
สัปดาห์ที่ 21	850	121.43
สัปดาห์ที่ 22	880	125.71
สัปดาห์ที่ 23	900	128.57
สัปดาห์ที่ 24	950	135.71
สัปดาห์ที่ 25	1050	150
สัปดาห์ที่ 26	1050	150

ตารางที่ 4 ความต้องการโภชนาของเป็ดไข่

ความต้องการโภชนา ในสูตรอาหาร	เป็ดสาวก่อนไข่ (อายุ 9-20สัปดาห์)	เป็ดไข่ (อายุ 24-48 สัปดาห์)	เป็ดไข่ (อายุ 48-72 สัปดาห์)
โปรตีน (%)	15	18	16
พลังงาน (ก.แคล/กก.)	2600	2700	2700
แคลเซียม (%)	1.10	2.50	2.10
ฟอสฟอรัสที่ใช้ได้ (%)	0.42	0.50	0.42
ไลซีน (%)	0.82	0.88	0.65
เมทไธโอนีน +ซิสทีน (%)	0.58	0.89	0.59

ที่มา : www.dld.go.th/nutrition_Knowledge/nutrition_1.htm

กลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก
กองบำรุงพันธุ์ กรมปศุสัตว์
กรุงเทพฯ 10400

กระจ่าง วิสุทธารมณ (2549) กล่าวว่า สาเหตุของโรคเป็ดแบ่งได้เป็น 1) โรคติดต่อเป็นโรคที่เป็นแล้วจะติดต่อกันและรบาดถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ส่วนมากจะเป็นโรคที่ติดจากเชื้อไวรัสแบคทีเรีย โปรโตซัว เชื้อราและพยาธิต่าง ๆ 2) โรคที่ไม่ติดต่อกันได้แก่โรคที่เป็นเฉพาะตัว เช่น โรคขาดธาตุอาหารและวิตามิน เกลือแร่ต่าง ๆ โรคที่เกิดจากการบาดเจ็บ โรคที่เกิดจากสิ่งที่เป็นพิษ

โรคติดต่อที่สำคัญของเป็ด (กรมปศุสัตว์, 2548; กระจ่าง วิสุทธารมณ, 2549) ได้แก่ โรคตับอักเสบติดต่อของลูกเป็ด โรคตับอักเสบ โรคคอหิวาห์เป็ด และโรคบิด ดังนี้

1. โรคตับอักเสบติดต่อของลูกเป็ด (Duck virus hepatitis)

(1) สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัส มีอัตราการตายสูง มักเกิดกับลูกเป็ดอายุ 1 วันจนถึง 4 อาทิตย์ ส่วนลูกเป็ดอายุ 1 เดือน มักไม่เป็นโรคเพราะมีความต้านทาน

(2) อาการ ลูกเป็ดแสดงอาการโรคนี้อย่างฉับพลัน คือ ไม่เคลื่อนไหวชั่วขณะแล้วจะล้มลงนอนตะแคง ซักอกแอ่น คอหงาย แท้ทั้งสองแสดงท่าพยุ้น้ำไปข้างหลัง และตายภายใน 30 นาที ลูกเป็ดอายุ 1 วัน หากได้รับเชื้อจะแสดงอาการของโรครวดเร็วมากภายใน 26 ชั่วโมงหลังรับเชื้อ

(3) การป้องกันโรค ให้ทำวัคซีนโดยแทงที่ฟงผิดเท้าเปิดจะได้คุ้มโรคได้ภายใน 2 วัน หรืออาจใช้ซีรัมฉีดป้องกันโรคระบาด โดยเก็บโลหิตจากเปิดที่เคยป่วยและหายจากโรคนี้แล้วนำมา แยกเอาซีรัม ใช้สำหรับฉีดป้องกันและรักษาโรคนี้ได้ หรือใช้พันธุ์ที่ต้านทานโรค

2. โรคตึกเพล็ก (Duck plague) เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยปี 2519 โรคนี้ระบาด รวดเร็วมากและมีอัตราการตายสูง

(1) สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส

(2) อาการ เปิดจะแสดงอาการขาอ่อน นอนหมอบ ตัวสั้น ต่อมาไม่ช้าจะเกิดอาการ อัมพาต เปิดกระหายน้ำจัด บางทีมีน้ำลายเหนียว ๆ ไหลออกจากปาก ตาและ จมูกสกปรก หายใจมี เสียงครืดคราด ท้องเดิน อุจจาระสีขาว และจะตายภายใน 24 ชั่วโมง ระยะฟักตัวของโรคตั้งแต่ต้นจน แสดงอาการเหล่านี้ประมาณ 1 สัปดาห์

(3) การป้องกันโรค

ก. ทำวัคซีนป้องกันโรคเพล็ก

ข. ป้องกันพาหะนำเชื้อ

ค. มีการจัดการสุขาภิบาลในฟาร์มที่ดี

ง. ให้อาหารคุณภาพดีเพื่อให้เปิดแข็งแรง

(4) การทำวัคซีน ครั้งแรกเมื่อเปิดอายุ 1 เดือน - ครั้งที่ 2 อายุ 3 เดือน ครั้งที่ 3 อายุ 6 เดือน และทำซ้ำทุก ๆ 6 เดือน โดยฉีกเข้ากล้ามเนื้อหน้าอกหรือขา ตัวละ 1 ซี.ซี.

3. โรคคอหิวาต์เปิด (Duck cholera) เป็นโรคระบาดที่สำคัญโรคหนึ่งของเปิด

(1) สาเหตุ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

(2) อาการ เบื่ออาหาร กระหายน้ำจัด มีไข้สูง อุจจาระมีลักษณะเป็นมูกขาว ต่อมา มีสี เขียวอ่อนปน อัตราการตายสูงถึง 50 เปอร์เซ็นต์ เปิดอาจตายโดยกะทันหัน มีผิวหนังคล้ำ มักพบข้อ หัวเข่าและข้อเท้าบวมในเปิดบางตัว โรคนี้พบมากในเปิดที่มีอายุตั้งแต่ 4 สัปดาห์ขึ้นไป

(3) การป้องกันโรค

ก. ทำวัคซีนป้องกันคอหิวาต์ ฉีดตัวละ 1-2 ซี.ซี. ตามขนาดของเปิด

ข. การสุขาภิบาลในฟาร์มที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น

ค. ป้องกันพาหะนำเชื้อโรค

ง. ให้อาหารอย่างสม่ำเสมอเพียงพอ มีคุณภาพดีเพื่อให้เปิดแข็งแรงสามารถ ต้านทานโรคได้

จ. ใช้ยาพวกซัลฟา ละลายน้ำให้กินหรือผสมในอาหาร

(4) การทำวัคซีนคอหิวาต์ ทำเมื่อเปิดอายุได้ 1 เดือน และฉีกซ้ำทุก ๆ 3 เดือน โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อตัวละ 2 ซี.ซี.

4. โรคบิด (Coecidiosis) โรคนี้เป็นอันตรายมากกับลูกเป็ด ถ้าพื้นโรงเรือนชื้นแฉะ มีโอกาสเป็นโรคได้ง่ายเพราะเป็ดชอบน้ำ

- (1) สาเหตุ เกิดจากเชื้อโปรโตซัว
- (2) อาการ ท้องร่วงและอาจมีโลหิตปนมากับอุจจาระ เนื่องจากลำไส้อักเสบอย่างแรง
- (3) การป้องกันโรค

ก. การจัดการสุขาภิบาลในฟาร์มให้ดีเป็นวิธีที่ดีที่สุด และหมั่นดูแลรักษาพื้นคอก ให้แห้งอยู่เสมอ ที่ให้น้ำควรมีตะแกรงรอง และมีช่องระบายน้ำออก

ข. อย่าเลี้ยงเป็ดต่างอายุปนกัน

ค. ให้อาหารกินให้เต็มที่

ง. ใช้น้ำพวกซัลฟาผสมน้ำ/อาหาร เช่น ซัลฟานีออกซาลิน, ซัลฟาเมทาซีนหรือไนโตรพิวราโซน

ฝ่ายวิชาการบริษัท ป.เจริญพันธ์อาหารสัตว์ จำกัด (ม.ป.ป.: 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์สำคัญ ๆ ของการเลี้ยงเป็ดมีดังนี้

1. เป็ดเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายในจำพวกสัตว์ปีกด้วยกันแล้ว เป็ดนับว่าเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายตั้งแต่เล็กจนถึงเป็ดใหญ่ การเลี้ยงเป็ดไม่มีปัญหาเรื่องโรคมากเหมือนไก่ มีโรคสำคัญ ๆ อยู่เพียง 2-3 โรค คือ โรคตับอักเสบ โรคคอหิวด์เป็ด และโรคเหล็ก

2. การเลี้ยงเป็ดลงทุนน้อยกว่าไก่เพราะค่าพันธุ์ถูกกว่า การสร้างโรงเรือนก็ไม่ต้องสร้างอย่างดีมากเท่ากับการเลี้ยงไก่ เรือนโรงเปิดอาจสร้างอย่างง่าย ๆ ใช้วัสดุราคาถูกก็ใช้เลี้ยงเป็ดได้

3. ช่วยให้มีงานทำตลอดปี ตามปกติเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศไทยทำการเพาะปลูกในฤดูเดียวจึงยังพอมีเวลว่าง ถ้าจะเอาเวลาที่ว่างจากการเพาะปลูกมาเลี้ยงลูกเป็ดสักชุดสองชุดพอลูกเป็ดโตขึ้นมาก็จะได้ประโยชน์มีรายได้จากเป็ดตลอดเวลา

4. พันธุ์เป็ดไข่ดี ไข่ตก และไข่ทนมากกว่าไก่ บางครั้งอาจมีการเลี้ยงได้นานถึง 2 ปี โดยไม่ต้องเปลี่ยนแม่เป็ดใหม่ ไข่เป็ดขายง่ายเพราะเป็นที่นิยมของผู้บริโภคและนำไปแปรรูปเป็นอาหารได้หลายชนิด

5. มูลเป็ดเป็นปุ๋ยชนิดหนึ่ง ชาวสวนนิยมปุ๋ยจากมูลเป็ดกันมาก มูลเป็ดจึงขายได้ราคาดีหากมีมาก ๆ จะมีผู้มารับถึงที่จึงเป็นทางได้เงินอีกทางหนึ่ง

4. แนวทางการวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม

ผลตอบแทนของการประกอบการฟาร์มเกษตรกรส่วนใหญ่จะวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม นับเป็นวิธีหนึ่งของการวิเคราะห์ เป็นการวัดผลตอบแทนการประกอบการทำฟาร์มในช่วงเวลาที่กำหนดให้รายได้จะเป็นบัญชีแสดงฐานะทางการเงินของฟาร์มอีกแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์

ที่จะแสดงกำไรจากการดำเนินธุรกิจของฟาร์ม รายได้จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจของฟาร์มดำเนินงานได้ผลหรือไม่ ถ้าได้ผลดีมีกำไรเป็นเท่าไร รายได้นี้สามารถนำมาวิเคราะห์ผลสำเร็จในการทำฟาร์มมักจะหมายถึงผลสำเร็จในด้านฐานการเงินเป็นส่วนใหญ่ ฟาร์มใดที่มีรายได้มากฟาร์มนั้นจะมีผลสำเร็จมาก วิธีวัดผลสำเร็จจากการทำฟาร์มมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน แต่ละวิธีจะมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป (โอภาวดี เข้มทอง และ บรรลุ พุฒิกร, 2547)

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการทำฟาร์มสามารถทำได้หลายวิธีการ คือ การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสดสุทธิของฟาร์ม (Net Cash Farm Income) การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสดสุทธิของฟาร์ม (Net Farm Income) วัดผลสำเร็จฟาร์มโดยการคำนวณผลตอบแทนแก่ปรังงานในฐานะผู้ประกอบการแก่การจัดการการและทุนสุทธิของเจ้าของฟาร์ม (Return to unpaid operator's labor, management and capital or ROLCM) และการวิเคราะห์ผลตอบแทนของแรงงาน

ในงานของ อารังศักดิ์ พลบำรุง, (2553) ซึ่งได้ศึกษาในเรื่องการลงทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไข่ โตใช้ข้อมูลในการคิดคำนวณเป็นระยะเวลา 6 ปี ตามอายุการใช้งานของโรงเรือนแบบชั่วคราวที่สามารถป้องกันโรคและนกเข้าสู่ฟาร์มได้ ซึ่งออกแบบโดยกรมปศุสัตว์ ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงในระบบฟาร์มให้ผลตอบแทนให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าในการลงทุนและงานของ Broughton and Bukanya (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ทางการเงินของการผลิตพร้อมกันของ PINE SAWLOGS พืชอาหารสัตว์และแพะในฟาร์มขนาดเล็กในอัลบามา โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์คือ BCK NPV IRR NBIR และ AI และในงานของ DENLEY (2008) ได้ใช้เครื่องมือ NPV IRR MIRR ในการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ด้านการเงินของการวางระบบย่อยสลายภายใต้สภาวะไร้ออกซิเจนและระบบการเลี้ยงปล่อยอิสระในคอกในฟาร์มโคนมมิสซิสซิปปี ยังมีการศึกษาของ เวทิต (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนการทำฟาร์มเพาะพันธุ์ไก่พันธุ์ผสมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการหามูลค่าของโครงการโดยการหามูลค่าของโครงการและใช้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) และอัตราส่วนรายได้ต่อทุน (B/C Ratio) เป็นตัวชี้วัด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าทุกขนาดฟาร์มในการเลี้ยงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

หลักการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน จะทำการวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้หรือผลตอบแทนในระยะเวลา 1 รุ่นของการเลี้ยงเป็ดไข่ (ตั้งแต่เริ่มต้นนำเป็ดเข้าเลี้ยงจนถึงปลดระวางขาย) ซึ่งจะทำให้ทราบถึงกำไรที่เกษตรกรได้รับ โดยในการวิเคราะห์จะพิจารณาต้นทุนการผลิตที่อยู่ในรูปที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด

ต้นทุนเงินสด หมายถึง ต้นทุนที่ผู้ผลิตออกไปจริงเป็นเงินสด ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด คือ ต้นทุนการผลิตไม่ได้จ่ายออกไปเป็นเงินสด แต่ประเมินค่าให้กับปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่เป็นของผู้ผลิตเอง

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการลงทุนและในกระบวนการเลี้ยงเป็ดไข่ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงเรือนและซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ต้นทุนการผลิตแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (สมศักดิ์ เปรียบพร้อม, 2531) ดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ เป็นต้นทุนที่ผู้ผลิตจะต้องเสียในจำนวนคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต ต้นทุนคงที่ที่จะนำมาวิเคราะห์แบ่งเป็น

1.1 ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรได้จ่ายออกไปจริงเป็นเงินสด เช่น ค่าดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการลงทุน เป็นต้น

1.2 ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรไม่ได้จ่ายออกไปจริงในรูปของตัวเงินหรือเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้จากการประเมิน เช่น ค่าเสื่อมราคาของโรงเรือนและอุปกรณ์ ค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดิน ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในการซื้ออุปกรณ์ เป็นต้น

2. ต้นทุนผันแปร เป็นต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิตที่ได้ ซึ่งจะมีปริมาณไม่คงที่ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต ซึ่งถ้าไม่ทำการผลิตก็จะไม่เสียต้นทุนในส่วนนี้ ต้นทุนผันแปรที่จะนำมาวิเคราะห์แบ่งออกเป็น

2.1 ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรที่เกษตรกรจ่ายออกไปเป็นเงินสดในการซื้อปัจจัยผันแปร รวมทั้งค่าซ่อมแซมโรงเรือนและอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.2 ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตที่เป็นของตนเอง ได้ซื้อหรือจัดหาด้วยเงินสด เช่น ค่าแรงงานในครัวเรือน เป็นต้น

ซึ่งโครงสร้างของต้นทุนที่ใช้ในการศึกษาการเลี้ยงเป็ดไข่ทั้ง 2 แบบ มีดังนี้

1. ต้นทุนการเลี้ยงเป็ดไข่แบบฟาร์มปล่อยลาน

1.1 ต้นทุนคงที่ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดินในการสร้างฟาร์ม ค่าเสื่อมโรงเรือนเลี้ยงเป็ดและโรงผสมอาหาร ค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องผสมอาหาร เครื่องสูบน้ำ トラซัง รถเข็น เป็นต้น ค่าเสื่อมยานพาหนะ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนระยะยาว เป็นต้น

1.2 ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าพันธุ์เป็ด ค่าอาหารเป็ดระยะต่าง ๆ ค่าจ้างแรงงาน ค่าเวชภัณฑ์และวัคซีน ค่าซ่อมแซมโรงเรือนและอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าสาธารณูปโภค ค่าขนส่งเป็ดและอาหารเป็ด ค่าตาข่าย ค่าอุปกรณ์เก็บไข่ เป็นต้น

รายได้จากการผลิต หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้จากการผลิตและต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-Even Analysis)

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เป็นการวิเคราะห์เพื่ออาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต ระดับผลผลิตเฉลี่ยและราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ เพื่อวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนในการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร เนื่องจากจุดคุ้มทุนหมายถึง จุดที่ทำรายได้รวมเท่ากับรายจ่ายรวม โดยทั่วไปการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนมี 2 ชนิด คือ

1. ระดับผลผลิตคุ้มทุน (Break-Even Yield)
2. ระดับราคาคุ้มทุน (Break-Even Price)

ระดับผลผลิตคุ้มทุน หมายถึง ระดับผลผลิตเฉลี่ยที่ทำให้ผู้ผลิตมีรายได้จากการผลิตเท่ากับต้นทุนในการผลิต ณ ระดับที่ขายผลผลิตได้ และ ณ ระดับต้นทุนการผลิตระดับหนึ่ง ดังนั้น ถ้าสามารถผลิตผลผลิตได้สูงกว่าแล้วจะมีกำไรจากการผลิต แต่ในทางตรงกันข้ามหากมีผลผลิตต่ำกว่าระดับผลผลิตคุ้มทุนแล้วจะขาดทุน โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ระดับผลผลิตคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย}}{\text{ราคาผลผลิตต่อหน่วย}}$$

ระดับราคาคุ้มทุน หมายถึง ราคาผลผลิตที่ขายได้โดยทำให้เกษตรกรได้รับรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายของผลผลิต ณ ระดับผลผลิตเฉลี่ยและต้นทุนการผลิตระดับหนึ่ง การคำนวณหาระดับราคาคุ้มทุนช่วยให้เกษตรกรทราบว่าราคาคุ้มทุนของผลผลิตที่ผลิตได้เป็นเท่าไร เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคาที่เป็นอยู่หรือคาดว่าจะขายได้ โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ระดับราคาคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย}}{\text{ผลผลิตเฉลี่ย}}$$

5. ปัญหาและอุปสรรคจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงเป็ดไข่ ผู้วิจัยต้องศึกษา ค้นคว้าและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ด พบว่าเจอปัญหาต่าง ๆ ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันตามรูปแบบการเลี้ยงของแต่ละฟาร์ม แยกตามหัวข้อได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการเลี้ยงเป็ด

เป็นการวิเคราะห์ ศึกษาจากของผู้ประกอบการ จำนวน 6 รายว่าจะประสบปัญหาด้านโรงเรือนการอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ปัญหาเรื่องกลิ่นและมลภาวะกับสภาพแวดล้อม อาหารใช้เลี้ยง

มีน้อยขึ้น รวมถึงการได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานราชการค่อนข้างน้อยที่จำกัดด้วยจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ

2. ปัญหาไข่เปิดล้นตลาด

เป็นการวิเคราะห์ ศึกษาแนวคิดจากผู้ประกอบการ จำนวน 6 ราย ถึงปัญหาของไข่เปิดล้นตลาด เกิดผลกระทบจากผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดมีมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดสูง เกิดการตัดราคา การเกิดโรคระบาด และรวมถึงการบริโภคของลูกค้า

3. ปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง

เป็นการวิเคราะห์ ศึกษาแนวคิดจากผู้ประกอบการ จำนวน 6 ราย เพื่อให้ทราบปัญหาดังกล่าว มีผลกระทบกับการทำธุรกิจของทุกฟาร์ม มีการจัดหาและจัดเก็บวัตถุดิบเพิ่มแบบไหน รวมถึงการคำนวณและควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้มีผลกระทบกับกิจการจนเกิดภาวะขาดทุน

4. ปัญหาจากการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น

เป็นการวิเคราะห์ ศึกษาหาข้อมูลการทำธุรกิจผู้เลี้ยงในสถานการณ์ปัจจุบันว่ามีผลกระทบจากผู้ประกอบการรายอื่นอย่างไร แนวคิดจากผู้ประกอบการ จำนวน 6 ราย เพื่อนำเสนอต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงสามารถแบ่งออกได้เป็น (1) การศึกษาเกี่ยวกับเป็ดไข่ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงเป็ดไข่ ต้นทุนและผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคการเลี้ยงเป็ดไข่และการศึกษาเครือข่ายทางสังคมของผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย (2) การศึกษาเกี่ยวกับเป็ดไข่ไล่ทุ่งซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานศึกษาที่เกี่ยวข้องสภาพการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง เครือข่ายทางสังคมของผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง และการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งกับการเลี้ยงเป็ดแบบอื่น ๆ

วัชรินทร์ ชมมณฑา (2527) ทำการศึกษาสภาพการเลี้ยงเป็ดไข่ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำการศึกษาผู้เลี้ยงเป็ดไข่จำนวน 117 ราย ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่าอาชีพหลักของประชากรในเขตอำเภอบางปะกงมีอาชีพเลี้ยงเป็ดไข่ ส่วนใหญ่เลี้ยงพันธุ์ลูกผสมกาก็แคมป์เบลล์กับพันธุ์พื้นเมือง สถานที่ตั้งของโรงเรือนอยู่ติดกับที่พักอาศัย ซึ่อาหารผสมมาเลี้ยง การจำหน่ายเป็ดจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้าน ในส่วนของปัญหาและอุปสรรค คือ อาหารมีราคาแพง โรคระบาด และราคาไข่เป็ดที่มีราคาต่ำ โรคที่เป็ดไข่เป็นมากที่สุดคือโรคเพสติก รองลงมาคือโรคอหิวาต์

ไพโรจน์ ชัยสมตระกูล (2531) พบว่าการเลี้ยงเปิดในภาคเหนือ ตอนบนในพื้นที่ 8 จังหวัด เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดไข่ม้วนใหญ่พันธุ์เปิดไข่ม้วนที่นิยมเลี้ยงได้แก่ พันธุ์ผสมกากีแคมเบลล์กับพันธุ์พื้นเมือง ระบุว่านอกจากนี้ฟาร์มเปิดส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการทำนา และอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ พบว่าต้นทุนทางด้านอาหารสัตว์ค่อนข้างสูงเกิดจากการแข่งขันจากไข่ไก่ และไข่เปิดจากภาคกลาง ซึ่งมีราคาต่ำกว่า ในส่วนของความช่วยเหลือจากภาครัฐ เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดไข่ม้วนต้องการความช่วยเหลือในเรื่องความรู้ในการเลี้ยงเปิด รองลงมาต้องการความช่วยเหลือทางด้านเงินทุน

ธงชัย กิตติพงศ์ไพศาล (2533) พบว่าการเลี้ยงเปิดในพื้นที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเปิดพันธุ์กากีแคมป์ เลี้ยงในโรงเรือนที่อยู่ติดข้างบ้าน ใช้อาหารผสม เช่น รำหยาบ ปลาช่อน ใช้แรงงานในครัวเรือน ปัญหาคือเรื่องโรคระบาด ราคาเปิดตกต่ำ และไม่ได้รับความสะดวกในการขอรับบริการจากสัตวแพทย์

ในส่วนของกรมปศุสัตว์ (2547) ได้ทำการศึกษาแนวทางส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงเปิดเข้าสู่ระบบฟาร์ม พบว่าการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับระบบการเลี้ยงเปิดเข้าสู่ระบบฟาร์มมีปัญหาและอุปสรรคเนื่องจากเกษตรกรที่มีความต้องการเข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐาน ขาดแคลนเงินทุนในการปรับปรุงหรือก่อสร้างโรงเรือน นอกจากนี้การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งเป็นการเกษตรผสมผสานที่ลงทุนน้อย แต่ให้กำไรมาก การจูงใจเกษตรกรให้เลี้ยงเปิดในระบบฟาร์มปิดจึงทำได้ยาก ข้อมูลจำนวนเปิดที่ขึ้นทะเบียนมีความคลาดเคลื่อนและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีการแจ้งจำนวนเปิดตามจำนวนที่เข้าเลี้ยงระหว่างเลี้ยงมีเปิดตายแต่ไม่ได้แจ้ง ทำให้ข้อมูลมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

อัครศักดิ์ (2547) ได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงเปิดไข่ม้วนในระบบปิด โดยใช้ผลการศึกษาวิจัยตามหลักวิชาการ ประกอบกับการประมาณแนวโน้มในอนาคตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แสดงให้เห็นว่าเมื่อนำเปิดเข้าเลี้ยงในระบบฟาร์ม มีการจัดการที่ถูกหลักวิชาการ มีการควบคุมป้องกันโรค มีระบบที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค จะมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3.06 บาท/ฟอง

กิตติ ทรัพย์ชุกกุล (2549) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของสัตวแพทย์และสมาชิกสมาคมสัตวแพทย์และสมาชิกสมาคมควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก เห็นด้วยในการการนำเปิดไล่ทุ่งมาเลี้ยงในฟาร์มมาตรฐานที่ควบคุมได้ 81.12 % เพื่อให้เกิดความ “มั่นใจสู่ผู้บริโภค” การดำเนินการครั้งนี้ผู้ประกอบการต้องมีความเข้าใจ และร่วมมือร่วมใจกันจริง ๆ มีการออกกฎหมายบังคับแบบมาตรการให้ความรู้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกคน มาตรการก็จะได้ผลนี้คือ พลังของประเทศ ทำให้การเลี้ยงเปิด ไข่ ที่มีจำนวนมากขึ้น ทั้งที่เป็นการค้าหรืออุตสาหกรรม มีการควบคุมป้องกันโรคที่มีประสิทธิภาพ (ไปโอซีเคียวริตี้) เมื่อเกิดผลสำเร็จก็จะมีคำว่า “คนไทยคุณภาพ” โดยมีองค์ประกอบร่วมกัน คือ

- 1) แผนผังฟาร์มที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันเชื้อ “ฟาร์มปิด”
- 2) การฆ่าเชื้อ สุขาภิบาลที่ดี “ขั้นตอนปฏิบัติที่ดี”
- 3) การลดโอกาสของเชื้อเข้าสู่ฟาร์ม “ทุกคนร่วมมือกัน”

สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 (2550) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการโภชนะของเป็ดไข่ เป็ดไข่อายุ 24-48 สัปดาห์มีความต้องการโภชนะที่สูงโดยเฉพาะระดับโปรตีนควรได้รับไม่ต่ำกว่า 18 เปอร์เซ็นต์ และระดับแคลเซียมควรได้รับไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ จึงเหมาะสมต่อประสิทธิภาพในการผลิตไข่ของเป็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การใช้ไบโกระถินผสมในสูตรอาหาร มีอัตราการไข่ในเป็ดไข่ การเลี้ยงเป็ดด้วยอาหารสำเร็จรูปผสมในไบโกระถินปนนั้น มีผลอัตราการไข่ของเป็ด แต่ควรใช้ผสมในอาหารปริมาณระดับต่ำ โดยไม่ควรใช้เกินร้อยละ 10 ซึ่งจะให้อัตราการไข่ของเป็ดสูงถึง 70 เปอร์เซ็นต์ ดีกว่าอาหารที่ไม่ได้รับการผสมด้วยไบโกระถิน อีกทั้งยังสามารถทำให้สีของไข่แดงมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

รพีรัตน์ ท่วมกรุง (2550) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ ในจังหวัดชัยนาท พบว่ามีแนวทางการส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงเป็ด 6 แนวทางดังนี้ 1) ให้สร้างโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไว้ในบริเวณพื้นที่อยู่อาศัย 2) ให้กินอาหารผสมกับอาหารหยาบ 3) ส่งเสริมให้ใช้แรงงานภายในครอบครัว 4) ให้ลดปริมาณการเพาะลูกเป็ดในช่วงที่มีโรคระบาด 5) มีการแจกวัดซีนป้องกันโรคระบาด 6) ให้กั๊กยืมดอกเบี้ยยต่ำโดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ 7) หาตลาดใหม่เพื่อจำหน่ายไข่และเพิ่มมูลค่าโดยนำไข่สดมาทำการแปรรูป 8) ให้ความรู้เกษตรกรด้านมาตรฐานฟาร์มเป็ดไข่

อัครศักดิ์ พลบำรุง (2553) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการลงทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไข่ พบว่าโรงเรือนแบบชั่วคราวที่กรมปศุสัตว์ออกแบบสามารถป้องกันโรคและนกเข้าสู่ฟาร์มได้ และการเลี้ยงระบบในฟาร์มให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าในการลงทุน การเลี้ยงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

คุณาพล เต็มปิยะพล (2555) ทำการศึกษาโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ของเครือข่าย โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ในจังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และนครปฐม ผ่านห่วงโซ่อุปทานโดยพิจารณาโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ของเครือข่าย พบว่าเครือข่ายการเลี้ยงเป็ดมีการเกาะกลุ่มอย่างไม่หนาแน่นและการติดต่อกันในเครือข่ายมีขั้นตอนน้อย โดยพบว่าโรงฟักลูกเป็ดและนายทุนมีความสำคัญเนื่องจากการเชื่อมต่อกับกลุ่มต่าง ๆ ในเครือข่ายการเลี้ยงเป็ดในพื้นที่ภาคกลาง

กล่าวโดยสรุป

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ของตนเองเลี้ยงเป็ดและทำนาควบคู่กันไปและใช้แรงงานในครัวเรือนเพื่อลดต้นทุน เมื่อมีโรคระบาดใช้หวัดนกเกิดขึ้น หน่วยงานภาครัฐจึงมีมาตรการให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงเป็ดเป็นแบบเลี้ยงในโรงเรือนปิด โดยให้คำแนะนำวิธีการใช้แรงงานในครัวเรือนให้ถูกต้องตามมาตรฐานฟาร์ม เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายแต่ได้ผลผลิตสูง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ความรู้ด้านอาหาร การตลาดในการจำหน่ายและแปรรูปผลผลิต รวมถึงวิธีการป้องกันโรคระบาดในฟาร์มด้วย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” เป็นการ ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) โดยวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาเป็นการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดและโลกทัศน์จาก “ปรัชญาปรากฏการณ์วิทยา” (ทวิคัตต์ นพเกสร, 2551) โดยวิธีการนี้เป็นวิธีการให้บุคคลอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตัวเองประสบมา โดยจะมีการมุ่งทำความเข้าใจถึงความหมายประสบการณ์ในชีวิตที่บุคคลนั้นประสบ นอกจากนี้ยังศึกษาจากเอกสาร สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางวิชาการ หรือองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. แหล่งข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัย เช่น เอกสารทางวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถาบัน หอสมุด และเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยมากที่สุด

1.2 แหล่งข้อมูลภาคสนาม (Field study) ซึ่งใช้ในการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์ผู้รู้ (Key Informants Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

2. แหล่งข้อมูลวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 รายที่ศึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการเลี้ยงเป็ดไข่ คือผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดไข่ในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3. ขั้นตอนในการวิจัย

- 3.1 ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อของการค้นคว้าอิสระ เพื่อประกอบเป็นข้อมูล นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
- 3.2 นำเสนอหัวข้องานวิจัย
- 3.3 ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหัวข้อวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย และประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย
- 3.4 จัดทำแนวคำถามที่ใช้ในการวิจัย ในการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- 3.5 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย
- 3.6 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3.7 รวบรวมข้อมูล และถอดเทปการสัมภาษณ์
- 3.8 สรุปผลการวิจัย
- 3.9 จัดทำรูปเล่มวิจัย

4. วิธีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและมีความครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 4.1 แหล่งข้อมูลภาคสนาม (Field study) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ไปพบผู้ประกอบการ ณ สถานที่
- 4.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยทำการสังเกตกิจกรรมดำเนินงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และได้ทำการบันทึกพฤติกรรมภายหลังการสังเกตเสร็จสิ้นแล้ว
- 4.3 การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดไว้แล้ว ในระหว่างเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ขออนุญาตในการใช้เครื่องบันทึกเทป เพื่อให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้วิจัยมีการจับประเด็นในการตอบสนองหาเพื่อนำมาจดบันทึกคำสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน หลังการเก็บข้อมูลแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ออกมาทำการเรียบเรียงและทำการจัดหมวดหมู่คำสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบและกลยุทธ์ รวมไปถึงแนวความคิดดำเนินธุรกิจ การจัดการวางแผน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และนำเสนอผลการดำเนินการศึกษาต่อไป

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง“รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไขในเขตอำเภอโพนาราม จังหวัดราชบุรี” มีเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. แนวคำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือช่วยในการบันทึก คือ สมุดจดบันทึกและปากกาที่ใช้สำหรับการบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้พบเห็น และจดบันทึกข้อมูลจากการสนทนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
3. เครื่องบันทึกเสียงที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อใช้สำหรับการบันทึกเสียงการสนทนา ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อความสะดวกและรวดเร็วและสามารถเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนโดยเฉพาะข้อมูลที่สำคัญที่ผู้วิจัยไม่สามารถบันทึกไว้ได้ทั้งหมดในขณะซักถาม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องบันทึกรายละเอียดให้ได้มากที่สุด
4. กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้ในการบันทึกภาพเหตุการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรจะบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ตัวผู้วิจัย นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมผัสกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนการทำการสัมภาษณ์ ทั้งในด้านความรู้วิชาการและทักษะในการสัมภาษณ์

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไขในเขตอำเภอโพนาราม จังหวัดราชบุรี” มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินการศึกษาวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข ตั้งคำถามในการสัมภาษณ์และเป้าหมายในการสังเกตได้อย่างชัดเจน
2. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานและการทำแผนที่ (Household Census and Mapping) เป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานให้ทราบถึงอาณาเขต บริเวณ จำนวนและสถานที่ตั้งที่เป็นที่พักอาศัยของผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข
3. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้มาจากแนวคำถามที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมจากความหมายและความสำคัญของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข โดยผู้วิจัยมีการกำหนดจุดสนใจไปที่ประเด็นในการสัมภาษณ์

ไว้แล้ว ในระหว่างเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้เครื่องมือบันทึกเทป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้วิจัยจดบันทึกคำสัมภาษณ์และนำมาถอดเทป ประกอบด้วย กลยุทธ์และแนวคิดการดำเนินธุรกิจ การจัดการวางแผน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเป็นต้น

การสังเกต (Observation) ใช้วิธีการสังเกตคือ

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ถูกสังเกตกำลังกระทำอยู่ เช่น การเตรียมวัตถุดิบ การขนส่งวัตถุดิบ การทำวัคซีน การทำความสะอาดเล่า เป็นต้น ซึ่งตลอดระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ เพราะโดยสภาพความเป็นจริงในขณะที่ยังศึกษาอยู่นั้น ผู้วิจัยมีโอกาสเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานประกอบการฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ จึงทำให้ผู้วิจัยมีบทบาทใดบทบาทหนึ่งเสมอ

7. การบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาภาคสนาม การบันทึกจะช่วยให้การศึกษาภาคสนามในการวิจัยในครั้งนี้ มีคุณภาพและความสมบูรณ์ หากใช้เพียงความจำอย่างเดียว อาจทำให้ข้อมูลหายหรือคลาดเคลื่อนไปได้ โดยผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

7.1 ข้อมูลจากการสนทนาพูดคุยหรือการสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลสำคัญซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลใช้เทปบันทึกเสียงช่วยเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และมีประโยชน์เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างความสนิทสนมไว้วางใจและเป็นกันเองเป็นอย่างมาก ทำให้การสนทนามีความเป็นธรรมชาติมากที่สุดด้วย

7.2 ข้อมูลจากการสังเกตมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกหลังจากการสังเกตนั้นสิ้นสุดลงในเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากขณะทำการสังเกตต้องทำกิจกรรมมีส่วนร่วม แต่เมื่อเสร็จภารกิจแล้วต้องเร่งจดบันทึกโดยเร็ว เพื่อป้องกันการลืมบางตอน

7.3 ข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมอาจจะสามารถบันทึกในขณะที่ทำการสังเกตทันที หรือบันทึกหลังการสังเกตการณ์ก็ได้ ผู้วิจัยสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต/ สัมภาษณ์ จะวิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูล โดยในแต่ละวันที่จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก การถอดเทปบันทึกเสียง มาจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นต่าง ๆ พิจารณาข้อมูล

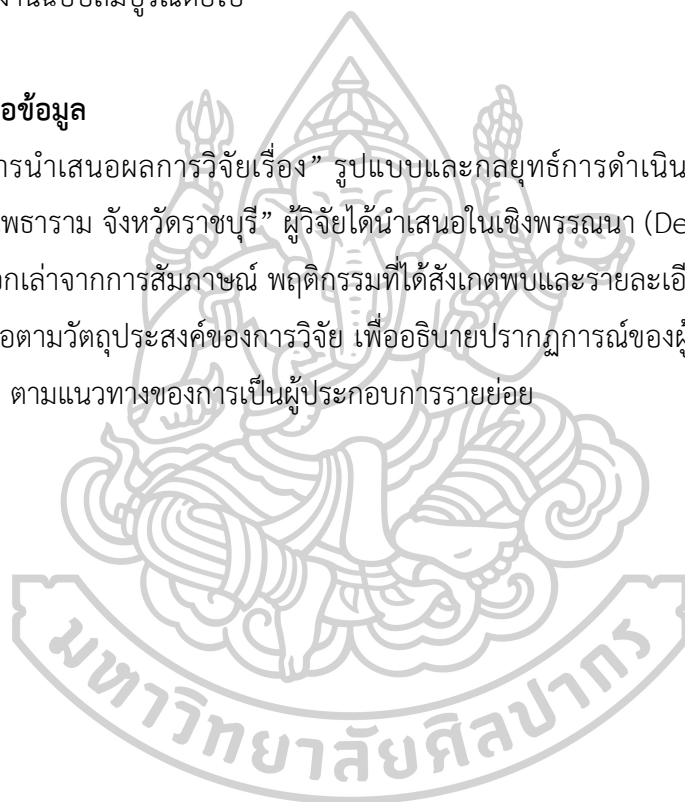
ที่ได้แต่ละครั้งว่ามีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะตอบคำถามหรือไม่ และศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมตลอดเวลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

8.2 วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis) โดยจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดจากการสัมภาษณ์และสังเกต แล้วนำไปจัดหมวดหมู่ แยกประเภท และวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวคิดเพื่อที่จะหาข้อสรุปต่อไป

8.3 นำข้อสรุปไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความถูกต้องอีกครั้งและจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

9. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง” รูปแบบและกลยุทธ์การค้าเงินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้นำเสนอในเชิงพรรณนา (Descriptive) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าจากการสัมภาษณ์ พฤติกรรมที่ได้สังเกตพบและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้ โดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักให้มีความชัดเจนมากขึ้น ตามแนวทางของการเป็นผู้ประกอบการรายย่อย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการใช้วิธีสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกในแต่ละฟาร์ม ด้วยแนวคำถามการวิจัยที่มีรายละเอียดของคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ เพื่อให้สะดวกในการจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ ประกอบด้วยประเด็นคำถามในด้านความเป็นมาของธุรกิจ การดำเนินธุรกิจและกลยุทธ์ที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จโดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ประกอบการธุรกิจค้าฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 6 ราย ผู้วิจัยขอแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลความเป็นมาของธุรกิจของผู้ประกอบการ
2. รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ
3. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาจากการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่

1. ข้อมูลความเป็นมาของธุรกิจของผู้ประกอบการ

จากการศึกษาพบว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอ โพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จำนวน 6 ราย มีผู้ประกอบการเป็นเพศหญิง จำนวน 3 ราย และผู้มีผู้ประกอบการเป็นเพศชาย จำนวน 3 ราย

ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ด มีจำนวน 4 ราย จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและจำนวน 2 รายจบการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประวัติความเป็นมาในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้น 2 แบบ คือ

- 1) การสืบทอดกิจการจากครอบครัว และ
- 2) การเริ่มต้นธุรกิจด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

การสืบทอดกิจการจากครอบครัว ผู้ดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดให้สัมภาษณ์ว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดนั้นเป็นธุรกิจที่ทำตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ โดยเป็นธุรกิจของครอบครัวที่ทำมามากกว่า 10 ปี และมีฐานลูกค้าเดิม โดยมีทั้งลูกค้าที่มาซื้อสินค้าแบบส่งและแบบปลีก ซึ่งผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า ธุรกิจเป็นธุรกิจที่มีรายได้ดี และมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีแรงจูงใจในการสืบทอดกิจการจากพ่อแม่ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดที่สืบทอดมาจากครอบครัว ครอบครัวพี่เลี้ยงเป็ดมานานหลายปีตั้งแต่รุ่นปู่ จนถึงรุ่นพ่อ และพี่ก็เป็นเด็กเลี้ยงเป็ด ได้เห็นวิธีการเลี้ยง การขายไข่เป็ด การจับเป็ดฉีดยา ตลอดจนมีความคุ้นเคยกับลูกค้าที่มาซื้อไข่ ซึ่งแต่ก่อนแถวนี้มีฟาร์มเลี้ยงเป็ดไม่มาก ทำให้การจำหน่ายผลผลิตได้ดีและมีกำไรมาก พี่เลยตัดสินใจทำต่อสืบทอดการเลี้ยงเป็ดจากครอบครัวหลังจากเรียนจบ ปวส. ปัจจุบันตั้งชื่อฟาร์มว่า พากเพียรฟาร์ม” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“เดิมครอบครัวแม่พี่เป็นครอบครัวใหญ่ มีพี่น้องหลายคนทุกคนต้องช่วยกันทำงานเพื่อให้มีเงินพอใช้ในครอบครัวและทุกคนต้องช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่าย การเลี้ยงสัตว์จึงต้องควบคู่ไปกับการทำนา แม่พี่เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงวัวไว้ในบริเวณบ้าน ได้กินไข่เป็ดไข่ไก่ทุกวัน บางวันก็กินไก่หรือเป็ดที่เลี้ยงไว้เพื่อทำเป็นอาหาร ไข่เป็ดที่กินไม่ทันก็เอาไปขาย แม่จึงคิดว่าเลี้ยงเป็ดเพื่อขายไข่ดีกว่า ที่พี่เรียนจบปริญญานี้ก็เพราะขายไข่เป็ดนะ พี่จึงคิดว่าควรนำความรู้ที่เรียนมาช่วยพ่อแม่บริหารฟาร์มเป็ดจะดีกว่า” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

การเริ่มต้นธุรกิจด้วยตนเอง ผู้ประกอบการให้สัมภาษณ์ว่า ต้องการเป็นเจ้าของกิจการ มีการบริหารจัดการเอง และเป็นธุรกิจที่อยู่ในพื้นที่ที่เราเกิด จึงคิดว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดมีความเหมาะสมกับพื้นที่ในท้องถิ่น ประกอบกับมีโรงงานแปรรูปไข่อยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งสามารถทำให้ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดสร้างผลตอบแทนที่ดีได้ มีเงินรายได้เลี้ยงครอบครัวได้ดี ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเลือกทำธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดประเภทรายย่อย จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ผมเห็นวิธีการเลี้ยงเป็ดมาจากครอบครัวญาติที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ผมเคยเข้าไปช่วยญาติผสมอาหารเป็ด ให้อาหารเป็ด จับเป็ดฉีดยาวัคซีน จนถึงตอนเป็ดที่ไม่ไข่แล้วไปขายให้พ่อค้าที่มารับซื้อ ในช่วงนั้นผมยังไม่มีอาชีพที่แน่นอนญาติ ๆ ก็ชักชวนและแนะนำให้ลองเลี้ยงเป็ด ผมเห็นว่ารายได้ดีจึงเริ่มลองเลี้ยงเป็ดเพื่อเป็นอาชีพในครอบครัว” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พี่เริ่มต้นการทำธุรกิจเลี้ยงเป็ด เมื่อพี่แต่งงานมีครอบครัว เมื่อมีลูกทำให้มีความคิดว่า เราจะหารายได้จากไหนเพื่อมาเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวและเป็นทุนให้ลูกในอนาคต พี่กับแฟนจึงปรึกษากันว่าพี่ควรเลี้ยงเป็ด เพราะพี่มีความรู้อยู่บ้างอีกทั้งยังสามารถเลี้ยงลูกอยู่บ้านได้ไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

พี่จึงเริ่มการเลี้ยงเป็ดในเขตบริเวณบ้าน โดยจัดทำเป็นโรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ด และเริ่มขยายกิจการมาจนทุกวันนี้ (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมเรียนจบปริญญาตรีด้านการตลาด ผมเริ่มมองหาอาชีพที่เป็นอิสระ ได้ผลตอบแทนคุ้มค่าและมีเวลาดูแลครอบครัวไปด้วย ผมจึงเริ่มศึกษาหาข้อมูล ไปเรื่อย ๆ จนพบว่าการเลี้ยงเป็ดน่าจะเหมาะสมกับผมมากที่สุด และพ่อแม่ก็ไม่อยากให้ไปทำงานไกล ๆ จึงได้แบ่งที่ดินให้ทำกิน ผมจึงเริ่มอาชีพเลี้ยงเป็ด” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

“จริง ๆ มันเกิดจากที่เราต้องการจะมีรายได้เพิ่มนอกจากงานประจำที่ทำอยู่ พี่จึงเริ่มหาความรู้และศึกษาข้อมูลจากญาติๆ ที่เลี้ยงเป็ดและศึกษาจากอินเตอร์เน็ตจนมีความเข้าใจและมีความพร้อมในการเลี้ยง จึงเริ่มต้นวางแผนในการทำธุรกิจในรูปแบบฟาร์มที่ได้มาตรฐาน พบว่าการสร้างโรงเรือนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ต่อมาการเลือกพันธุ์เป็ด อาหารเป็ด การให้วัคซีน การป้องกันโรค และจัดหาตลาดที่มีความต้องการไข่ที่มากพอที่จะรองรับการผลิตของฟาร์มเราได้” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

รายละเอียดของผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดสามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดจุดเริ่มต้นของธุรกิจ

จำนวน ราย	จุดเริ่มต้นธุรกิจ	เหตุผล/ข้อดี
3 ราย	สืบทอดจากครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเจ้าของธุรกิจ - เป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนดี - ง่ายในการบริหารจัดการ - มีฐานลูกค้าเดิม - การลงทุนน้อย
3 ราย	เริ่มต้นธุรกิจด้วยตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเจ้าของธุรกิจ - เป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนดี - มีทำเลที่เหมาะสมในการทำธุรกิจ - ต้องการทำธุรกิจในถิ่นฐานเดิม

2. รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยกลยุทธ์การบริหารจัดการในการใช้วิเคราะห์ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ โดยมีการวิเคราะห์การเลือกใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะกับประเภทและขนาดของธุรกิจ และการที่ผู้ประกอบการเลือกกลยุทธ์ในการบริหารจัดการได้เหมาะสมจะทำให้ธุรกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการบริหารงานประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลดังนี้

1. การวางแผน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่าสิ่งแรกที่ผู้เลี้ยงควรทำคือ การศึกษาวิธีการเลี้ยงเป็ด และจัดเก็บสำรวจข้อมูลรวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเลี้ยงเป็ดให้รอบคอบจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน จำนวนเป็ดที่จะเลี้ยงเหมาะสมกับพื้นที่เท่าใด หากมีความต้องการที่จะเลี้ยงเป็ดในจำนวนมาก ก็ต้องคำนึงถึงการหาลูกค้า การหาตลาด การจำหน่ายไข่ การกำหนดราคา และรวมถึงความสะดวกในการขนส่งต่าง ๆ ไว้ก่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง ผู้เลี้ยงหรือเกษตรกรต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการให้ผลผลิตไข่ คือ ต้องมีตลาดที่แน่นอนและสามารถที่จะขยายการตลาดได้ โรงเรือนเป็ดต้องเหมาะสมและมีการวางผังฟาร์มอย่างดี มีลูกพันธุ์เป็ดที่ดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ อาหารเป็ดต้องมีคุณภาพดีเหมาะสมกับการเลี้ยงเป็ดในแต่ละรุ่น ควบคุมอาหารน้ำหนักตัวเป็ดในแต่ละระยะอย่างถูกต้อง มีระบบควบคุมแสงสว่าง ระบบการเตือนภัย การจัดการฟาร์มที่เหมาะสม รวมทั้งการป้องกันโรคต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคและการแพร่ระบาดของโรคด้วย และให้สอดคล้องกับนโยบายการปรับเปลี่ยนการเลี้ยงเป็ดเข้าสู่โรงเรือนในระบบฟาร์มของรัฐบาล ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละฟาร์มศึกษาข้อมูลการเลี้ยงเป็ดจากอินเทอร์เน็ตและจากการสอบถามผู้ที่เลี้ยงเป็ดประสบผลสำเร็จหรือสอบถามจากปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวสอดคล้องดังความว่า

“ฟาร์มที่มีลักษณะเป็นโรงเรือนแบบปิด จะมีตาข่ายกันเพื่อไม่ให้นกหรือสัตว์อื่นเข้าไปภายในโรงเรือนได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันโรคระบาดที่จะเกิดขึ้นกับเป็ด และอาจส่งผลถึงความเสียหายที่ทำให้เป็ดตายได้ โรงเรือนมีการระบายอากาศที่ดี มีการตรวจสุขภาพของเป็ดจากปศุสัตว์อำเภอ มีการกำจัดพยาธิและถ่ายพยาธิภายนอกก่อนเป็ดเริ่มไข่ ดูแลวัสดุรองพื้นไม่ให้แฉะหรือแข็งเป็นแผ่น ที่มีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น ผลผลิตไข่ ปริมาณอาหารที่เป็ดกิน การให้ยาหรือฉีดวัคซีน ทำให้ต้นทุนการผลิตมีราคาต่อฟองที่สูงขึ้น โดยปกติเป็ดจะให้ไข่ประมาณ 1 ปี หลังจากนั้นไข่ก็จะลดลงจนเลี้ยงไม่คุ้มค่าอาหาร ก็จะปลดเป็ดขายทิ้งฝูง” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“การวางแผนภายในฟาร์มของพีเริ่มจากการศึกษาระบบการเลี้ยงเป็ดในโรงเรือนจะเป็นการเลี้ยงคล้ายไก่ คือจะให้เปิดอยู่ในโรงเรือนตลอดเวลา แต่จะต้องจัดพื้นที่ให้เปิดได้สัมผัสกับน้ำบ้าง ทำให้ในบางพื้นที่เปียกและการเลี้ยงเป็ดในโรงเรือนสำหรับพีที่คิดว่ามันใช้ลงทุนค่อนข้างสูงมาก แต่ก็ได้ผลตอบแทนสูงเช่นกัน ในส่วนของอาหารพีคิดว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการเลี้ยงเป็ด แต่ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูงมาก ถึงแม้ว่าจะใช้อาหารที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรืออาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติบ้าง แต่อาจจะไม่เพียงพอ หรือได้รับคุณค่าทางอาหารต่ำ ผลผลิตไข่ที่ได้จึงไม่แน่นอน ทางฟาร์มพีจึงเน้นให้อาหารสำเร็จรูปเพราะมันทำให้เป็ดได้รับอาหารที่เพียงพอ ผลผลิตไข่ก็จะสูงและสม่ำเสมอ” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมเริ่มวางแผนในการเลี้ยงเป็ดแบบที่ดูแลง่าย โรงเรือนมีระยะห่างกันพอสมควร สะดวกกับการขนส่ง ไม่แออัด จัดคอกเปิดให้เหมาะสมกับจำนวนเป็ดที่จะเลี้ยงในแต่ละรอบ มีการคัดเลือกพันธุ์เป็ดที่จะให้ผลผลิตสูง อาหารที่ให้เป็ดกินจะต้องมีคุณภาพทำให้ได้ไข่ใหญ่ มีสีแดงเข้ม ไม่มีกลิ่นคาว มีการให้วัคซีนตามรอบ และถ่ายพยาธิให้เป็ดก่อนที่เป็ดจะเริ่มออกไข่ หาดตลาดใหม่ ๆ ที่สามารถรับซื้อได้ปริมาณมาก ๆ ราคาที่เหมาะสมกับต้นทุน คอยดูแลและจดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของสัตวแพทย์” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พีเริ่มวางแผนในการเลี้ยงเป็ดเมื่อตัดสินใจแล้ว ก็คิดจะเลี้ยงอย่างไร ให้เป็ดออกไข่เยอะ ๆ ทุกวัน เป็ดไม่เป็นโรค ไม่อ้วนเกินไป จะใช้อะไรเป็นอาหารเสริมให้เป็ดกินแล้วให้ได้ไข่ฟองโตมีคุณภาพ พบว่า เป็ดชอบเล่นน้ำ กินอาหารตลอดเวลา และชอบเดินไปเดินมา ตกใจง่าย จึงคิดว่าการสร้างโรงเรือนที่มีน้ำให้เป็ดได้เล่น และแบ่งส่วนเป็นที่ดินเพื่อให้เป็ดเดินเล่นไปมาได้ และสามารถเป็นที่วางอาหารให้เป็ดกินได้ง่าย แต่ไม่ให้มีสัตว์เลื้อย เช่น หมา แมว นก เข้าไปรบกวนอาหารที่ใช้เลี้ยงก็จะใช้อาหารสำเร็จรูปหมูนเวียนกับอาหารหยาบ และให้วัคซีนอย่างสม่ำเสมอ และหาดตลาดเพื่อขยายฐานธุรกิจให้มากขึ้น และฟาร์มเราจะเข้าสู่ฟาร์มมาตรฐานตามที่ปศุสัตว์อำเภอและจังหวัดแนะนำ เพื่อยกให้ราคาไข่ดีขึ้น” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“เมื่อคิดว่าการเลี้ยงเป็ดน่าจะเหมาะสมกับผมมากที่สุดผมเริ่มทำการศึกษาและวางแผนเรื่องการสร้างโรงเรือน การหาพันธุ์เป็ด อาหารเป็ดตลอดจนถึงวิธีการขายไข่เป็ด การหาลูกค้า จากผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็ดและประสบผลสำเร็จจากอินเทอร์เน็ต ศึกษาวิธีการและนำมาปรับปรุงใช้กับการเลี้ยงเป็ดในฟาร์มผม

ซึ่งแต่ละขั้นตอนที่ผมวางแผนไว้มันต้องใช้เงินทุนมาก ผมจึงต้องระมัดระวังในการลงทุนไม่ให้เกิดต้นทุนที่เกินจากการตั้งวงเงินไว้ และผมก็ตั้งใจว่าจะทำธุรกิจไข่เป็ดเพื่อเป็นฟาร์มมาตรฐานในอนาคตด้วย” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

“ก่อนที่จะลงทุนเลี้ยงเป็ดไข่ พี่ได้ศึกษาข้อมูลจากญาติ ๆ ที่ที่เลี้ยงเป็ดและศึกษาจากอินเทอร์เน็ตจนมีความเข้าใจและมีความพร้อมในการเลี้ยง ทำให้รู้ว่าโรงเรือน พันธุ์เป็ด จำนวนเป็ดที่จะเลี้ยง อาหารเป็ด ยาและวัคซีน ตลอดจนแรงงานที่จะเลี้ยงเป็ดมีความสำคัญมาก จึงเริ่มต้นวางแผนในการทำธุรกิจในรูปแบบฟาร์มที่ได้มาตรฐาน พบว่าการสร้างโรงเรือนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ต่อมาการเลือกพันธุ์เป็ด อาหารเป็ด การให้วัคซีน การป้องกันเสียดังรบกวนและจัดหาตลาดที่มีความต้องการไข่ที่มากพอที่จะรองรับการผลิตของฟาร์มเราได้ และรวมถึงตลาดที่จะต้องการผลผลิตของเราอย่างต่อเนื่อง” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

ภาพที่ 8 ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่

ภาพที่ 9 ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่

ภาพที่ 10 ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่

2. การดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า การเลี้ยงเป็ดไข่จะเริ่มต้นการวางแผนและสร้างโรงเรือนที่ดี ตัวโรงเรือนมีระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี ต้องทำความสะอาดและรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ ตัวโรงเรือนมีลักษณะกว้างเพียงพอกับจำนวนของเป็ดที่จะเลี้ยงไม่ให้เกิดความหนาแน่นแออัด ตัวโรงเรือนต้องหมั่นดูแลรักษาความสะอาดอยู่เสมอ เมื่อโรงเรือนที่ได้รับการวางแผนที่ดีจะทำให้ดูไม่หนาแน่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปัจจุบันส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงเป็ดไข่พันธุ์ผสมระหว่างพันธุ์กากิแคมเบลล์กับพันธุ์พื้นเมือง เพราะเลี้ยงง่าย ทนต่อสภาพอากาศ ให้ผลผลิตสูงและยาวนาน ในส่วนของอาหารถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการเลี้ยงเป็ด เพราะต้นทุนการผลิตทั้งหมดจะไปอยู่กับอาหารถึง 75 เปอร์เซ็นต์ การเลือกอาหารเลี้ยงเป็ดต้องมีคุณภาพเพื่อให้ได้ผลผลิตไข่ฟองใหญ่

ไข่แดงโต ปัจจุบันมีการพัฒนาวิทยาการด้านอาหารสูงขึ้น ผลิตอาหารสำเร็จรูปจำหน่ายให้เหมาะสมกับความต้องการของเป็ดแต่ละอายุ จะทำให้เป็ดได้รับอาหารที่เพียงพอ ผลผลิตไข่ที่ได้ก็จะสูงและสม่ำเสมอ การเลี้ยงเป็ดไข่ในอายุ 24-48 สัปดาห์ จะมีความต้องการโภชนะที่สูงโดยเฉพาะระดับโปรตีนและระดับแคลเซียมที่เหมาะสม

ภาพที่ 11 ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่

ภาพที่ 12 ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่

การสร้างโรงเรือนแต่ละหลังจะคำนึงถึงความสะดวกสบายในการจัดเก็บผลผลิต ระบบการให้อาหาร กำหนดระยะเวลาให้วัคซีนป้องกันโรค ระบบการควบคุมและการป้องกันโรคเพื่อลดการสูญเสียจากการเกิดโรคระบาด รวมถึงระบบขนส่งเพื่อขนถ่ายสินค้าระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และพ่อค้าคนกลาง ด้วยวิธีการดำเนินงานแบบนี้จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงหรือเจ้าของธุรกิจในการขยายกิจการต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการแต่ละรายจึงมีการวางแผนการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

2.1 การขายและการตลาด

จากการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ของผู้ประกอบการทั้ง 6 ราย ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้ประกอบการแต่ละฟาร์มจะมีการวางแผนด้านการบริหารงาน ด้านผลผลิต ด้านราคา และรวมถึงการจำหน่ายไข่เป็ดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จมีความมั่นคง และสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้าเชื่อใจในการซื้อขายต่อไป ผู้วิจัยขอสรุปเป็นองค์ประกอบดังนี้

2.1.1 กลยุทธ์ด้านผลผลิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการเน้นในเรื่องของผลผลิตเป็นอันดับแรก โดยเริ่มจากการสร้างโรงเรือนที่ดีมีระบบการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน โดยจัดวางผังโรงเรือนอย่างเป็นระเบียบ เพื่อลดอิทธิพลความร้อนจากแสงอาทิตย์ ไม่บังทิศทางลม มีการป้องกันโรคที่ดีเพื่อลดอัตราการเกิดโรคระบาดภายในฟาร์ม ถนนภายในฟาร์มที่เชื่อมติดต่อกันระหว่างโรงเรือนต่างๆ มีการฆ่าเชื้อโรคสำหรับทางเข้า-ออกภายในฟาร์ม และเน้นความสะอาดในการขนส่งผลผลิตเน้น การคัดเลือกสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับการให้ผลผลิตสูง การเลือกอาหารที่มีคุณภาพ เพื่อให้ไข่เป็ดที่ได้ผลผลิตออกมาจากเป็ดนั้นตรงความต้องการของลูกค้ารักษาระดับคุณภาพของไข่ให้มีคุณภาพดีและไข่เป็ดต้องมีไข่แดงขนาดใหญ่สีแดงเข้ม ไข่เป็ดที่นำมาจำหน่ายต้องมีหลากหลายขนาด เพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือก ดังคำกล่าวที่สอดคล้องของผู้ให้สัมภาษณ์ความว่า

“ฟาร์มที่จะมีการรักษาคุณภาพของไข่เป็ดเป็นสิ่งสำคัญ เริ่มต้นจากการสร้างโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน การคัดเลือกสายพันธุ์เป็ดให้เหมาะสม การเลือกอาหารที่มีคุณภาพสำหรับเป็ดเพื่อให้ได้ไข่แดงฟองใหญ่ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของลูกค้า และคัดแยกไข่เป็ดออกเป็นขนาดตามเบอร์ที่ลูกค้าต้องการในราคาที่เหมาะสม” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“เพราะมีความเชื่อว่าคนเราได้กินอาหารดี ๆ จะมีสุขภาพดีตามไปด้วย เป็ดก็เช่นเดียวกัน ฟาร์มที่จึงใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงเป็ดอาหารสำเร็จรูปถึงแม้จะมีราคาค่อนข้างสูง แต่เป็นอาหารที่ได้รับการวิจัยมาแล้วว่า เป็ดจะได้รับสารอาหารครบถ้วน ไข่เป็ดของฟาร์มที่จึงมีปริมาณมากและมีสม่ำเสมอ (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมเลี้ยงเป็ดแบบต้นทุนต่ำแต่ให้ผลผลิตสูง อาหารที่ให้เป็ดกินเราจะกินอาหารที่มีคุณภาพสามารถให้ผลผลิตสูง และให้ในปริมาณที่พอดี เพื่อไม่ให้เกิดการตกค้างจนเกิดการหมักหมมของอาหารซึ่งอาจทำให้เกิด

โรคระบาดได้ โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ดมีทางเชื่อมต่อกัน ช่องทางเข้าออกได้ สะดวก เน้นความสะดวกในการขนส่งผลผลิต” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็ดฟาร์มพี เราจะเพิ่มคุณภาพอาหารเพื่อให้ ผลผลิตตรงตามความต้องการของลูกค้า เช่น ไข่แดงลูกใหญ่มีสีแดงเข้ม ไม่มีกลิ่น คาว สามารถนำไปประกอบอาหารคาวและขนมหวานได้ ลูกค้าที่ซื้อไข่ของพีไปจะ กลับมาซื้อใหม่ ไม่ว่าจะเป็นลูกค้าประจำและหรือลูกค้าหน้าใหม่” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมเน้นเรื่องไข่เป็ดที่ได้มาตรฐานเป็นหลัก เพื่อให้ลูกค้าเกิดความ มั่นใจว่าซื้อไข่เป็ดไปแล้วได้คุณภาพมาตรฐาน จึงดูแลตั้งแต่การสร้างโรงเรือน ที่เหมาะสม อาหารที่ให้เป็ดกินมีโปรตีนครบถ้วน มีการรักษาความสะอาดอย่าง สม่าเสมอ การให้วัคซีนตามกำหนด ด้วยเหตุดังกล่าวจะช่วยให้เป็ดมีสุขภาพ แข็งแรง ไข่ฟองใหญ่ มีสีแดง มีคุณภาพตามมาตรฐาน” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ผมว่าการจัดระบบฟาร์มโดยจัดวางผังโรงเรือนอย่างเป็นระเบียบ ไม่ให้บังทิศทางลม สามารถลดอิทธิพลความร้อนจากแสงอาทิตย์ สามารถลด อัตราการเกิดโรคระบาดภายในฟาร์มได้ เป็ดผมไม่เครียดมีสุขภาพดี ไข่เป็ดที่ได้ เพิ่มขึ้นและมีมาตรฐาน ทำให้ลูกค้าที่ซื้อไข่จากฟาร์มเรามีความประทับใจว่า ซื้อไข่เป็ดไปแล้วได้คุณภาพ” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

ภาพที่ 13 การออกไข่ของเป็ด

ภาพที่ 14 การออกไข่ของเป็ด

ภาพที่ 15 การเก็บไข่

ภาพที่ 16 ลักษณะการเก็บไข่เป็ดรอการจำหน่าย

ภาพที่ 17 ลักษณะฟองไข่เป็ด

ภาพที่ 18 ลักษณะไข่แดงเป็ด

2.1.2 กลยุทธ์ด้านราคา

จากการศึกษาพบว่า การตั้งราคาสินค้าที่จำหน่ายโดยใช้กลยุทธ์ราคาต่ำ ทำให้สามารถจำหน่ายสินค้าในปริมาณมาก และได้ลูกค้าจำนวนมาก แต่ได้กำไรต่อหน่วยต่ำ เพื่อเป้าหมายในการได้ส่วนแบ่งทางการตลาดให้มากขึ้น โดยสามารถรักษาลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้ากลุ่มใหม่ได้ ทั้งนี้ยังสามารถลดความต้องการเข้ามาของคู่แข่งได้

ในการตั้งราคาสินค้าผู้ประกอบการจะเป็นผู้ตั้งราคาสินค้า มีการตั้งราคา โดยเพิ่มจากราคาต้นทุนโดยเฉลี่ยประมาณ 25 - 50 เปอร์เซ็นต์ ของราคาสินค้า และการกำหนดราคาขายสินค้านี้มีการเปรียบเทียบราคาขายสินค้านี้กับคู่แข่งในพื้นที่ การตั้งราคาไขเป็ดไม่สามารถตั้งราคาแบบคงที่ได้ เนื่องจากราคาจะมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สำหรับการตั้งราคาจะตั้งแบบง่าย ๆ โดยใช้ราคาจากตัวเมืองราชบุรีเป็นหลัก และกำหนดราคาของเราให้ต่ำกว่าราคาในตัวจังหวัด กำลังการซื้อปลีกของฟาร์มเราอยู่ในเขตอำเภอ หากผู้บริโภคต้องวิ่งเข้าไปซื้อถึงตัวจังหวัดก็ไม่คุ้ม เพราะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีก และสำหรับการซื้อปริมาณมาก ๆ จะคิดอีกราคาหนึ่ง ลูกค้าบางรายก็นำไข่จากทางฟาร์มไปแปรรูปและนำไปขายเอง ทำให้มีรายได้จากส่วนนี้มีความสำคัญเหมือนกัน บางฟาร์มตั้งราคาขายแบบซื้อมากลดมากซื้อน้อยลดน้อย ฟาร์มบางฟาร์มขายถูกมาก ๆ จะเน้นให้ลูกค้าที่ซื้อไข่ไปจะกลับมาซื้อใหม่ และมาเป็นลูกค้าประจำต่อไป การตั้งราคาขายจะมาจากจำนวนของความต้องการไขเป็ดของลูกค้าแต่ละราย ยิ่งซื้อปริมาณมากก็จะได้ราคาถูกมากขึ้น แต่ราคาที่ตั้งมาตรฐานในการขายในแต่ละวันก็จะกำหนดไว้โดยใช้ราคาตามคุณภาพของไขเป็ด เช่น ถ้าซื้อปลีกก็ตั้งราคาแบบแพงไว้ แต่ถ้าซื้อมากกว่านั้นก็จะลดลงอีกตามปริมาณที่ลูกค้าและฟาร์มตกลงกันได้ ไข่เป็ดที่นำมาจำหน่ายต้องมีหลากหลายขนาดเพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือก ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“พี่จะตั้งราคาขายแบบซื้อมากลดมากซื้อน้อยลดน้อย เราจะเน้นให้ลูกค้าที่ซื้อไข่ของพี่ไปจะกลับมาซื้อใหม่ และมาเป็นลูกค้าประจำต่อไป การตั้งราคาขายของพี่จะมาจกจำนวนของความต้องการไขเป็ดของลูกค้าแต่ละราย ยิ่งซื้อปริมาณมากก็จะได้ราคาถูกมากขึ้น และทั้งสองฝ่ายตกลงราคากันได้” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ราคาที่ฟาร์มเราตั้งไว้จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงค่ะ ถ้าช่วงไหนไข่เป็ดมีน้อย ขาดตลาดเราก็จะไม่ขึ้นราคาสำหรับลูกค้าประจำเลย แต่ราคาขายปลีกจะมีการขึ้นบ้างเล็กน้อยแต่ไม่มากนัก เราเน้นการตั้งราคาขายที่จะให้ลูกค้าประจำไม่เปลี่ยนใจไปซื้อฟาร์มอื่นค่ะ วิธีนี้ทำให้เราได้ลูกค้าหน้าใหม่บ้างเหมือนกัน เพราะเราไม่ฉวยโอกาสในการขึ้นราคา” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมตั้งราคาเป็นขั้นบันได ในการขายปลีก เช่น ลูกค้าซื้อน้อยกว่า 10 แผง ราคาแผงละ 120 ชื่อ 10 แผง ราคาแผงละ 115 บาท หรือลูกค้าซื้อ 20 แผง ราคา 110 บาท แต่สำหรับลูกค้าขายที่ซื้อปริมาณมาก ๆ ก็จะมีแผงละ 100 ครั้ง ราคาปรับเปลี่ยนตามสภาวะเศรษฐกิจครับ” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มเราขายไข่เป็ดค่อนข้างถูกกว่าฟาร์มอื่น ๆ พี่ตั้งราคาจากขนาดของไข่ที่แยกออกเป็นเบอร์ตามขนาดของไข่ เพื่อให้ลูกค้าได้เลือกใช้ตรงตามความต้องการ ราคาแบบนี้ลูกค้าก็พอใจในการซื้อ” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มเราจะใช้กลยุทธ์ในการตั้งราคาค่อนข้างต่ำ โดยตั้งราคาบวกกำไรประมาณ 25 - 50 เปอร์เซ็นต์ ของราคาไข่ แล้วก็เปรียบเทียบกับคู่แข่งในพื้นที่ราชบุรีด้วยตัวเอง ว่าราคาหน้าฟาร์มแต่ละฟาร์มอยู่ประมาณเท่าไร แล้วเราก็พยายามลดให้ได้ในราคาที่ต่ำกว่าหน้าฟาร์มอื่นแต่ไม่กระทบกับคู่แข่งมากนักแล้วเน้นขายในปริมาณมาก ๆ” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

“เราไม่สามารถตั้งราคาแบบคงที่ได้เนื่องจากราคาไข่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สำหรับการตั้งราคาของพี่จะใช้ราคาจากตัวเมืองราชบุรีเป็นตัวตั้งและกำหนดราคาของเราให้ต่ำกว่า เรามีลูกค้ารายย่อยหลายรายในพื้นที่ หากต้องวิ่งเข้าไปซื้อถึงตัวเมืองก็ไม่คุ้ม สำหรับลูกค้าที่ซื้อปริมาณมาก เราก็จะคิดอีกราคาหนึ่ง ทำให้เรามีรายได้จากวิธีนี้” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

ภาพที่ 19 รูปไข่เป็ดแบบขายปลีก

ภาพที่ 20 รูปไข่เปิดแบบขายปลีกใส่แผง

ภาพที่ 21 รูปไข่เปิดแผงรวม

ภาพที่ 22 รูปไข่เปิดที่จำหน่ายขนส่ง

2.1.3 กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

จากการศึกษาพบว่า การให้ความสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านใบปลิว โปสเตอร์ และป้ายร้านที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้า ข้อมูลฟาร์มและการติดต่อผู้ประกอบการ เพื่อให้การสั่งซื้อได้ง่ายขึ้น ด้านทำเลที่ตั้งของฟาร์มก็มีส่วนมากในการขาย การแนะนำสินค้า มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการขาย ทำให้ได้ลูกค้าใหม่ๆ เข้ามา ด้วยวิธีดังกล่าวผู้ประกอบการคิดว่าธุรกิจนี้ต้องเน้นการจำหน่ายไปสู่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เป็นผู้บริโภคทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ลูกค้าได้ตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และการเดินทางมาซื้อหรือรับสินค้าก็สะดวกสบาย ผู้ประกอบการอยากได้ลูกค้าใหม่รายใหญ่ที่สามารถรองรับผลผลิตที่มี เปิดหาช่องทางการขายจากเดิม เริ่มจากการขายปลีกตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ตลาดนัด ตลาดสด เพื่อให้ลูกค้าได้ซื้อไปทดลองรับประทานก่อน มีการแจกใบปลิวให้นามบัตรไว้สำหรับลูกค้าที่ซื้อไปและต้องการซื้อใหม่ และหาพ่อค้าคนกลางโดยติดต่อโรงงานแปรรูปต่าง เพื่อกระจายผลผลิตให้มากที่สุด รวมถึงใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า เช่นผ่านโทรศัพท์มือถือด้วย ID LINE, facebook หรือ www. เพื่อเปิดตลาดการขายที่กว้างขึ้น ตลอดจนการใช้วิธีปากต่อปากที่ทำให้ได้ลูกค้าเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีการบริการส่งสินค้า ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“พี่เลือกที่จะหาที่ใหม่ ๆ ตัดถนนเพื่อเป็นช่องทางใหม่ให้กับลูกค้า ได้ซื้อง่ายขึ้น เช่น ทำเลตัดถนน ใกล้ตลาด และแนะนำร้านผ่านช่องทาง www เพื่อให้ลูกค้าหารายละเอียดได้ เมื่อลูกค้ามาซื้อที่พี่ก็จะให้นามบัตรไปเพื่อไว้ติดต่อกับร้านครั้งต่อไป พี่คิดว่าไข่เป็ดเป็นสิ่งที่ต้องใช้ในการทำอาหารอยู่แล้ว แล้วทางฟาร์มเรายังมีตัวเลือกให้ลูกค้าอีกโดยการขายไข่แปรรูปไม่ว่าจะเป็นไข่เค็ม ไข่เยี่ยวม้า แม่ค้าที่ขายอาหารตามสั่งก็มารับที่ร้านเราได้ง่ายและสะดวกแถมราคายังถูกกว่าอีกด้วยเพราะเราขายจากหน้าฟาร์มเอง” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“สิ่งสำคัญที่สุดคือทำเล จะเลือกตัดถนนใหญ่ เพราะลูกค้าผ่านไปมาสะดวก มีที่จอดรถพร้อม แล้วก็อยู่ใกล้ตลาดกับแหล่งอุตสาหกรรมด้วยทำให้มีลูกค้าที่สัญจรเข้ามาซื้อหน้าฟาร์มกันส่วนใหญ่เนื่องจากราคาหน้าฟาร์มเราก็ถูกกว่าราคาที่ขายตามท้องตลาดอยู่แล้ว ลูกค้าส่วนมากก็จะอยู่แถวตลาดนี้แหละ จะมีความเป็นกันเองมากกว่าเพราะเรามีการคุ้นเคยกันเหมือนพี่น้อง” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มผมเป็นฟาร์มใหม่และเป็นขนาดกลาง ทำให้มีฐานลูกค้า น้อย ไม่มีลูกค้าใหม่ ๆ เข้ามามากนัก จึงคิดหาช่องทางการจำหน่าย จากเดิมเริ่มจากการขายปลีกตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ตลาดนัด ตลาดสด เพื่อให้ลูกค้าได้ซื้อไป

ไปทดลองรับประทานก่อน และเน้นไปที่ทำเลการขายที่อยู่ติดถนนใหญ่ หาไม่ยาก และการเดินทางมาซื้อหรือรับสินค้าก็สะดวกสบาย และหาพ่อค้าคนกลางโดยติดต่อโรงงานแปรรูป เพื่อกระจายผลผลิตให้มากที่สุด” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พี่จะเลือกทำเลใกล้ตลาดและแหล่งชุมชน มีคนสัญจรไปมาค่อนข้างหนาแน่น พี่เลือกใช้ นามบัตร การลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพราะพี่คิดว่าไข่เป็ดเป็นสิ่งที่ต้องมีติดไว้ทุกครัวเรือนที่ต้องใช้ในการทำอาหารอยู่แล้ว ต่อมาเริ่มเห็นว่ามียุทธกิจที่ต้องใช้ไข่ในการประกอบอาหารและขนมหวาน จึงเริ่มไปติดต่อร้านทำขนมหวาน จากร้านเล็ก ๆ ไปสู่ผู้ประกอบการรายใหญ่เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด โดยขนส่งให้ฟรี ซึ่งวิธีนี้นับว่าได้ผลตอบแทนดีมากค่ะ” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ช่องทางการตลาดเป็นสิ่งที่ผมต้องใช้ความคิดและความพยายามอย่างมากในการที่จะกระจายสินค้าออกไปให้ได้มากที่สุด ทำเลที่ติดถนนใหญ่ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ผมตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ค้นหาลูกค้าผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อค้นหาลูกค้าที่มีความต้องการไข่เป็ด และใช้เฟซบุ๊กในการโปรโมทไข่ รวมถึงการใช้ ID LINE ทำให้ได้ลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

“ผมบอกเพื่อน ๆ สมัยเรียนว่า ผมเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ มีไข่ขายให้ตลอดปี และไข่ผมมีคุณภาพได้มาตรฐานฟาร์ม ถ้าต้องการให้สั่งซื้อมาได้เลย และให้คำแนะนำสำหรับลูกค้าที่มาจากการบอกต่อ วิธีนี้ผมได้ทั้งลูกค้าปลีกและพ่อค้าคนกลาง และ เจ้าของโรงงานเป็นลูกค้า เป็นช่องทางการจำหน่ายที่ดีอีกส่วนหนึ่งก็ใช้เพจขายไข่ ได้ส่วนแบ่งทางการตลาดเหมือนกันครับ” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

2.1.4 กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการขาย

การส่งเสริมการขายของฟาร์มจะมีการโฆษณาร้านที่จะบอกถึงสถานที่ของฟาร์ม โปรโมชั่นสำหรับการซื้อ และของรางวัลที่จะได้รับเมื่อลูกค้าเข้ามาซื้อ โดยการติดป้ายโฆษณาตั้งไว้ที่หน้าถนนเพื่อให้ทราบพิกัดฟาร์มให้ลูกค้าทราบถึงสถานที่เข้ามาซื้อ ถ้าลูกค้ามาซื้อสินค้าครบตามโปรโมชั่นที่ฟาร์มกำหนดเราจะแจกเสื้อที่มีชื่อร้านที่มีเบอร์โทรศัพท์เพื่อขยายผลทางการตลาดหรือการจัดโปรโมชั่นสำหรับการซื้อของลูกค้าทุกรายที่มาถึงร้านและแชร์โลกทัศน์ของฟาร์มให้เราเพื่อขยายผลทางการขายสินค้า เช่นโปรโมชั่นเซลล์ลดราคา 30% หรือซื้อ 10 แกรม 1 ในสินค้าที่ทางร้านจัดเป็นโปรโมชั่นหรือวิธีลดราคาให้กับลูกค้าเป็นคูปองเงินสดส่วนลด 50% สำหรับการซื้อสินค้าแนะนำหรือสินค้าแปรรูปที่ทางฟาร์มผลิตไว้ เช่น ไข่เค็ม ไข่เยี่ยวม้า และรางวัลพิเศษสำหรับการ

แชร์สื่อออนไลน์ใน ID LINE , facebook หรือ www. จะจัดของรางวัลให้สำหรับลูกค้า หรือลดเป็นเงินสดเลย หากลูกค้าสั่งจองไข่เป็ดมาล่วงหน้าและนัดวันรับผลผลิตไข่ที่แน่นอน หรือลูกค้าที่เคยซื้อเยอะหรือซื้อบ่อย ซื้อทุกครั้งที่ผ่านมาหลายหนแล้ว จะให้ส่วนลดเป็นเงินสดทันที

ผลที่ได้จากการส่งเสริมการขาย สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าและกลับมาซื้อใหม่ ลูกค้ารู้แหล่งขายมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังกล่าว

“การส่งเสริมการขายของฟาร์มเราจะมีโปรโมชั่นร้านที่จะบอกถึงสถานที่ของฟาร์ม โปรโมชั่นสำหรับการซื้อ และของรางวัลที่จะได้รับเมื่อลูกค้าเข้ามาซื้อ โดยการติดป้ายโฆษณาตั้งไว้ที่หน้าถนนเพื่อให้ทราบพิกัดฟาร์มให้ลูกค้าทราบถึงสถานที่เข้ามาซื้อ ถ้าลูกค้ามาซื้อสินค้าครบตามโปรโมชั่นที่ฟาร์มกำหนด เราจะแจกเสื้อที่มีชื่อร้านที่มีเบอร์โทรศัพท์เพื่อขยายผลทางการตลาด” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มเราจะใช้แนวคิดนี้ทำให้ลูกค้าทันทีในช่วงที่มีการจัดโปรโมชั่นสำหรับการซื้อของลูกค้าทุกรายที่มาถึงร้านและแชร์โลกทัศน์ของฟาร์มให้เราเพื่อขยายผลทางการขายสินค้า เช่นโปรโมชั่นเซลล์ลดราคา 30% หรือซื้อ 10 แกรม 1 ในสินค้าที่ทางร้านจัดเป็นโปรโมชั่น” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมใช้วิธีลดราคาให้กับลูกค้าเป็นคูปองเงินสดส่วนลด 50% สำหรับการซื้อสินค้าแนะนำหรือสินค้าแปรรูปที่ทางฟาร์มผลิตไว้ เช่น ไข่เค็มไข่เยี่ยวม้า และรางวัลพิเศษสำหรับการแชร์สื่อออนไลน์ใน Facdbook เราจะจัดของรางวัลให้สำหรับลูกค้าเหล่านั้นครับ” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มผมจะลดเป็นเงินสดเลย หากลูกค้าสั่งจองไข่เป็ดมาล่วงหน้าและนัดวันรับผลผลิตไข่ที่แน่นอน หรือลูกค้าที่เคยซื้อเยอะหรือซื้อบ่อยซื้อทุกครั้งที่ผ่านมาหลายหนแล้ว เราจะให้ส่วนลดเป็นเงินสดทันที ซื้อใจกันแบบนี้มากกว่า” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พี่เลือกใช้ใบปลิว นามบัตร การลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นส่วนลดในการซื้อสินค้าที่ฟาร์มพี่ โดยมีกำหนดระยะเวลาไว้ 7 วัน 15 วัน สำหรับการมีส่วนลดดังกล่าว แต่หากเป็นพ่อค้าคนกลาง เจ้าของโรงงานหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ใช้ส่วนลดผ่านทางโทรศัพท์, ID LINE สำหรับการสั่งสินค้าจัดส่วนลดเป็นเครดิตในการชำระค่าสินค้าตามที่ฟาร์มกำหนดค่ะ” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมใช้วิธีการขายในโทรศัพท์มือถือด้วย ID LINE, Facdbook, www, และฟาร์มเราจะให้ผลตอบแทนลูกค้าจากการแนะนำจากลูกค้าสู่ลูกค้า จากปากต่อปาก จากการแชร์สื่อออนไลน์ วิธีใดวิธีและลูกค้าที่ได้รับการแนะนำ แจ้งว่ารับทราบข่าวสารมาจากไหน เราจัดของรางวัลให้ทั้งผู้ซื้อและผู้แนะนำครับ” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

3. การประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า การประเมินผลจากการประกอบการฟาร์ม เกษตรกรส่วนใหญ่จะวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม นับเป็นวิธีหนึ่งของการวิเคราะห์ เป็นการวัดผลตอบแทนการประกอบการทำฟาร์มในช่วงเวลาที่กำหนดให้รายได้จะเป็นบัญชีแสดงฐานะทางการเงินของฟาร์มอีกแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงกำไรจากการดำเนินธุรกิจ ถ้าได้ผลดี มีกำไรเป็นเท่าไร รายได้นี้สามารถนำมาวิเคราะห์ผลสำเร็จในการทำฟาร์มโดยจะเน้นด้านการเงิน เป็นส่วนใหญ่

การคำนวณรายได้จากฟาร์มผมจะเริ่มจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนการทำฟาร์ม สามารถทำได้หลายวิธีการ คือ การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสุทธิของฟาร์ม การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสุทธิของ วัดผลสำเร็จฟาร์ม โดยการคำนวณผลตอบแทนในฐานะผู้ประกอบการและทุนสุทธิของเจ้าของฟาร์ม ดังคำกล่าว ที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“รายได้ของที่ฟาร์มที่จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจของฟาร์มที่ดำเนินงาน ได้ผลหรือไม่ ถ้าได้ผลดีมีกำไรเป็นเท่าไร รายได้นี้สามารถนำมาวิเคราะห์ผลสำเร็จในการทำฟาร์มโดยที่ก็จะเน้นด้านการเงินเป็นส่วนใหญ่ จากที่ที่คำนวณรายได้ ภายในฟาร์มที่ก็ได้ผลสำเร็จมาก จึงส่งผลให้ฟาร์มของเราดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“การคำนวณรายได้เพื่อให้ทราบถึงผลการทำธุรกิจ ที่ใช้วิธีนำรายได้สุทธิตักรายจ่ายทั้งหมดในแต่ละเดือน นำมาสรุปเป็นรายปี พบว่า ฟาร์มเรายังมีผลกำไรค่อนข้างดีอยู่ และสามารถขยายกิจการได้ในอนาคต” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมใช้หลักการคิดง่าย ๆ คือมีรายรับเท่าไร หักรายจ่ายทั้งหมด ที่เหลือเป็นกำไร มีเงินในการหมุนเวียนของกิจการดีขึ้นหรือไม่ จากหลักการคิดง่าย ๆ ของผม ทำให้ผมทราบว่า ผลการทำธุรกิจของเรายังมีสภาพของความมั่นคง สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“ถ้าจะถามถึงความสำเร็จ พี่ว่าฟาร์มประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ดูได้จากการขยายกิจการของเรามีเพิ่มขึ้น ส่วนการหากำไรในการทำธุรกิจของฟาร์ม พี่ใช้ระบบการจัดทำบัญชีเพื่อวิเคราะห์ถึงจุดคุ้มทุนของตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันนี้ มีความมั่นคงขึ้นมาก” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมจะทำรายการค่าใช้จ่ายเริ่มตั้งแต่การลงทุนทำฟาร์ม และดูรายได้สุทธิของกิจการมาคำนวณในแต่ละปี ผลตอบแทนในปีแรกอาจจะน้อยเนื่องจากการลงทุนไว้ แต่ในปีต่อ ๆ มา มีกำไรมากขึ้น มีเงินทุนหมุนเวียนคล่องตัวอยู่ครับ” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“การคำนวณรายได้จากฟาร์มผมจะเริ่มจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน เริ่มตั้งแต่การทำฟาร์ม โดยใช้รายได้สุทธิของโดยการขายมาคำนวณผลตอบแทนในฐานะผู้ประกอบการและทุนสุทธิของเจ้าของฟาร์ม” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

4. ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการประกอบธุรกิจ สามารถจำแนกได้จากดังนี้

4.1 ปัญหาด้านการเลี้ยงเป็ด

การเลี้ยงเป็ดไข่หากโรงเรือนอยู่ใกล้หรือในแหล่งชุมชน ต้องดูแลระวังเรื่องของกลิ่นและความสะอาด และไม่ก่อให้เกิดมลพิษในสิ่งแวดล้อม เอาใจใส่ในเรื่องการเลี้ยงอย่างใกล้ชิด วัตถุประสงค์ที่ไข่เป็นอาหารสำหรับเป็ดก็มีผลอยู่บ้างเนื่องจากมีน้อยลง เนื่องจากอัตราการเกิดโรคส่งผลกระทบต่ออัตราการตายของเป็ด ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“ปัญหาของการเลี้ยงเป็ดที่สำคัญของเราก็จะมาจากเรื่องจากกลิ่นและโรงเรือนก็อยู่ในเขตเมืองที่มีบ้านพักอาศัยมากขึ้น และความสะอาดที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน บางครั้งจะมีหน่วยงานของรัฐมาตรวจสอบปัญหาดังกล่าวเช่นปศุสัตว์ในพื้นที่” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาในเรื่องของเลี้ยงใกล้แหล่งชุมชน เนื่องจากฟาร์มเราเป็นฟาร์มเก่า ปัจจุบันมีความหนาแน่นของประชากรมากขึ้น ฟาร์มทุกฟาร์มจะประสบปัญหาในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง อาจส่งผลให้เป็ดตายได้จากโรคระบาดและสภาพแวดล้อมในบริเวณใกล้เคียงเสียหาย” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาที่ฟาร์มผมพบคือวัตถุดิบที่จะใช้เป็นอาหารเสริม เช่น รำข้าว ข้าวเปลือก ข้าวโพดแห้ง มีน้อยลง เนื่องจากทุกฟาร์มก็เริ่มหันมาใช้อาหารพวกนี้ เรื่องผลกระทบในเรื่องกลิ่นก็มีบ้างครับ” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“ปัญหามีเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการด้านดูแลเปิดให้มีสุขภาพที่ดี โรงเรือนต้องสะอาดและไม่ให้เกิดโรคระบาดที่อาจทำให้เปิดตายได้ บางครั้งจะมีหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบ เช่น ปศุสัตว์อำเภอและจังหวัด แต่ก็ไม่สามารถให้คำแนะนำดูแลได้ทั่วถึง” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาของฟาร์มเรามีอยู่เรื่องเดียวที่แก้ไขได้ยากคือในเรื่องสภาพแวดล้อมในพื้นที่ชุมชน เพราะเลี้ยงเปิดจะมีในเรื่องของกลิ่น แผลงวัน และขยายพื้นที่ไม่ได้ ทำให้เกิดความแออัดของโรงเรือน” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“สำหรับผมปัญหานั้นจะมาจากการเลี้ยงที่ต้องรักษามาตรฐานให้สามารถเข้าสู่ฟาร์มมาตรฐานให้ได้ จึงต้องระวังเรื่องกลิ่น ความสะอาด ผลกระทบกับชุมชน ทำให้เราต้องเอาใจใส่การเลี้ยงทุกขั้นตอน” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

4.2 ปัญหาไข่เป็ดล้นตลาด

ในการประกอบธุรกิจจะพบว่าเมื่อผลผลิตโตที่ประชาชนผลิตขึ้นมาปัญหาสินค้าเกินความต้องการของผู้บริโภคก็จะมีมากขึ้น หรือเปลี่ยนวิธีการกินมาเป็นดูแลรักษาสุขภาพ และหากมีโรคระบาดเกิดขึ้น จะทำให้ขายไข่ได้น้อย ราคาไข่ตกต่ำ จะประสบปัญหาขาดทุนได้ ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“ฟาร์มที่เป็นฟาร์มใหญ่ มีผลผลิตต่อวันจำนวนมาก หากระบายหรือขายออกได้น้อย จะทำให้เกิดปัญหาไข่ล้นฟาร์มค่ะ และทำให้ราคาไข่ถูกลง” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ถ้ามีการเกิดโรคระบาดในสัตว์ปีก จะทำให้ผู้บริโภคไข่จะหยุดบริโภคทันที ช่วงนี้แหละทำให้เกิดไข่ล้นตลาดทันที และไข่เป็ดมีโอกาสเสียได้หากจำหน่ายไม่ทัน ผู้เลี้ยงเปิดเกิดภาวะขาดทุนทันที” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมว่าลูกค้ามีตัวเลือกในการซื้อมากขึ้น พ่อค้าคนกลางเปลี่ยนวิธีการซื้อทำให้เกิดปัญหาในการขายไข่ได้ปริมาณน้อยหรือขายได้ช้า ทำให้เกิดอัตราเสี่ยงในเรื่องของไข่ล้นตลาด” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“คนไทยหันมาดูแลสุขภาพกันมากขึ้น การบริโภคไข่และขนมหวานลดลง ทำให้ปริมาณการสั่งซื้อลดลง ทำให้ไข่มีปริมาณมากล้นตลาด” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาของไข่ล้นตลาดน่าจะมาจากมีผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดมีมากขึ้น ทั้งในพื้นที่จังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ไข่มีปริมาณมากขึ้น จึงเกิดภาวะไข่ล้นตลาด” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ไข่ล้นตลาดก็มีหลายเหตุผลด้วยกัน อาจเกิดจากผู้เลี้ยงเป็ดมากขึ้น การบริโภคน้อยลง การเกิดโรคระบาดในสัตว์ปีก คุณภาพของไข่ลดลง จะทำให้การจำหน่ายไข่เปิดได้น้อย และเพื่อลดความเสี่ยงเรื่องไข่เป็ดเสีย ก็จะขายแบบขาดทุน” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

4.3 ปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง

ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงเป็นสูงตามไปด้วย ส่งผลให้ธุรกิจถ้าบริหารจัดการไม่มี อาจประสบปัญหาขาดทุน ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“ปัญหาอาหารเป็ดที่แพงจะส่งผลกระทบต่อให้มีค่าใช้จ่ายของผู้เลี้ยงมีมากขึ้น” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มพี่ขนาดใหญ่ได้รับผลกระทบแน่นอนถ้าอาหารเป็ดขึ้นราคาก็เท่ากับผลกำไรเราลดลงทันที” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมว่าหากอาหารเป็ดขาดตลาดและมีราคาเพิ่มขึ้น น่าจะมาจากขาดวัตถุดิบในการผลิตมากกว่า แต่ที่แน่ ๆ คนเลี้ยงเป็ดต้องกำไรน้อยลงครับ” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“ก็จะมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างนะที่จะทำให้อาหารเป็ดสูงขึ้น เช่น น้ำท่วมมีพายุ เป็นต้น ขาดวัตถุดิบมีน้อย ราคา ก็จะแพงมาเป็นลูกโซ่ แต่ผู้ได้รับผลกระทบกับธุรกิจเลี้ยงเป็ด” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“อาหารสำคัญที่สุดในเรื่องเลี้ยงเป็ด เพราะกินอาหารทั้งวัน หากมีพ่อค้าคนกลางกักตุนไว้ ก็จะมีผลทำให้ราคาสูงทันที ฟาร์มใหม่ของผมคงต้องควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้กระทบกับกิจการ” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ถ้าถามผมเรื่องอาหารแพงหรือหากขาดตลาด ผมจะคิดอยู่เรื่องเดียวเลยขาดทุนแน่ ๆ” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

4.4 ปัญหาจากการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น

การเกิดขึ้นของฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ที่เพิ่มขึ้น ทั้งในเขตอำเภอโพธาราม รวมถึงในตัวเมืองราชบุรี กล่าวคือทำให้ผู้บริโภคมักมีตัวเลือกเพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณผู้บริโภคที่มาซื้อไข่เป็ดลดน้อยลง ทำให้รายได้ของผู้ประกอบการลดลงตามไปด้วย ซึ่งนับเป็นผลกระทบที่ส่งผลตามกัน

เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน ทำให้ผู้บริโภครวมมีความระมัดระวังในการใช้จ่าย ส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ประหยัดมากขึ้น ผู้บริโภคมีการวางแผนในการใช้เงิน ลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยทำให้ยอดขาดไข่เป็ดลดลง ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“ผู้ประกอบการมีมากขึ้น ทำให้ ผู้บริโภคสามารถเลือกที่จะซื้อจากฟาร์มไหนก็ได้ตามความพอใจ” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ปัจจุบันมีการแข่งขันทางการตลาดในการหาลูกค้าสูงมากขึ้น เนื่องจากมีผู้เลี้ยงเป็ดหลายราย” (กันเฑศฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาน่าจะมาจากคนทำธุรกิจเลี้ยงเป็ดมากขึ้น การตัดราคาระหว่างผู้ขายไข่เป็ด ก็จะมีบ้าง” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“จากสภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน ทำให้ผู้บริโภครวมระมัดระวังเรื่องการกิน การอยู่ประหยัดมากขึ้น มีการวางแผนการใช้เงิน ทำให้ต้องลดค่าใช้จ่ายบางรายการออกไป ซึ่งอาจจะลดการบริโภคไข่เป็ดในบางช่วง” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ปัญหาจากผู้ประกอบการรายอื่นที่ลดราคา จะมีผลกระทบกับเราในเรื่องของขายไข่ได้น้อย รายได้ก็จะลดลงตามไปด้วย” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ผมเข้าใจนะครับว่ากลยุทธ์ของแต่ละฟาร์มต่างกันไป แต่ถ้าตัดราคากันไปมา ผู้บริโภคก็จะลังเลตัดสินใจลำบาก ประกอบกับต้องการลดค่าใช้จ่ายลงเพราะไข่เป็ดเก็บรักษาได้ไม่นาน อาจทำให้ซื้อน้อย หรือไม่ซื้อเลยก็มี ยอดขายก็ลดลงแน่นอน” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

5. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ในการทำงานกล่าวได้ว่าทุกสถานประกอบการ ต้องพบกับข้อบกพร่องในธุรกิจที่ตนเองได้ดำเนินการมาทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบการหรือผู้บริหารในองค์กรนั้น ๆ สามารถมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ลุล่วงมากน้อยแค่ไหน แนวทางการแก้ปัญหาในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ แยกออกได้ดังนี้

1. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการเลี้ยงเป็ด

การสร้างโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน จะมีความสะอาด ถูกหลักอนามัย จะช่วยให้ลด การเกิดโรคของเป็ดได้ รวมถึงปัญหาที่จะเกิดในแหล่งชุมชนจะลดลง หากช่วงอากาศเปลี่ยนแปลง ให้มีการจับแยกหากพบเป็ดเป็นโรคเพื่อไม่ให้เกิดโรคติดต่อ และรีบให้วัคซีนหรือยารักษาโรค ตลอดจน เข้าร่วมแก้ไขปัญหามหาชนเพื่อการเลี้ยงเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างรายได้ให้ชุมชน และนำฟาร์ม เข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐานในลำดับต่อไปตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดังคำกล่าว ที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“การแก้ปัญหามหาชนเราจะปัญหาโดยรวม คือรักษาความสะอาดไม่ให้ เกิดกลิ่นที่ไปรบกวนชีวิตความเป็นอยู่ในเขตชุมชน และขอคำแนะนำจาก หน่วยงานของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น ปศุสัตว์ในพื้นที่” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“การแก้ปัญหามหาชนในเรื่องนี้ เราจะพยายามรักษาความสะอาดเพื่อไม่ให้ สภาพแวดล้อมเกิดการเสียหาย รวมถึงการดูแลและให้วัคซีนเป็ดตามกำหนดไม่ให้ เกิดปัญหาโรคระบาดหากเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ” (กันเกิดฟาร์ม, 2559)

“ผมจะใช้วิธีการจัดซื้อวัสดุคอกสำหรับเลี้ยงเป็ดจากผู้ขายโดยตรง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขาดวัตถุดิบที่จะใช้เป็นอาหารเสริม เช่น รำข้าว ข้าวเปลือก ข้าวโพดแห้ง เนื่องจากทุกฟาร์มก็เริ่มหันมาใช้อาหารพวกนี้ สำหรับเรื่อง ผลกระทบในเรื่องกลิ่นก็ใช้วิธีหมั่นดูแลรักษาความสะอาดในฟาร์มให้บ่อยขึ้น ในช่วงฤดูฝน” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“เป็ดจะมีสุขภาพดีก็จะมาจากโรงเรือน ผมก็แก้ปัญหามหาชนการจัดการ ด้านดูแลเป็ดให้มีสุขภาพที่ดี โรงเรือนต้องสะอาด การให้อาหารแบบพอดี ไม่ให้ เหลือเศษอาหารที่ทำให้เกิดการเน่าเสียได้ และเข้าขอคำแนะนำจากหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้อง” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมแก้ไขปัญหามหาชนในเรื่องของกลิ่น โดยทำการศึกษาในเรื่องของบ่อบำบัด เพื่อไม่ให้เป็ดและอาหารเป็ดเกิดกลิ่นน้อยที่สุด และสร้างเสริมรายได้ให้ชุมชนโดย การให้ชาวบ้านเข้ามาทำไข่แปรรูปในรูปแบบต่าง ๆ” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“การแก้ไขปัญหามหาชนเรื่องกลิ่น ความสะอาด และผลกระทบกับชุมชน ผมจึงนำฟาร์มเข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐาน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาแนะนำ ในการเลี้ยงเป็ดรวมถึงแก้ไขปัญหาดังกล่าวเลย” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

2. แนวทางแก้ไขปัญหาไข่เป็ดล้นตลาด

ปัจจุบันมีฟาร์มเป็ดเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้เกิดคู่แข่งในธุรกิจ ทำให้ปริมาณของไข่เป็ดที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไม่สามารถส่งของได้ตามต้องการ จึงทำให้ไข่มีการเน่าเสียมากขึ้น ดังนั้นจึงมีการติดต่อทางโรงงานแปรรูปไข่เป็ดเพื่อรับไข่ทางฟาร์มเราไปแปรรูปโดยมีรูปแบบทางสัญญา มีข้อผูกพันระหว่างกัน และมีการทำไข่แปรรูปเองที่บ้านเพื่อขายปลีกหน้าฟาร์ม ทำให้ปัจจุบันปัญหาไข่ล้นตลาดของฟาร์มลดน้อยลงเป็นการเพิ่มมูลค่าของไข่ และรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาวของผู้ประกอบการ ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวสอดคล้องดังคำว่า

“พี่ใช้วิธีติดต่อโรงงานแปรรูปไข่ เมื่อตกลงราคาได้ก็จะทำสัญญาระหว่างกันแบบยาว ๆ เลย ซึ่งมีผลดีและลดอัตราการเสี่ยงของทั้งสองฝ่าย” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ถ้ามีการเกิดโรคระบาดและผู้บริโภคหยุดบริโภค พี่ก็แก้ปัญหาหน้าไข่มาทำการแปรรูปเพื่อลดภาวะการขาดทุนของฟาร์มให้ได้มากที่สุด” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“หากลูกค้าของผมเปลี่ยนไปซื้อคนอื่น ผมก็จะหาวิธีโน้มน้าวให้ลูกค้าคนเก่ามาซื้อที่ผมให้ได้ อาจจะมีการให้ส่วนลดพิเศษในช่วงดังกล่าว หรือให้ข้อเสนออื่น ๆ ที่สามารถตกลงกันได้ และหาตัวแทนจำหน่ายไข่มากขึ้น” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พี่ต้องหาผู้ประกอบการใหม่ที่ต้องใช้ไข่อยู่เสมอ ๆ เช่น ร้านอาหาร ทำอาหารในโรงงาน โรงเรียน ร้านขายข้าวหมูแดง ข้าวหมู รววมถึงสหกรณ์ส่งเสริมการขายเพิ่มขึ้น” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“เราคงต้องหาพ่อค้าคนกลาง หรือโรงงานผู้ผลิตแปรรูปหรือถนอมอาหารมาซื้อไข่กับเราโดยมีพันธะสัญญา หรือมีข้อตกลงที่จะไม่เกิดปัญหาของไข่ล้นตลาดในอนาคต” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ผมแก้ปัญหาด้วยวิธีการสร้างกลุ่มในชุมชนส่งเสริมเพื่อสร้างรายได้ โดยทำการแปรรูปอาหาร การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อร่วมหาแนวทางแก้ไขไข่ล้นแบบระยะยาว ผู้ประกอบการพร้อมใจแก้ปัญหา ปรับปรุง หรือสร้างโอกาสของฟาร์มและไม่ตัดราคากัน” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

ภาพที่ 23 ไข่เค็มใบเตย

ภาพที่ 24 ไข่หุ่นแก้ว

ภาพที่ 25 ไข่เค็ม

ภาพที่ 26 ไข่เค็ม

ภาพที่ 27 ไข่เค็ม

ภาพที่ 28 ไข่เยี่ยวม้า

ภาพที่ 29 ขนมฝอยทอง

3. แนวทางแก้ไขปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง

การเลี้ยงเป็ดด้วยอาหารสำเร็จรูปวันละหลาย ๆ กระสอบ เมื่อคำนวณเรื่องต้นทุนจะสูง ดังนั้นควรทำอาหารเป็ดขึ้นเองเพื่อลดต้นทุนในเรื่องของอาหาร โดยใช้รำข้าว ปลายข้าว ข้าวโพด รวมทั้งข้าวเปลือก เปลือกหอยป่น เปลือกปลาป่น มาผสมกับอาหารสำเร็จรูปหรือผสมหัวอาหารสำเร็จรูปแบบเข้มข้น ให้เป็ดกินและพบว่าสามารถลดต้นทุนได้ ดังคำกล่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าว สอดคล้องดังคำว่า

“ฟาร์มที่จะสั่งอาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบที่เป็นอาหารเสริมของเป็ดไว้ครั้งละมาก ๆ เพื่อป้องกันการขาดตลาดและขึ้นราคาในช่วงเวลาของปัญหาในการผลิต” (ปากเพียรฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มที่จะแก้ปัญหาโดยวิธีซื้อหัวอาหารสำเร็จรูปแบบเข้มข้น ผสมกับอาหารเสริมที่มีคุณค่าทดแทนกันได้ที่เป็นวัตถุดิบให้เป็ดกิน เช่น เปลือกหอยป่น ปลาป่น ข้าวโพด ต้นกล้วย เพื่อให้ผ่านวิกฤติไปก่อน” (กันเกตุฟาร์ม, 2559)

“ผมจะดูว่าอาหารเป็ดมีสารอาหารอะไรบ้าง วัตถุดิบตัวไหนทดแทนได้ในช่วงเวลาที่เกิดปัญหาของขาดของแพง หรือบางที่ต้องสั่งโรงงานที่ผลิตไว้แบบมีสัญญาการส่งไว้เลย จะช่วยแก้ปัญหาและไม่กระทบรายได้หน่อยลง” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“เราจะใช้อาหารสำเร็จรูปน้อยลง ใช้หัวอาหารที่มีการจำหน่ายในโรงงาน ผู้ผลิตนำมาผสมกับวัตถุดิบที่มีคุณค่าทางอาหารทดแทนกันได้ให้เป็ดกิน

ในปริมาณที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้ลดภาระค่าใช้จ่ายได้บ้าง ผลผลิตที่นำมาใช้ก็จะเป็น เม็ดข้าวโพด ข้างฟาง ปลายขนาดเล็ก ประมาณนี้” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“สำหรับฟาร์มผมได้ศึกษาและเรียนรู้ที่จะผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงเป็ดเอง ตามคำแนะนำของหน่วยงานต่าง ๆ เช่นปศุสัตว์อำเภอและจังหวัด โดยอาหารที่ผลิตเองจะมีส่วนผสมที่มีคุณค่าและโภชนาการตรงตามที่กำหนดไว้ เพราะฟาร์มใหม่ของผมคงต้องควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้กระทบกับกิจการ” (สมเสนฟาร์ม, 2559)

“ฟาร์มผมต้องมีการควบคุมเรื่องค่าใช้จ่ายไม่ได้เกินรายรับ ผมจึงต้องวางแผนในเรื่องของค่าใช้จ่ายไว้ทุกช่วงของการเลี้ยง ถ้ามีแนวโน้มเรื่องอาหาร ผมจะสั่งไวล่วงหน้า หาวัตถุดิบกักตุนไว้เท่าที่จะทำได้ และหาอาหารเสริมในพื้นที่ช่วยเพื่อลดต้นทุนครับ” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

ภาพที่ 30 อาหารสำเร็จรูป

ภาพที่ 31 เศษมันสำปะหลัง

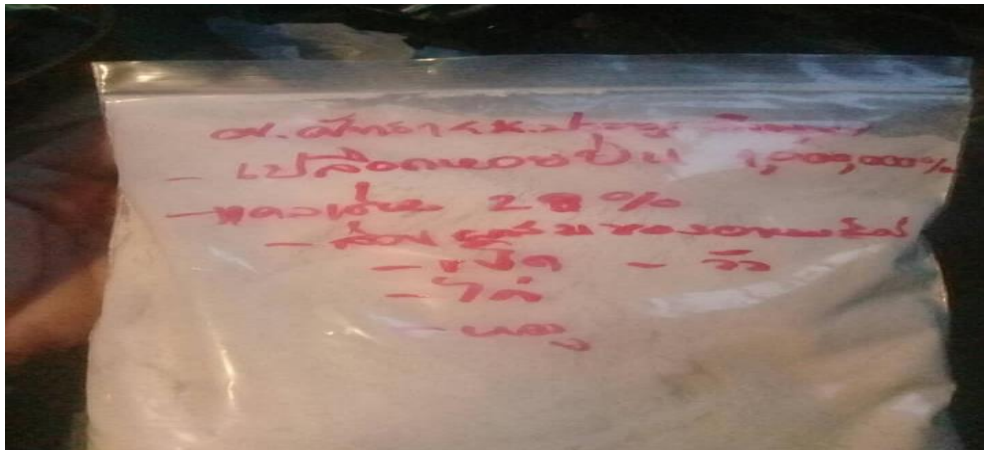
ภาพที่ 32 ข้าวเปลือก

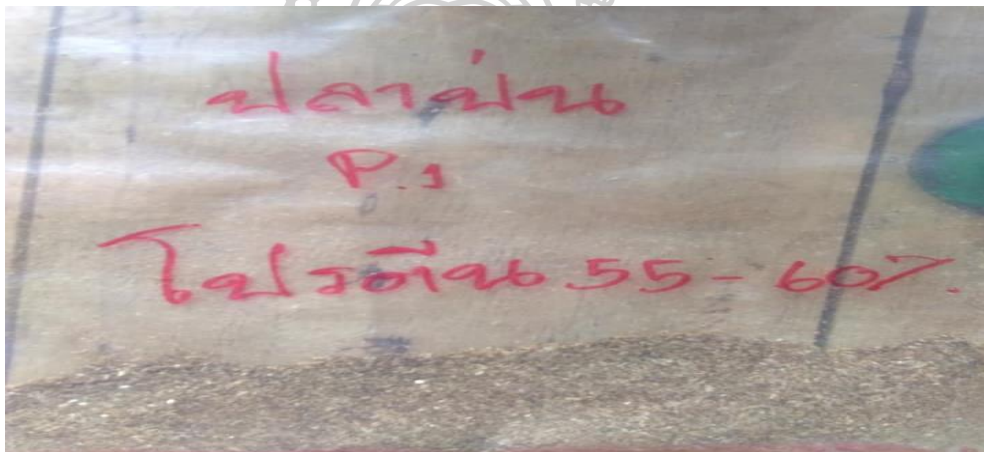
ภาพที่ 33 ข้าวโพดแห้ง

ภาพที่ 34 รำข้าว

ภาพที่ 35 เปลือกหอยปน

ภาพที่ 36 ปลาปน

ภาพที่ 37 วัสดุดิบใช้เลี้ยงเปิด

ภาพที่ 38 ปลาสดตัวเล็ก

4. แนวทางแก้ไขปัญหาจากการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น

การดำเนินธุรกิจที่มีคู่แข่งจำนวนมาก ต้องมีการบริการที่ดี พุดจาไพเราะ มีการส่งเสริมการขาย เช่น แจกไข่แปรรูป เพื่อให้ลูกค้าได้นำไปบริโภค ตลอดจนการเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของสินค้าและรักษามาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้คงที่ มีการดูแลภาชนะที่ใส่ให้สะอาด รูปแบบการบรรจุไข่ให้สวยงามสามารถนำเป็นของขวัญของฝากได้

“คงต้องใช้วิธีที่ลูกค้าทั่วไป แจก แถม หากแนะนำฟาร์มและร้านที่ผ่านช่องทาง www หรือมาซื้อสินค้าก็คงมีโปรโมชั่นไว้เพื่อดึงลูกค้า” (พากเพียรฟาร์ม, 2559)

“เราจะทำเสมอเพื่อไม่ให้ลูกค้าหนีเราไปซื้อเจ้าอื่น เราจะทำรายการขายแบบที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อย ๆ เช่น ซื้อสินค้าเราออกเงินรวมตามที่เรากำหนดไว้ฟาร์มก็จะแจกไข่แปรรูปให้ลูกค้าไปลองชิม เหมือนเป็นการแนะนำสินค้าของร้านเราไปด้วย” (กันเขตฟาร์ม, 2559)

“สำหรับผมค้าขายด้วยใจครับ ผมมั่นใจในคุณภาพของไข่ที่ผมรักษามาตรฐานไว้ ไข่ใหญ่ฟองโตสีแดงสดเสมอ ลูกค้าจะชอบแบบนี้ พุดไม่มาก” (กันเองฟาร์ม, 2559)

“พี่จะเลือกให้บริการลูกค้าในการส่งฟรี บริการดี พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อให้ลูกค้ารู้สึกสบายใจในการซื้อ ไม่ทำให้รู้สึกกดดันให้ซื้อสินค้า” (น้ำผึ้งฟาร์ม, 2559)

“ผมใช้วิธีให้ภรรยาที่ใส่สะอาด บรรจุไว้ในรูปแบบกล่องที่แข็งแรง ดุติ
สามารถนำไปเป็นของขวัญของฝากได้ตามช่วงเวลาครับ” (สมแสนฟาร์ม, 2559)

“การที่ผมทำธุรกิจนี้เพราะมันเป็นอาชีพที่ผมเลือกและผมจะทำให้ดีที่สุด
ผู้ประกอบการแต่ละรายจะมีวิธีการขายที่แตกต่างกัน แต่ของผมขายด้วยคุณภาพ
มาตรฐานฟาร์มที่ลูกค้ามั่นใจในสินค้าของผม” (ตะวันฟาร์ม, 2559)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การวิจัยนี้เริ่มแรกด้วยการศึกษาข้อมูลทั่วไปของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ โดยศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด บทความ เอกสาร งานวิจัย และสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการจำนวน 6 ราย

ศึกษารูปแบบและการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ ของผู้ประกอบการจำนวน 6 ราย ผู้ประกอบการเป็นเพศหญิงจำนวน 3 รายและผู้ประกอบการเป็นเพศชายจำนวน 3 ราย มีระดับการศึกษาจบระดับปริญญาตรี จำนวน 4 ราย และจบการศึกษาระดับประโยศวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 2 ราย

การสืบทอดธุรกิจต่อจากครอบครัวและการเริ่มต้นธุรกิจด้วยตนเอง ซึ่งมีรูปแบบและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน

การศึกษาวิธีการเลี้ยงเป็ด และจัดเก็บสำรวจข้อมูลรวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเลี้ยงเป็ดให้รอบคอบจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงความสามารถที่จะเลี้ยงเป็ดได้ในจำนวนเท่าใด หากมีความต้องการที่จะเลี้ยงเป็ดในจำนวนมาก ก็ต้องคำนึงถึงการหาลูกค้า การหาตลาด การจำหน่ายไข่ การกำหนดราคา และรวมถึงความสะดวกในการขนส่งต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง ผู้เลี้ยงหรือเกษตรกรต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการให้ผลผลิตไข่ คือ ต้องมีตลาดที่แน่นอน และสามารถที่จะขยายการตลาดได้ โรงเรือนเปิดต้องเหมาะสมและมีการวางผังฟาร์มอย่างดี มีลูกพันธุ์เป็ดที่ดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ อาหารเป็ดต้องมีคุณภาพดีเหมาะกับการเลี้ยงเป็ดในแต่ละรุ่น ควบคุมอาหารน้ำหนักรับประทานในแต่ละระยะอย่างถูกต้อง มีระบบควบคุมแสงสว่าง ระบบการเตือนภัย การจัดการฟาร์มที่เหมาะสม รวมทั้งการป้องกันโรคต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคและการแพร่ระบาดของโรค

2. การดำเนินงาน

การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ของผู้ประกอบการทั้ง 6 ราย แต่ละรายมีการวางแผนด้านการบริหารงานด้านผลผลิตด้านราคา และรวมถึงการจำหน่ายไข่เป็ดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ มีความมั่นคง และสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้าเชื่อใจในการซื้อขาย ดังนี้

2.1 กลยุทธ์ด้านการผลิต

ผู้ประกอบการเน้นในเรื่องการสร้างโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน เลือกสายพันธุ์เป็ดไข่ที่ให้ผลผลิตสูงได้แก่พันธุ์กากิแคมเบลล์หรือพันธุ์พื้นเมือง การเลือกอาหารต้องมีคุณภาพเพื่อให้ได้ไข่เป็ดที่มีฟองใหญ่ไข่แดงโตสีแดงเข้ม

2.2 กลยุทธ์ด้านราคา

ในการตั้งราคาผู้ประกอบการจะตั้งราคาเพิ่มจากต้นทุนเฉลี่ยโดยประมาณ 25 - 50 % และการกำหนดราคาขายมีการเปรียบเทียบราคากับคู่แข่งภายในจังหวัดราชบุรี โดยตั้งราคาขายแบบขายปลีกและขายส่ง

2.2 กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ผู้ประกอบการผู้เลี้ยงเป็ดในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เลือกช่องทางการจำหน่าย 2 ทางดังนี้

1) จำหน่ายโดยตรง ขายจากฟาร์มไปสู่ผู้บริโภคทันที ทำให้ลูกค้าได้ของสด ใหม่อยู่เสมอและตรงตามความต้องการของลูกค้า ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แต่วิธีการขายตรงจะขายได้ปริมาณน้อยผู้ผลิตต้องแบกรับความเสี่ยงและอาจเสียค่าใช้จ่ายในการติดต่อและขนส่งกับผู้ซื้อหลายราย

2) จำหน่ายโดยทางอ้อม ขายจากฟาร์มสู่พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าคนกลางขายต่อให้ผู้บริโภค การขายแบบนี้จะขายได้ในปริมาณมากลดความเสี่ยงของไข่ที่จะล้นตลาด ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย ราคาของไข่จะถูกกว่าราคาขายปลีก และไม่สามารถหาตลาดใหม่ ๆ ได้

3) ประชาสัมพันธ์ผ่านใบปลิว โปสเตอร์ และป้ายร้านที่มีรายละเอียดของสินค้าที่จำหน่ายพร้อมเบอร์โทรศัพท์

4) ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น Facebook www.Internet, ID ของร้าน, รวมถึงการลงพิกัดฟาร์ม Google Map เป็นจุดขายสินค้า

2.3 กลยุทธ์ด้านส่งเสริมการขาย

ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงเป็ดใช้กลยุทธ์ในการส่งเสริมการขาย ดังนี้

1) ประชาสัมพันธ์ผ่านใบปลิว โปสเตอร์ และป้ายร้านที่มีรายละเอียดของสินค้าที่จำหน่ายพร้อมเบอร์โทรศัพท์

2) เปิดตลาดใหม่โดยวิธีซื้อแล้วแถม ลดราคา การให้เครดิตกับผู้ซื้อจำนวนมาก

3) ให้ผลตอบแทนจากการแนะนำของลูกค้าเก่าสู่ลูกค้าใหม่ โดยผลที่ได้จากการส่งเสริมการขาย สามารถทำให้ลูกค้ารู้จักฟาร์มมากขึ้น และสามารถจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้า และกลับมาซื้อสินค้าซ้ำได้

3. การประเมินผล

การประเมินผลการประกอบการฟาร์มเกษตรกรส่วนใหญ่จะวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายของฟาร์ม นับเป็นวิธีหนึ่งของการวิเคราะห์ เป็นการวัดผลตอบแทนการประกอบการทำฟาร์ม ในช่วงเวลาที่กำหนดให้รายได้จะเป็นบัญชีแสดงฐานะทางการเงินของฟาร์มอีกแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงกำไรจากการดำเนินธุรกิจ รายได้นี้สามารถนำมาวิเคราะห์ผลสำเร็จในการทำฟาร์มโดยจะเน้นด้านการเงินเป็นส่วนใหญ่ สามารถทำได้หลายวิธีการ คือ การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสุทธิของฟาร์ม การวัดผลสำเร็จในการทำฟาร์ม โดยใช้วิธีคำนวณรายได้เงินสุทธิของ วัดผลสำเร็จฟาร์มโดยการคำนวณผลตอบแทนในฐานะผู้ประกอบการและทุนสุทธิของเจ้าของฟาร์ม

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจ สามารถจำแนกได้ดังนี้

4.1 ปัญหาในการเลี้ยงเป็ด

การเลี้ยงเป็ดไข่ต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของสุขภาพเป็ดอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอัตราการเกิดโรคส่งผลกระทบต่ออัตราการตายของเป็ด

4.2 ปัญหาไข่เป็ดล้นตลาด

ในการประกอบธุรกิจจะพบว่าเมื่อผลผลิตได้ที่ประชาชนผลิตขึ้นมาเยอะปัญหาสินค้าเกินความต้องการของผู้บริโภคก็จะมีมากขึ้น ราคาตกต่ำ ประสบปัญหาขาดทุนได้

4.3 ปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง

ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงเป็นสูงตามไปด้วย ส่งผลให้ธุรกิจถ้าบริหารจัดการไม่มี อาจประสบปัญหาขาดทุน

4.4 ปัญหาจากการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น

การเกิดขึ้นของฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ที่เพิ่มขึ้น ทั้งในเขตอำเภอโพธาราม รวมถึงในตัวเมืองราชบุรี กล่าวคือทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกเพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณผู้บริโภคที่มาซื้อไข่เป็ดลดน้อยลง ทำให้รายได้ของผู้ประกอบการลดลงตามไปด้วย ซึ่งนับเป็นผลกระทบที่ส่งผลตามกัน

5. แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ในการทำงานกล่าวได้ว่าทุกสถานประกอบการ ต้องพบกับข้อบกพร่องในธุรกิจที่ตนเองได้ ดำเนินการมาทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบการหรือผู้บริหารในองค์กรนั้น ๆ สามารถมองเห็นถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ลุล่วงมากน้อยแค่ไหน แนวทางการแก้ปัญหาในธุรกิจฟาร์ม เลี้ยงเป็ดไข่ แยกออกได้ดังนี้

1. ปัญหาในการเลี้ยงเป็ด

การสร้างโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน สะอาด ถูกหลัก จะช่วยให้ลดการเกิดโรคของเป็ดได้ รวมถึงการเฝ้าระวังในช่วงอากาศเปลี่ยนแปลง หรือจับแยกหากพบเป็ดเป็นโรค เพื่อไม่ให้เกิด โรคติดต่อ และรีบให้วัคซีนหรือยารักษาโรค ตลอดจนการเลือกพันธ์เป็ดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2. ปัญหาไข่เป็ดล้นตลาด

ปัจจุบันมีฟาร์มเป็ดเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้เกิดคู่แข่งในธุรกิจ ทำให้ปริมาณของ ไข่เป็ดที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไม่สามารถส่งของได้ตามต้องการ จึงทำให้ไข่มีการเน่าเสียมากขึ้น ดังนั้น จึงมีการติดต่อทางโรงงานแปรรูปไข่เป็ดเพื่อรับไข่ทางฟาร์มเราไปแปรรูป และมีการทำไข่แปรรูปเอง ที่บ้านเพื่อขายปลีกหน้าฟาร์ม ทำให้ปัจจุบันปัญหาไข่ล้นตลาดของฟาร์มลดน้อยลงเป็นการเพิ่มมูลค่า ของไข่

3. ปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง

การเลี้ยงเป็ดด้วยอาหารสำเร็จรูปวันละหลาย ๆ กระสอบ เมื่อคำนวณเรื่องต้นทุน จะสูง ดังนั้นควรทำอาหารเป็ดขึ้นเองเพื่อลดต้นทุนในเรื่องของอาหาร โดยใช้รำข้าว ปลายข้าว ข้าวโพด รวมทั้งข้าวเปลือกมาผสมกับอาหารสำเร็จรูปชนิดหนอย สามารถเป็ดกินอาหารได้ดีและพบว่า สามารถลดต้นทุนได้

4. ปัญหาจากการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น

การดำเนินธุรกิจที่มีคู่แข่งจำนวนมาก ต้องมีการบริการที่ดี พุดจาไพเราะ มีการส่งเสริม การขาย เช่น แจกไข่แปรรูป เพื่อให้ลูกค้าได้นำไปบริโภค ตลอดจนการเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่าย สินค้าเพิ่มมากยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของสินค้าและรักษา มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้คงที่ การจัดทำรูปแบบการบรรจุ และรักษาความสะอาดของภาชนะที่ใส่

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยกลยุทธ์การบริหารจัดการในการใช้วิเคราะห์ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ ทำให้ทราบถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ความสามารถภายในองค์กรเพื่อใช้พิจารณาว่าการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมขององค์กรนั้นเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินงานของสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 (2550) เรื่อง การศึกษาความต้องการโภชนะของเป็ดไข่ ผลการวิจัยพบว่าเป็ดไข่อายุ 24-48 สัปดาห์มีความต้องการโภชนะที่สูงโดยเฉพาะระดับโปรตีน ควรได้รับไม่ต่ำกว่า 18 เปอร์เซ็นต์ และระดับแคลเซียม ควรได้รับไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ จึงจะเหมาะสมต่อประสิทธิภาพในการผลิตไข่ และจากการศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจในการดำเนินงานในส่วนของการอาหารมีความสอดคล้องมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การใช้ไบโกระถินผสมในสูตรอาหารมีอัตราการไข่ในเป็ดไข่ การเลี้ยงเป็ดด้วยอาหารสำเร็จรูปผสมในไบโกระถินป่นนั้น มีผลอัตราการไข่ของเป็ด และจากการศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจในการดำเนินงานในเรื่องของสายพันธุ์มีความสอดคล้องกิตติ ทรัพย์ชุกกุล (2549) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของสัตวแพทย์และสมาชิกสมาคมสัตวแพทย์และสมาชิกสมาคมควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก ผลการวิจัยพบเห็นด้วยในการการนำเป็ดไล่ทุ่งมาเลี้ยงในฟาร์ม 81.12% การเลี้ยงเป็ดไข่ เป็ดเนื้อ ไก่พื้นเมืองเพื่อการบริโภคของประเทศ ถึงแม้จะเป็นวิถีไทย ต้องเป็นคอกมาตรฐานฟาร์มมาตรฐานที่ควบคุมได้เท่านั้น “มั่นใจสู่ผู้บริโภค” การดำเนินการครั้งนี้ต้องใช้ความเข้าใจ ร่วมมือร่วมใจกันจริง ๆ วิธีการออกกฎหมายบังคับจะต้องเป็นตามมาตรการภายหลัง โดยต้องมี 3 องค์ประกอบร่วมกัน คือ แผนผังฟาร์มที่เอื้ออำนวยการป้องกันเชื้อ “ฟาร์มปิด” การฆ่าเชื้อ สุขาภิบาลที่ดี “ขั้นตอนปฏิบัติที่ดี” การลดโอกาสของเชื้อเข้าสู่ฟาร์ม “ทุกคนร่วมมือกัน” และจากการศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจในการดำเนินงานมีความสอดคล้องรพีรัตน์ ท้วมกรุง (2550) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการเลี้ยงเป็ดไข่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายได้พบว่าปัญหา 3 อันดับแรก คือ 1) แหล่งเงินทุน 2) ด้านอาหารและการให้อาหาร 3) ด้านการป้องกันโรค แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดชัยนาท

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่โดยกลยุทธ์การบริหารจัดการการประเมินผลจุดหมายปลายทางมีความสอดคล้องเทวิส (2545) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการลงทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไข่ โดยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนการทำฟาร์ม และกลยุทธ์การบริหารจัดการการประเมินผลจุดหมายปลายทางมีความสอดคล้องกับ อารังศักดิ์ (2553) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการลงทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไข่การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ด้านการเงินของการวางระบบภายในโรงเรือน จากการศึกษาการตลาดและการขาย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรินทร์ ชมมมทา (2533) เรื่องการตลาดผลการวิจัยพบว่า การจำหน่ายไข่เปิดทำผ่านพ่อค้าโดยพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้าน ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับใกล้แหล่งชุมชน เกิดปัญหากับสิ่งแวดล้อมเรื่องกลิ่น และอาหารมีราคาแพง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

จากการวิจัยในเรื่องของรูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไข่เปิดในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยใช้ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไข่เปิดในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในการปรับปรุงการบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็น ดังนี้

1.1 ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไข่เปิดต้องศึกษาข้อมูลให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน เริ่มตั้งแต่การเลือกพันธุ์เปิด ลักษณะมาตรฐานโรงเรือน คุณภาพอาหารใช้เลี้ยงเปิด การตลาด คู่แข่ง การแปรรูปสินค้า การจัดทำบัญชีรับ-จ่าย การบริการหลังการขาย จะช่วยให้ผู้บริโภคใช้บริการของฟาร์มเราสม่ำเสมอ ทำให้ช่วยลดคู่แข่งทางการตลาดของธุรกิจเราได้อีกด้วย

1.2 ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไข่เปิดควรมุ่งเน้นเรื่องการทำให้สินค้าเป็นที่จดจำ หรือเป็นเอกลักษณ์ในการแปรรูปสินค้า ให้มีความหลากหลาย ตลอดจนเน้นคุณภาพของสินค้าเป็นสำคัญ สร้างภาพลักษณ์ของฟาร์มสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า

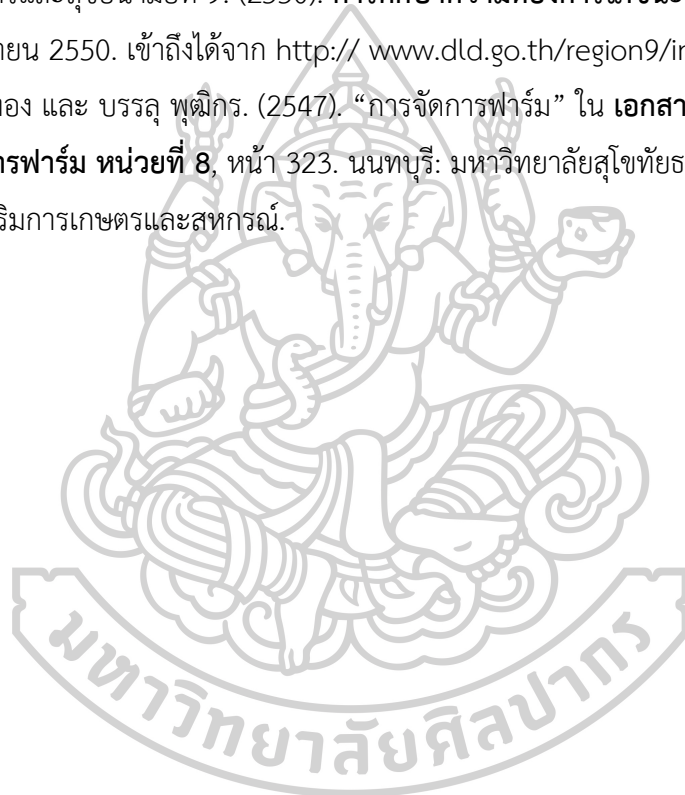
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไข่เปิดในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ซึ่งในอนาคตการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ คงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้า หรือการเพิ่มมูลค่าของสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อทำให้ธุรกิจการเลี้ยงเปิดสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับครอบครัวและเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- กลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก www.dld.go.th/.
กิตติ ทรัพย์ชุกกุล. (2549). “สัตว์เศรษฐกิจ” ใน *เงื่อนไขและการปฏิบัติ “ฝ่าวิกฤตไข้หวัดนก 2547”*
สารสังเขปออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 7 มกราคม 2555. เข้าถึงได้จาก
<http://livestockmag.com/readstory.asp?id=299>
- คุณากร เต็มปิยพล, สุวิชา เกษมสุวรรณ และ วราพร พิมพ์ประไพ. (2554). **รูปแบบการเลี้ยงและการผลิตไข่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ออยุธยา และนครปฐม**. เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://kucon.lib.ku.ac.th/Fulltext/KC5003001.pdf>.
- คุณาพร เต็มปิยะพล. (2555). “การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของการเลี้ยงไก่ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทวีศักดิ์ ส่งเสริม. (2551). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาโครงการระบบตลาดซื้อตกลูกสินค้าปศุสัตว์ (เปิดเนื้อ) ในประเทศไทย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ทวีศักดิ์ ส่งเสริม. (2557). **เปิดโล่ง: เส้นทางสกัดไข้หวัดนกด้วยเครือข่ายใยแมงมุม**. เข้าถึงได้จาก <http://www.trf.or.th/index.php?option>.
- ธงชัย กิตติพงศ์ไพศาล. (2533). “สภาพการเลี้ยงไก่และความต้องการทางวิชาการของเกษตรกรอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัครศักดิ์ พลบำรุง. (2548). “การลงทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่.” *สัตว์เศรษฐกิจ* 22, 506: 47-50.
- ประกาย ธารฉาย. (ม.ป.ป.). **เอกสารประกอบการสอน การผลิตสัตว์ปีก**. เข้าถึงได้จาก www.eductation.mju.ac.th.
- พัทตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และ พสุ เดชะรินทร์. (2545). **การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ ชัยสมตระกูล. (2531). “การเลี้ยงไก่ในภาคเหนือตอนบน.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพโรจน์ เฮงแสงชัย. (2549). “การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงไก่แบบฟาร์มปล่อยลานและแบบโล่งในจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (2550). **การใช้ใบกระถินผสมในสูตรอาหารที่มีผลต่ออัตราการไข่ในไก่**. เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2550. เข้าถึงได้จาก <http://www.nsruc.ac.th/e-learning/dairy/image/34/u6.doc>.

- รพีรัตน์ ท้วมกรุง. (2550). “แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดชัยนาท.”
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วัชรินทร์ ชมมณฑา. (2527). “การศึกษาสภาพการเลี้ยงเป็ดไข่และความต้องการบางประการของ
เกษตรกรในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ เพียบพร้อม. (2531). **การจัดการฟาร์มประยุกต์**. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตรและ
ทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักสุขศาสตร์และสุขอนามัยที่ 9. (2550). **การศึกษาความต้องการโภชนะของเป็ดไข่**. เข้าถึงเมื่อ 17
มิถุนายน 2550. เข้าถึงได้จาก [http:// www.dld.go.th/region9/index.php](http://www.dld.go.th/region9/index.php).
- โอภาวดี เข้มทอง และ บรรลุ พุฒิกร. (2547). “การจัดการฟาร์ม” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการ
จัดการฟาร์ม หน่วยที่ 8**, หน้า 323. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวณัฐศศิ นิลนรศรี
วัน เดือน ปี เกิด	1 พฤศจิกายน 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	ที่อยู่ปัจจุบัน 139/155 ม.15 ต.ปากแรต อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

